

XALQ QƏZETİ

№ 290 (28966) 23 dekabr 2018-ci il, bazar

Qəzet 1919-cu ildən nəşr edilir
www.xalqqazeti.com

TƏSİSÇİ: AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN İŞLƏR İDARƏSİ VƏ QƏZETİN REDAKSIYA HEYƏTİ

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Zati-aliləri!

Doğum gününüz münasibətilə
Sizə ən səmimi təbriklərimi və ən
xoş arzularımı çatdırmaqdan böyük
məmnunluq duyuram.

Sizə cansağlığı və xoşbəxtlik

arzularımı qəbul etməyinizi xahiş
edirəm.

Hörmətlə,

II ABDULLAH
Jordanıyanın Kralı

R.İ.Usubovun “Şöhrət” ordeni ilə təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası
Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin
23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara**
alıram:

Azərbaycan Respublikasında
hüquq-mühafizə orqanlarında
uzunmüddətli səmərəli fəaliyyətinə

görə Ramil İdris oğlu Usubov
“Şöhrət” ordeni ilə təltif edilsin.

İlham ƏLİYEV
*Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti*

Bakı şəhəri, 22 dekabr 2018-ci il

Yaponiyanın İmperatoru Əlahəzrət Akihitoya

Əlahəzrət!

Ölkənin milli bayramı – Təvəllüd
Gününüz münasibətilə Sizi və Sizin
simanızda xalqınızı şəxsən öz adımdan
və Azərbaycan xalqı adından təbrik
etməkdən məmnunluq duyuram.

Belə bir xoş gündə Sizə möhkəm
cansağlığı və xoşbəxtlik, dost Yaponiya

xalqına daim sülh və rifah arzulayıram.

Hörmətlə,

İlham ƏLİYEV
*Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti*

Bakı şəhəri, 20 dekabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Möhtərəm İlham Heydər oğlu!

Doğum gününüz münasibətilə
Müstəqil Dövlətlər Birliyinin İcraiyyə
Komitəsi adından və şəxsən öz
adımdan səmimi təbriklərimizi qəbul
edin.

Sizin adınız Azərbaycanda,
regionda və bütün dünyada öz
ölkəsinin inkişaf və firavanlıq,
vətəndaş həmrəyliyi və
əmin-amanlığın təmin edilməsi
yolunda qətiyyətlə irəliləyən
prinsipial, güclü və iradəli rəhbər
assosiasiyası doğurur.

Sizin yüksək intellektual po-
tensialınız, geniş təfəkkürünüz və
dövlət idarəçiliyi sahəsində çoxillik
təcrübəniz dinamik inkişaf edən
müasir realıq şəraitində optimal
qərarlar qəbul etməyə imkan verir.

Sizin rəhbərliyinizlə həyata keçirilən
strateji kurs Azərbaycanın beynəlxalq
arenada nüfuzunun və rolunun durma-
dan yüksəldilməsinə yönəlib.

Ölkənin iqtisadi potensialının
möhkəmlənməsi, insanların həyat
keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması Sizin
Prezident vəzifəsində səmərəli
işinizin dəyişməz prioritetləri olub və
yenə də belədir.

Əminəm ki, Sizin qərarlar qəbul
olunmasında və hər bir işdə nüma-
yiş etdirdiyiniz siyasi iradə və müd-
riklik güclü və inkişaf etmiş dövlət
yaratmağa, Müstəqil Dövlətlər Birliyi
məkanında qarşılıqlı inteqrasiyanın
möhkəmlənməsinə bundan sonra da
kömək edəcəkdir.

Möhtərəm İlham Heydər oğlu,
Sizə möhkəm cansağlığı, firavanlıq
və çoxşaxəli dövləti fəaliyyətinizdə
yeni uğurlar arzulayıram.

Dərin hörmətlə,

Sergey LEBEDEV
*MDB İcraiyyə Komitəsinin
sədri-icraçı katib*

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın uğurlu xarici siyasət xətti 2018-ci ildə də davam etdirilib

☐ **Azərbaycan
Respublikasının Prezidenti
İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə
2018-ci ildə də ölkəmizin
uğurlu xarici siyasət xətti
davam etdirilib. Dövlətimizin
başçısı xarici siyasət
məsələlərini daim diqqət
mərkəzində saxlayır,
diplomatiyamız qarşısında
duran prioritet vəzifələri
müəyyən edir, onların planlı
və ardıcıl surətdə həyata
keçirilməsini təmin edir.
Dünya xəritəsində olan heç
də hər bir dövlət Azərbaycan
kimi müstəqil xarici siyasət
yürütmək iqtidarında deyil.
AZƏRTAC Azərbaycan
Respublikası Prezidenti
Administراسiyasının xarici
siyasət məsələləri şöbəsinin
müdiri Hikmət Hacıyevin
məqaləsini təqdim edir.**

2018-ci ilin yanvarında Nazirlər
Kabinetinin 2017-ci ilin sosial-iqtisadi
inkişafının yekunlarına və qarşı-
da duran vəzifələrə həsr olunmuş
iclasında çıxış edən Prezident İlham
Əliyev bildirmişdi: “Azərbaycan bu
gün dünya miqyasında müstəqil
siyasət aparan ölkələrdən biridir. Belə
ölkələrin sayı çox deyil, xüsusilə əhali
və ərazi baxımından böyük olmayan
ölkələrə bu, o qədər də xas deyil.
Biz isə müstəqillik yolu ilə gedirik və
azad, müstəqil həyatımız bizim üçün
hər şeydən üstündür”.

Qismən kiçik dövlət olan
Azərbaycanın müstəqil xarici siyasət
yürütmək imkanlarını Prezident
İlham Əliyevin güclü şəxsiyyət kimi
qəti iradəsi, dərin və strateji baxışı
və düşünülmüş, çevik qərarları və
uzaqgörən siyasəti şərtləndirir.

Azərbaycan müstəqil xarici
siyasətini Ermənistanın Azərbaycana
qarşı davam edən hərbi təcavüzü,
beynəlxalq münasibətlərdə
ziddiyyətlərin kəskinləşməsi və
gərginliyin artması, beynəlxalq
hüququn norma və prinsiplərinin
kəskin pozulması ilə müşayiət olunan
fəaliyyətlər, Azərbaycana yaxın
regionlarda yeni münaqişə ocaqla-
rının yaranması, beynəlxalq terro-
rizm təhlükəsinin, dövlətlərin daxili
işlərinə müdaxilə cəhdlərinin artması,
o cümlədən yerləşdiyimiz regionun
geosiyasi çətinlikləri şəraitində həyata
keçirir. Həmçinin ölkəmizə qarşı
davamlı şəkildə dezinformasiya və
hibrid müharibə əməlləri aparılır.

Prezident İlham Əliyev tərəfindən
qeyd olunduğu kimi, ölkəmizdə daxili
təhlükə mənbələri mövcud deyil. Po-
tensial təhlükələr ölkəmizin xaricində
formalaşır. Dövlətimizin başçısının
yürütdüyü çevik, pragmatik və taraz-
laşdırılmış çoxşaxəli xarici siyasət
ölkəmiz ətrafında xoşməramlı mühitin
formalaşmasına, xaricdən olan hədə
və təhdidlərin preventiv əsaslarla
neytrallaşdırılmasına xidmət edir. Ona
görə də bu gün Azərbaycan regionda
sabitlik və təhlükəsizlik adası kimi
tanınır.

Azərbaycanın milli maraqlarına
əsaslanan müstəqil və çevik xarici

siyasətin həyata keçirilməsində
Prezident İlham Əliyevin qonşu
və digər dövlətlərin başçıları ilə
görüşləri, yüksək səviyyəli dialoqu və
müzakirələri müstəsna əhəmiyyətə
malik amildir. Daxili siyasətdə olduğu
kimi, xarici siyasət məsələlərində də
dövlətimizin başçısının qrafiki gərgin
və intensiv xarakter daşıyır, çoxsay-
lı səfərlər və görüşlərə müşayiət
olunur. Yola salmaqda olduğumuz
2018-ci ildə Prezident İlham Əliyevin
Türkiyə, Rusiya, Böyük Britaniya,
İsveçrə, Fransa, Xorvatiya, Belçika,
Qazaxıstan, Qırğızıstan, Belarus
və Türkmənistan olmaqla 16 rəsmi
və işgüzar səfəri həyata keçirilib.
Həmçinin Türkiyə, İran, Rusiya,

İtaliya, Tacikistan, Makedoniya,
Monqolustan, Albaniyanın dövlət
başçıları, Almanıyanın Kansleri,
Bolqarıstan, Gürcüstan və Slova-
kiyanın baş nazirləri, Bosniya və
Herseqovinanın Rəyasət Heyətinin
üzvü ölkəmizdə rəsmi və işgüzar
səfərlərdə olublar.

Prezident İlham Əliyevin
gündəliyində hər bir səfər
nəticəyönlü və praktiki xarakter
daşıyır, strateji maraqlara əsaslanan
qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın inkişafına
xidmət edir.

2018-ci ildə Prezident İlham
Əliyevin qonşu dövlətlər olan Türkiyə,
Rusiya və İranın dövlət başçıları ilə
dostluq şəraitində keçən görüşləri,

ikitarəfli əsasda həyata keçirilən
səfərləri və səmimi dialoqu mehri-
ban qonşuluq əlaqələrimizin daha
da inkişafında mühüm əhəmiyyət
kəsb edib. Prezident İlham Əliyevin
Avropa İttifaqının mənzil-qərargahına
səfəri və Avropa İttifaqı (AI) Şurasının
prezidenti Donald Tusk ilə görüşü, AI
ilə Tərəfdaşlıq Prioritetləri sənədinin
paraflarlanması, ABŞ Prezidentinin
dövlətimizin başçısına ünvanlandı-
ğı məktublar və Birləşmiş Ştatların
yüksək çinli nümayəndə heyətlərinin
ölkəmizə səfərləri Azərbaycanın AI
və ABŞ-la əməkdaşlığının daha da
inkişafına təkan verib.

(ardı 2-ci səhifədə)

İlham Əliyev və
Azərbaycanın
müasir inkişaf
strategiyası

» 4

Qəfil ölüm
kabusunu
cilovlayan
kardioloji inqilab

» 13

Elçin ƏHMƏDOV:
Müstəqil xarici
siyasət yürüdən
Azərbaycana qarşı
əsassız iddialar
növbəti qarayaxma
kampaniyasıdır

» 14

BMT Yəməne
müşahidəçilər
göndərəcək

» 16

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Hörmətli cənab Prezident!

Beynəlxalq TÜRKSÖY təşkilatının baş katibliyi, Türkdilli Ölkələrin Mədəniyyət Nazirlərinin Daimi Şurası adından və şəxsən öz adımdan Sizi doğum gününüz münasibətilə səmimi qəlbədən təbrik edirəm.

Zati-alinizin yürütdüyü humanist və sülhsever siyasət nəticəsində Azərbaycan Respublikası durmadan inkişaf edir, dünya ölkələri arasında tutduğu layiqli yerini daha da möhkəmləndirir.

Bu il 100 illiyini qeyd etdiyimiz Azərbaycan Respublikası ilə 25 yaşına çatan Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti

Təşkilatı - TÜRKSÖY arasında qarşılıqlı mədəni əməkdaşlığın genişləndirilməsinə və inkişaf etdirilməsinə göstərdiyiniz diqqəti və qayğını yüksək qiymətləndiririk.

Xoş fürsətdən istifadə edərək, TÜRKSÖY-un fəaliyyətinə göstərdiyiniz dəstəyə görə Sizə dərin təşəkkürümü bildirir, bu əlamətdar gündə Zati-alinizə möhkəm cansağlığı, uzun ömür və ali dövləti fəaliyyətinizdə yeni uğurlar arzulayıram.

Ən dərin hörmət və ehtiramla,

Düsen KASEİNOV
TÜRKSÖY-un baş katibi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Möhtərəm İlham Heydər oğlu!

Doğum gününüz münasibətilə Sizi səmimi qəlbədən təbrik edirəm.

Müasir Azərbaycanın uğurları, onun iqtisadi, siyasi və beynəlxalq mövqelərinin möhkəmlənməsi Sizin adınızla ayrılmaz surətdə bağlıdır. Siz uzaqgörən və müdrik siyasi xadim kimi haqlı olaraq həm öz vətəninizdə, həm də onun hüdüdlərindən kənarda böyük nüfuz qazanmışınız. Sizin fəaliyyət xəttinizin çoxmillətli Azərbaycan xalqı tərəfindən haqlı olaraq dəstəklənməsi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçkilərində növbəti inandırıcı qələbəyə çevrildi. Sizin rəhbərliyinizlə həyata keçirilən dəyişikliklər və iri layihələr atanız, Azərbaycan xalqının dahi oğlu və ümummilli lideri Heydər Əliyev oğlu Əliyevin şanlı işlərinin layiqli davamıdır. Müxtəlif missiyaların və nümayəndə heyətlərinin işində iştirak edən Rusiya təmsilçiləri, o cümlədən dağıstanlılar hər dəfə sizin respublikanın qazandı-

ğı şəxsi nailiyyətlərin şahidi olurlar. Əminəm ki, çoxəsrlik qarşılıqlı hörmət, səmimiyyət və etimad ənənələri bundan sonra da xalqlarımız arasında qardaşlıq münasibətlərinin, habelə Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası və onun tərkib hissəsi olan Dağıstan Respublikası arasında əməkdaşlığın böyük potensialının həyata keçirilməsinin əsası olacaq. Sizinlə şəxsi münasibətlərimizi yüksək qiymətləndirirəm və Sizinlə görüşləri həmişə ən xoş duyğularla xatırlayıram.

Möhtərəm İlham Heydər oğlu, Sizə ən xoş arzularımı, möhkəm cansağlığı, əmin-amanlıq, tükenməz qüvvə və enerji diləyir, Azərbaycan naminə bütün təşəbbüslərinizdə Sizə yeni uğurlar arzulayıram.

Hörmətlə,

Xızrı ŞİXSƏİDOV
Rusiya Federasiyasının Dağıstan
Respublikası Xalq Məclisinin sədri

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Hörmətli cənab Prezident!

Doğum gününüz münasibətilə ən səmimi təbriklərimi qəbul edin.

Siz son dərəcə təcrübəli dövlət xadimi, şərişətli diplomat və müstəsna istedadlı siyasi xadim olaraq Azərbaycanı günbəgün inkişaf və ıfıranlaşma yolu ilə irəli aparırırsınız. Sizin strateji düşünmək, qəbul olunmuş qərarları ardıcıl surətdə həyata keçirmək və xalqı inamla irəli aparmaq, Azərbaycan dövlətinin sabitliyini və dünya siyasi arenasında mövqelərini ilbəil möhkəmlətmək

qabiliyyətiniz səmimi heyranlıq doğurur. Sizə səmimi qəlbədən tükenməz enerji, möhkəm cansağlığı, arzu edir, qardaş Azərbaycanın yeni qələbələri naminə bütün planlarınızın həyata keçməsinə diləyirəm.

Hörmətlə,

Dmitri SAVELYEV
Rusiya Federasiyası Dövlət Dumasının
deputatı, Rusiya-Azərbaycan
parlamentlərarası dostluq qrupunun
rəhbəri

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Möhtərəm cənab Prezident!

Doğum gününüz münasibətilə Sizi Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondu adından ürəkədən təbrik edir, ən səmimi arzularınızı çatdırıram.

Uzaqgörən rəhbərliyinizlə Azərbaycan əldə etdiyi nailiyyətlərlə regionun ən inkişaf etmiş ölkəsinə çevrilib və beynəlxalq arenadakı uğurları ilə dünya birliyinin fəal üzvü kimi nüfuz qazanıb.

Sizin verdiyiniz mühüm töhfələrin və apardığınız uğurlu siyasətin nəticəsi kimi, türk dünyasının birliyi daha da möhkəmlənməkdə və daha vüsətli bir mərhələyə qədəm qoymaqladadır. Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunda dəyərli dəstəyinizə, təşkilatın fəaliyyətini yüksək qiymətləndirdiyinizə görə Sizə

dərin minnətdarlığımızı bildiririk. Sizin təşəbbüsünüzlə yaradılmış Fond yeni layihə və proqramları ilə türk dünyasını beynəlxalq aləmdə güürlə təbliğ edərək işini yüksək etimadınıza layiq olaraq davam etdirmək. Sizə möhkəm cansağlığı, ali dövləti fəaliyyətinizdə uğurlar, xoşbəxtlik arzulayır, bir daha səmimi qəlbədən təbrik edirik. Fürsətdən istifadə edərək Sizi qarşıdan gələn 31 dekabr – Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü və Yeni il münasibətilə də ürəkədən təbrik edirik.

Dərin hörmətlə,

Günay ƏFƏNDİYEV
Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi
Fondunun prezidenti

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın uğurlu xarici siyasət xətti 2018-ci ildə də davam etdirilib

(əvvəlki 1-ci səhifədə)

Dövlətimizin başçısının iştirakı ilə 2018-ci ildə xarici ölkələrlə 90-dan çox müqavilə, birgə bəyanat və digər bu qəbildən olan sənədlər imzalanıb. Bu sənədlər mahiyyət etibarilə digər ölkələrlə ikitərəfli əməkdaşlığın müqavilə-hüquq bazasının genişlənməsinə xidmət edir. Prezident İlham Əliyev və digər ölkələrin dövlət başçıları ilə birlikdə imzalanmış sənədlər sırasında bunları qeyd edə bilərik:

- Xəzər dənizinin hüquqi statusu haqqında Konvensiya;
- "Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında Yüksək Səviyyəli Strateji Əməkdaşlıq Şurasının yeddinci iclasının Protokolu";
- "Azərbaycan Respublikası ilə Serbiya Respublikası arasında strateji tərəfdaşlıq üzrə Birgə Fəaliyyət Planı";
- Azərbaycan Respublikasının Prezidenti və Tacikistan Respublikasının Prezidentinin Birgə Bəyanatı;
- "Azərbaycan və Rusiya arasında iqtisadi əməkdaşlığın prioritet istiqamətləri haqqında Birgə Bəyanat";
- Azərbaycan Respublikası Prezidentinin və Belarus Respublikası Prezidentinin Birgə Bəyanatı;
- Azərbaycan Respublikasının Prezidenti və Türkmənistan Prezidentinin Birgə Bəyanatı.

2018-ci ildə Xəzər dənizinin hüquqi statusu haqqında Konvensiyanın imzalanması Azərbaycanın, o cümlədən bütün Xəzər dənizlərinin birgə nailiyyətidir. Region xalqları əsrlərboyu Xəzər dənizindən və onun resurslarından yararlınsalar da, dənizin hüquqi statusunu tənzimləyəcək sənəd bu gündəlik mövcud olmamışdı. Məhz bu səbəbdən 2018-ci il avqustun 12-də Aktau da V Zirvə toplantısında dövlət başçıları tərəfindən imzalanmış Konvensiya ilk dəfə Xəzər dənizinin hüquqi statusunu müəyyən edərək, sahilyanı dövlətlərin dənizə münasibətdə hüquq və öhdəliklərini təsbit etdi. Zirvə toplantısında çıxışı zamanı dövlətimizin başçısı tərəfindən qeyd edildiyi kimi, Konvensiya Xəzər dənizində hərtərəfli hüquqi rejimi müəyyənləşdirmiş oldu.

İmzalanmış sənədlərdə Ermənistan-Azərbaycan münasibəti ilə əlaqədar Azərbaycanın haqlı mövqeyinin təsbit edilməsi Prezident İlham Əliyevin gündəliyində prioritet mövzulardan biridir. Belə ki, qeyd olunan digər sənədlərdə ikitərəfli əməkdaşlığın prioritet istiqamətləri müəyyən olunmaqla bərabər, ölkəmizin ərazi bütövlüyü, suverenliyi və beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərinin toxunulmazlığına dəstək və münasibətinin məhz bu prinsiplər, o cümlədən BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələri əsasında həll edilməsi bir daha öz təsbitini tapıb.

İl ərzində Prezident İlham Əliyev tərəfindən ölkədə və ölkə xaricində əcnəbi nümayəndə heyətləri ilə 230-dan çox görüş keçirilib. Amma buraya hələ mədəniyyət, sosial və idman təyinatlı nümayəndə heyətləri ilə görüşlər daxil deyil. Dövlətimizin başçısı dünyada iqtisadi-siyasi və maliyyə gündəliyinin formalaşdırılmasında mühüm rol oynayan Davos İqtisadi Forumu kimi nüfuzlu çoxtərəfli platformada, NATO-nun Brüssel Sammiti, həmçinin MDB və Türkdilli Ölkələrin Əməkdaşlıq Şurasının zirvə

toplantılarında, Qoşulmama Hərəkatının Bakıda keçirilmiş nazirlər toplantısında və digər mötəbər tədbirlərdə çıxış edərək Azərbaycanın qlobal və regional problemlərlə əlaqədar fundamental baxışını ortaya qoyub.

Diplomatik münasibətlərin vacib tərkib hissələrindən biri də diplomatik yazışmalar və korrespondensiyadır. İl ərzində Prezident İlham Əliyevlə dünya liderləri arasında olan məktub mübadiləsi və digər bu qəbildən olan diplomatik yazışmaların sayı 750-dən çoxdur.

2018-ci il, həmçinin Ermənistanda Serj Sarkisyanın rəhbərlik etdiyi hərbi xunta rejiminin iflasi ilə yadda qalıb. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın yürütdüyü siyasət, Ermənistanın təcridi Serj Sarkisyan rejiminin tarix səhnəsindən silinməsinə şərtləndirən vacib amillərdən olub.

Ermənistanda baş verən siyasi böhrana münasibətdə Azərbaycan Prezident İlham Əliyevin şəxsində strateji təmkinini və yüksək siyasi mədəniyyətini nümayiş etdirdi. Ermənistanın yeni siyasi rəhbərliyinin danışıqlar prosesinin formatını dəyişmək və siyasi iddialar irəli sürmək cəhdlərinin qarşısı alındı. MDB-nin Düşənbədə keçirilmiş Sammiti çərçivəsində Prezident İlham Əliyevlə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan arasında baş tutmuş söhbət əsasında danışıqların münasibəti tərəfləri olaraq Ermənistan və Azərbaycan arasında aparılması və danışıqların davam etdirilməsi bir daha təsbit edildi. Həmçinin MDB-nin Sankt-Peterburqda keçirilmiş qeyri-rəsmi Sammitində dövlətimizin başçısının Ermənistan baş naziri ilə növbəti söhbəti baş tutub. ATƏT-in Milanda keçirilmiş nazirlər toplantısında Minsk qrupunun həmsədrliyi ilə birlikdə Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin qəbul etdikləri birgə bəyanat danışıqların mövcud format əsasında davam etdirilməsini bir daha təsdiq edərək Prezident İlham Əliyevin yürütdüyü diplomatiyanın qalıbiyyətini nümayiş etdirir.

Bu xüsusda Prezident İlham Əliyevin nümayiş etdirdiyi konstruktiv siyasət və münasibətin substantiv danışıqlar yolu ilə həll edilməsi mövqeyi beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən dəstəklənir, ictimai açıqlamalarda və keçirilən görüşlərdə bu dəstək açıq şəkildə ifadə olunur.

İl ərzində Ermənistan-Azərbaycan münasibəti ilə əlaqədar Azərbaycanın haqlı mövqeyinə dəstəyin gücləndirilməsi istiqamətində ardıcıl siyasət davam etdirilib. Prezident İlham Əliyev və Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Donald Tuskun iştirakı ilə Brüsseldə paraflamış Tərəfdaşlıq Prioritetləri sənədində Azərbaycanın ərazi bütövlüyü, suverenliyi və beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərinin toxunulmazlığına dəstək öz əksini tapıb. Dövlətimizin başçısı-nın iştirak etdiyi NATO-nun Brüssel Zirvə toplantısının nəticəsi olaraq qəbul edilmiş yekun bəyanatda Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə, suverenliyinə dəstək və münasibətin bu prinsiplər əsasında həllinə çağırış edən mövqe bir daha ifadə olunub.

Soydaşlarımız Dilyəm Əsgərov və Şahbaz Quliyevin azad edilməsi və Vətənə qaytarılması məsələsini Prezident İlham Əliyev daim diqqət mərkəzində saxlayır və davamlı şəkildə bu məsələni ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrliyi, ATƏT-in fəaliyyətində olan sədrinin şəxsi nümayəndəsi və digər rəsmi nümayəndə heyətləri ilə müzakirə edir. Dövlətimizin başçısının humanist xarakter daşıyan və "hamının hamıya" prinsipi əsasında Ermənistan və Azərbaycan arasında saxlanılan şəxslərin qarşılıqlı dəyişdirilməsi təklifini bütün beynəlxalq ictimaiyyət, o cümlədən ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrliyi dəstəkləyirlər.

Prezident İlham Əliyevin qəti və ardıcıl siyasəti Ermənistanın Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı çərçivəsində də marginal vəziyyətə düşməsinə şərtləndirib. Azərbaycan bu təşkilatın üzvü deyil, amma Ermənistanın bu təşkilatdakı statusundan sui-istifadə edərək yürütdüyü siyasətə münasibətdə ölkəmiz biganə qala bilməzdi. Nəticə etibarilə, bu təşkilatın statusuna xələl gətirən Ermənistan nümayəndəsi baş katib postundan uzaqlaşdırıldı və Ermənistanın bu vəzifəni əlində saxlamasına imkan verilmədi.

Prezident İlham Əliyevin yürütdüyü strateji diplomatiyanın və məntiqli xarici siyasətin nəticəsidir ki, Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzu və çəkisi, regional liderlik rolu daha da yüksəlir və möhkəmlənir.

VI Qlobal Bakı Forumunun açılışında çıxış edən Prezident İlham Əliyev bildirmişdi: "Bütün söylərimiz təhlükəsizliyin, sabitliyin və proqnozlaşdırmanın, eləcə də xalqlar arasında sülh şəraitində birgə yaşamanın və anlaşmanın möhkəmləndirilməsinə yönəlib".

Azərbaycan bu gün regional və global problemlərin həllinə fəal şəkildə töhfə verən dövlətdir. Ölkəmiz transregional nəqliyyat və enerji layihələri ilə region və onun hüdüdlərindən kənarda sülhün, sabitliyin möhkəmlənməsinə əhəmiyyətli dəstəyini verir. Regional mənsubiyyət və məsuliyyət prinsiplərindən çıxış edərək ikitərəfli və üçtərəfli əməkdaşlıq mexanizmləri ilə regionda sülhü, sabitliyi və əməkdaşlığı gücləndirir.

Azərbaycan beynəlxalq münasibətlərdə qanunun aliliyinə əsaslanan iqtisadi və siyasi düzən formalaşdırılmasının tərəfdarı kimi çıxış edir.

Dövlət başçısının müəyyən etdiyi strateji tapşırıqlara uyğun olaraq, Azərbaycan 2019-2022-ci illərdə dünyanın 120 ölkəsinin təmsil olunduğu Qoşulmama Hərəkatına sədrlik edəcək. 2018-ci ilin aprelində Qoşulmama Hərəkatı üzv dövlətlərinin Bakıda keçirilmiş xarici işlər nazirlərinin toplantısında çıxış edən Prezident İlham Əliyev hərəkatın əsasını təşkil edən Bandqu prinsiplərinə uyğun olaraq Azərbaycanın sədrliyinin prioritetlərini, beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyi möhkəmləndirmək istiqamətində baxışını təqdim etdi.

Yürüdülmə siyasətin nəticəsidir ki, Azərbaycan bu gün həm də global əhəmiyyətli strateji dialoq platforması rolunda çıxış edir.

2017-ci ildən etibarən Bakıda ABŞ və Rusiya, NATO və Rusiya hərbi rəhbərliyinin görüşlərinin keçirilməsi artıq ənənəvi xarakter daşıyır. Belə ki, 2017-ci ilin fevralında Amerika Birləşmiş Ştatlarının Baş Qərargahlar

raisi ilə Rusiya Federasiyası Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi, 2017-ci ilin sentyabrında isə NATO-nun hərbi komitəsinin sədri ilə Rusiya Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi arasında Bakıda görüşlər keçirilib.

Dünyada BMT-yə üzv olan 200-ə yaxın ölkə var və bu ölkələr arasında bu görüş məhz Azərbaycana keçirilir. Avropada 50-yə yaxın ölkə var, ancaq bu görüş Azərbaycanca keçirilir. Bu xüsusda Prezident İlham Əliyev bildirmişdi: "Bunun bir neçə səbəbi var. İlk növbədə, bizə olan inam. Azərbaycan çox etibarlı tərəfdaşdır, sözümlə əməlimiz arasında heç bir fərq yoxdur, verdiyimiz hər bir sözlə əməl edirik və sözümlərin arxasında dayanırıq. Digər tərəfdən, bizə olan hörmət. Bu gün apardığımız siyasət bizə dünyada çox böyük hörmət qazanmışdır, Azərbaycanca çox böyük rəğbət var. Müstəqil siyasət apararaq, sözün əsl mənasında, müstəqil ölkə kimi özümüzü təsdiq edə bilmişik. Üçüncü səbəb ondan ibarətdir ki, həm Rusiya, həm də NATO ilə bizim sıx əlaqələrimiz var".

Azərbaycan beynəlxalq ictimaiyyətin layiqli və məsuliyyətli üzvü olaraq, bu formatda görüşlərin keçirilməsinə ev sahibliyi etməklə global sülh və təhlükəsizliyin, silahlara nəzarət rejiminin möhkəmləndirilməsinə, beynəlxalq səviyyədə gərginliyin azaldılmasına və strateji dialoq və qarşılıqlı etimad mühitinin formalaşmasına öz töhfəsini verir.

Azərbaycanın beynəlxalq əməkdaşlığa verdiyi töhfələr çoxşaxəlidir. Onlardan biri mədəni körpülərin qurulmasına yönələn söylərimizdir ki, bu da Asiya və Avropa, Avropa ilə müsəlman dünyası arasında daha yaxşı anlaşmanın yaradılmasına xidmət edir.

2008-ci ilin dekabrında Bakıda Avropa Şurasına üzv dövlətlərin mədəniyyət nazirlərinin "Mədəniyyətlərarası dialoq Avropa və onun qonşu regionlarında davamlı inkişafın və sülhün əsasıdır" mövzusunda konfransında İslam və Qərbi sivilizasiyaları, eləcə də xalqlar və mədəniyyətlər arasında dialoq və əməkdaşlığın inkişafı məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən "Bakı Prosesi" təşəbbüsü irəli sürüldü. Bu il 10 illiyini qeyd edən "Bakı Prosesi" qlobal səviyyədə mədəniyyətlərarası və sivilizasiyalaraarası dialoq prosesində mühüm rola malik nüfuzlu platformadır. Mütəmadi əsasda, o cümlədən 2018-ci ildə ölkəmizdə keçirilmiş Humanitar Forum global humanitar məsələlərin müzakirə etdiyi və həll yollarının tapıldığı mühüm beynəlxalq formatdır.

Xarici siyasət uzunmüddətli strategiyaya hesablanmışdır üçün 2018-ci ildə dövlətimizin başçısı tərəfindən irəli sürülən bir sıra təşəbbüslər var ki, onların nəticələri və uğurlarını Azərbaycan xalqı hələ qarşıdan gələn illər ərzində görəcək.

2018-ci il Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın müstəqilliyi və suverenliyinin güclənməsinə xidmət edən illərdən biri olub. Dövlətimizin başçısının dediyi kimi, "Bugünkü Azərbaycan bir daha göstərir ki, müstəqillik ən böyük sərvətimizdir. Bu, həqiqətən də belədir. Müstəqillik ən böyük sərvətimizdir, ən böyük nemətimizdir, ən böyük xoşbəxtliyimizdir. Azərbaycanın müstəqilliyi əbədidir".

Y.M.Muradovun "Tərəqqi" medalı ilə təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycanda teatr sənətinin inkişafında xidmətlərinə görə Yadigar Məmməd oğlu Muradov "Tərəqqi" medalı ilə təltif edilsin.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 21 dekabr 2018-ci il

□ **Strateji hədəflərə doğru inamla irəliləyən müstəqil Azərbaycanın Cənubi Qafqaz regionunda mühüm rolu və mövqeyi ilə seçilən aparıcı dövlətə çevrilməsi heç də yalnız respublikamızın zəngin təbii sərvətləri, intellektual resursları ilə şərtlənmir. Analoji tərəqqi yolu keçmiş ölkələrdə olduğu kimi, Azərbaycanda da zəngin təbii resursların xalqın mənafeyinə uyğun səmərəli realizə edilməsi, hər bir fərdin maraq və mənafeyinə cavab verən milli siyasət strategiyasının həyata keçirilməsi lider amili ilə bilavasitə bağlıdır. Dünya şöhrətli ictimai-siyasi xadim, ümummilli lider Heydər Əliyevin xalqın rəyinə əsaslanmaqla gerçəkləşdirdiyi müdrik və uzaqqören siyasəti XXI əsrin başlanğıcından layiqincə davam etdirən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Azərbaycanın müstəqil dövlət kimi bölgədə və dünyada layiqli yer tutmasını, regional liderliyini təmin etmişdir.**

yinin bütün səviyyələrdə qorunmasıdır. Yeni, müasir və möhkəm dövlətçilik modelinin yaradılması təkmil hüquqi mexanizmlərin formalaşdırılmasından çox asılıdır. Müstəqillik yoluna qədəm qoymuş Azərbaycanın demokratikləşmə sahəsində böyük nailiyyətlər qazanması da bilavasitə mülki cəmiyyət quruculuğuna hesablanmış məhkəmə-hüquq islahatlarının ölkənin sosial-iqtisadi inkişaf dinamikası və demokratik şüur səviyyəsi ilə uzlaşdırılması nəticəsində mümkün olmuşdur. Dövlət başçısının apardığı hüquq islahatları,

eyni zamanda, prokurorluq və vəkillik orqanlarının cəmiyyətdəki mövqelərinin və nüfuzunun daha da gücləndirilməsinə xidmət edir. Prezidentimizin apardığı kadr əvəzləmələri, məmurlara, dövlət rəsmilərinə fəaliyyətlərini vətəndaşların mənafeyinin müdafiəsi, onların problemlərinin həlli istiqamətində qurmaları barədə qəti tapşırıqlar verməsi ictimai fikirdə bu islahatların uğurla gedəcəyinə böyük inam yaratmışdır. Dövlət başçısı idarəçiliyin təkmilləşdirilməsi prosesini daim diqqət mərkəzində saxlamaqla, cəmiyyətin inkişaf qanunauy-

İlham Əliyev və Azərbaycanın müasir inkişaf strategiyası

ğunluqlarından irəli gələrək yeni, çevik və işlək strukturların, dövlət komitələrinin, nazirliklərin yaradılmasını vacib sayır.

Prezident İlham Əliyev daxilə möhkəm ictimai-siyasi sabitliyə, qanunçuluğa, effektiv sosial-iqtisadi islahatlara nail olmadan, hüquqi dövlət və vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu yolunda kompleks addımlar atmadan xarici siyasət sahəsində hansısa uğurlu nəticələr əldə etməyin qeyri-mümkünlüyünü aksiom kimi ödə çəkir. Dövlət başçısının yeritdiyi uğurlu diplomatiya sayəsində dünya siyasətinə təsir imkanları getdikcə artan Azərbaycanın bütövlükdə Avratlantika coğrafi arealında sülh, tərəqqi və əməkdaşlıq paytaxtına, beynəlxalq miqyaslı enerji-kommunikasiya layihələrinin lokomotivinə çevrildiyi getdikcə daha qabarıq seçilir. Azərbaycan sülh, multikultural və əməkdaşlıq paytaxtı kimi tanınır və belə bir müsbət imicin formalaşmasında rəhbərimizin təşəbbüsü ilə respublikamızda keçirilən beynəlxalq toplantıların əhəmiyyətini xüsusi vurğulamaq lazımdır.

Müasir dövrə xarici siyasətin səmərəliliyi fərdin iqtisadi və siyasi azadlıqlarını maksimum dərəcədə təmin edən pozitiv mühitin formalaşdırılmasından, eləcə də xalqa vətəndaşların mənəvi birliyindən bilavasitə asılıdır. Xalq üçün çalışan, onun mənafeyini mümkün dərəcədə qoruyan lider daxilə ciddi elektoral dəstəyə malik olduğunu daim hiss edir, bu da öz növbəsində onun xarici siyasətdə inamı, qətiyyətli və prinsipial addımlar atmasına, kənar təsir və təhdidləri neytrallaşdırmasına əlverişli imkanlar açır. Başqa sözlə, iqtisadi, siyasi və hüquqi islahatların uğurlu nəticələri ümumən səmərəli xarici siyasət üçün də etibarlı zəminə çevrilir.

Azərbaycan Prezidenti son 15 ildə həyata keçirdiyi effektiv xarici siyasət əsası ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş balanslaşdırılmış siyasi kursun varisliyini təmin etməkə yanaşı, müasir dünyanın çətin geosiyasi gerçəkliklərinə maksimum adekvatlığı ilə cəlbədiçisi olmuşdur. Rəsmi Bakı bu illərdə də beynəlxalq hüquq prinsiplərindən çıxış edərək pragmatizmə, qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığa əsaslanan açıq xarici siyasət yeritmiş, global geosiyasi məkanda cərəyan edən proseslərə çevik və adekvat reaksiya, iktirafı və çoxtərəfli əməkdaşlığa üstünlük vermişdir.

Hazırda hansısa dövlətin müstəqil, güvənli xarici siyasət yeritməsi, milli maraqlarını beynəlxalq miqyasda qoruya bilməsi üçün əvvəllər əsas götürülən ərazi və əhali amilləri bugünkü realıqda o qədər də aktual səslənmir.

Ərazisinə və əhalisinin sayına görə iri dövlətlər kateqoriyasına daxil edilməyən, dünyanın zəngin karbohidrogen resurslarının cəmi bir faizinə malik olan Azərbaycan pragmatik diplomatiya yeritməklə, bölgədə və ümumən Avropa subregional məkanında layiqli yerini təmin etmişdir. Demokratik dəyərlərə düşünülmüş sosial-iqtisadi xəttinə sadıq qalan rəsmi Bakı əlverişli coğrafi-siyasi yerləşməsindən, tranzit-kommunikasiya imkanlarından, fəvqəlgüc dövlətlərinin strateji maraq dairəsində olmasından maksimum səmərəli bəhrələnməklə, hər bir konkret zaman, məkan və şərait çərçivəsində xarici siyasət hədəflərini müəyyənləşdirir. Ötən 15 ildə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin beynəlxalq hüquq normaları əsasında ədalətli həlli, coğrafi baxımdan yaxın-uzaq dövlətlərlə, aparıcı beynəlxalq təşkilatlarla iktirafı və çoxtərəfli əməkdaşlıq münasibətlərinin dərinləşdirilməsi, respublikamızda həyata keçirilən mütarəqqi ruhlu islahatlar barədə dünya ictimaiyyətində obyektiv rəyin formalaşdırılması, sivil, ədalətli oyun qaydaları əsasında enerji resurslarının ixracı və diversifikasiyası prosesinin gerçəkləşdirilməsi rəsmi Bakının xarici siyasətində diqqəti xüsusi çəkən prioritetlər olmuşdur.

Bəzən Azərbaycanın bölgədə artan rolunu yanlış olaraq respublikanın neft-qaz ehtiyatları ilə əlaqələndirilməsi cəhdlərinə də rast gəlinir. Bu realıq sanki unudulur ki, Qərb dövlətləri iqtisadi dirçəliş və demokratiya yolunda olmayan heç bir ölkə ilə davamlı, uzunmüddətli, qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq münasibətləri qurmamışdır. Azərbaycanla Avropa dövlətləri arasında qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığı şərtləndirən də məhz xalqımızın sivil Qərb dəyərlərinə tolerant münasibəti, habelə respublikamızda demokratik proseslərin dönməzliyində inamdır. Siyasi sistemin xarakteri, cəmiyyətin ənənəvi və müasir dəyərlərə adaptasiyası prosesi respublikamızın, eyni zamanda, beynəlxalq sülh və əməkdaşlıq mərkəzinə çevrilməsini şərtləndirir.

Müasir siyasi nəzəriyyələr liderin uğur qazanmasında birləşdirici – integrativ funksiyaları yeritmiş, global problemlərə əsaslanan siyasət xalqın böyük qismini ətrafında birləşdirir, cəmiyyəti ümumi problemlərin həlli naminə səfərbər edir, bir sözlə, fərdin və dövlətin maraqlarını mümkün qədər uca tutur.

Siyasətdə integrativ funksiya cəmiyyətin bütövlüyünün və sabitliyinin qorunmasına, vətəndaş sülhü və həmrəyliyinin möhkəmləndirilməsinə istiqamətlənir. Mövcud siyasi kursun integrativ birləşdirici

mahiyyəti də ilk növbədə onun hər bir vətəndaşın maraqlarına hesablanmasından irəli gəlir. Heydər Əliyev siyasi kursu milli birlik və həmrəyliyə ciddi zəmin yaratmış, azərbaycançılıq ideologiyası dərin məzmun yükü ilə cəmiyyətin mənəvi bütövlüyündə və monolitliyində aparıcı amilə çevrilmişdir. Son 15 ildə bu siyasət uğurla davam etdirilmiş, ilk gündən cəmiyyətin bütün siyasi qüvvələrinin, etnik və sosial qruplarının, dini konfessiyalarının birliyinin təmin edilməsi istiqamətində ardıcıl siyasət yürüdülmüşdür. Nəticədə cəmiyyət üçün təhlükəli sayıla biləcək hər cür radikal meyillər, siyasi kataklizmlər aradan qalxmış, eyni zamanda demokratik və azad şəraitdə keçirilən seçkilərin obyektiv nəticələrini əsassız yərə qəbul etmək istəməyən inkarçı qüvvələr sivil dialoqa, konstruktiv əməkdaşlığa dəvət olunmuşlar. Ölkədə həyata keçirilən inkarçı qüvvələr arasındakı münaqişələrə nail olmasında əsas rolun xarici siyasət, eyni zamanda, əks siyasi qüvvələr arasında əvvəllər mövcud olmuş xoşagəlməz münasibətlərin, psixoloji barışmazlığın aradan qaldırılmasına xidmət etmişdir. Ölkədə kadr siyasəti və dövlət idarəçiliyi məsələlərində Azərbaycanın bütün vətəndaşlarının iştirakının təmin edilməsi, əldə edilən iqtisadi nailiyyətlərdən həminin öz bacarıq, zəhmət və əqli imkanlarına görə bəhrələnməsi ölkədə milli birliyin möhkəmləndirilməsi istiqamətində atılmış mühüm addımlardandır. Milli birliyə yönəlmiş bu fəaliyyətin qayəsində həm də yüksək humanizm, mərhəmət və neciblik kimi ali mənəvi keyfiyyətlər dayanmışdır.

Demokratikləşmə prosesinin, hüquq normalarının və siyasi mədəniyyətin sivil dünyanın hamı ilə qəbul edilmiş standartlarına yaxınlaşdırılması özlüyündə mürəkkəb, uzun sürən proses olmaqla, təşkilati və təbiiyət xarakteri, ardıcılıq, məntiqi tədbirlər görülməsini, yeni siyasi dəyərlərin siyasətin hər bir subyektinin, hər bir insanın həyat tərzinə çevrilməsini tələb edir. Demokratik ölkələrin təcrübəsi də təsdiqləyir ki, kəskin sığrayışlarla müşayiət olunan bütün islahatlar, təfəkkürün tez bir zamanda yenidən formalaşması praktik olaraq qeyri-mümkündür. Belə radikal islahatlar inkişafa deyil, keçid prosesinin ləngiməsinə gətirib çıxarır. İctimai şüurda "həzm olunmayan" demokratik normalar mövcud həyat forma və strukturları ilə münaqişəyə girir və son nəticədə cəmiyyət mütarəqqi yeniliklərə qeyri-adekvat münasibət bəsləməyə başlayır.

Tarixi inkişafının yeni mərhələsinə yaşayan Azərbaycan cəmiyyəti aşkarlıq və şəffaflıq tələb edən vətəndaş cəmiyyətinə transformasiya olunur. Bu isə öz növbəsində,

müasir dövlət quruculuğu və effektiv dövlət idarəçiliyi yaradılması prosesində bir sıra müasir məzmunlu dəyişikliklərin aparılmasını tələb edir. Fəqət, demokratik, hüquqi dövlət quruculuğunun konkret zamanla məhdudlaşmayan, strateji əhəmiyyət daşıyan, daimi fəallıq və zəhmət tələb edən, daimi proses olduğunu da xüsusi vurğulamağa ehtiyac yoxdur. Demokratik və həmrəy dəyərlərə transformasiyanın fundamental şərti azadlıqdır. İnsanın tam azadlığı isə təkə qanunun və hüquq qaydalarının deyil, həm də iqtisadi müstəqilliyin hökm sürdüyü cəmiyyətlərdə mümkün ola bilər. Demokratik proseslərin davamlı şəkildə aparılmadığı hansısa dövlətin iqtisadi sahədə davamlı və yüksək nəticələr əldə etməsi, beynəlxalq arenada layiqli yerini tutması, insan hüquqlarının təminatı sahəsində mühüm irəliləyişlərə nail olması mümkün deyildir. Məhz bu baxımdan Azərbaycanın davamlı inkişafının mühüm şərti vacib amil kimi nəzərdən keçirilir.

Azərbaycan Prezidenti cəmiyyət həyatının bir çox həyatı əhəmiyyətli sahələri kimi təhsil və elmi ödə çəkir. Ölkənin gələcəyi namına ölkədə güclü insan kapitalının formalaşdırılmasının zəruriliyini qeyd edir. Elm və təhsil sahəsində ulu öndər Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi siyasəti 15 ildə inamla davam etdirən və yeni çağırarla zənginləşdirən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev pragmatik və rasional düşüncəli siyasəti kimi xalqın gələcəyinin məhz elm və təhsillə bağlı olduğunu çıxışlarında dəfələrlə vurğulamış, fəal milli maarifçilik xətti yeridərək, dünya təhsil sistemində integrasiyanı vacib saymışdır.

Bütün bunlar deməyə əsas verir ki, qısa müddətdə respublikada əldə edilmiş yüksək nəticələrin arxasında məqsədyönlü siyasət, elmi əsaslara və ölkənin mövcud potensialına söykənən inkişaf prioritetləri dayanır. Ümummilli lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında respublikamızın müstəqil, milli ənənələrə və ümumbəşəri dəyərlərə cavab verən inkişaf strategiyasının formalaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən siyasət bu gün də əzmlə davam etdirilir. Elm xadimləri də ürəkdən inanırlar ki, Azərbaycan xalqını firavan gələcəyə aparən bu siyasətin davamlılığı qarşıdakı illərdə də təmin olunacaq, müstəqil respublikamız cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında inkişaf tempini sürətləndirərək dünyanın qabaqcıl dövlətləri sırasında layiqli yerini tutacaqdır.

İlham MƏMMƏDZADƏ,
AMEA Fəlsəfə İnstitutunun
direktoru

İlham ƏLİYEV:

Yol infrastrukturuna görə Azərbaycan
indi dünya miqyasında qabaqcıl yerdədir

□ **Ümummilli lider Heydər Əliyev fəaliyyətinin bütün mərhələlərində sosial-iqtisadi həyatın bütün sahələrinin, eləcə də yol təsərrüfatının inkişafına xüsusi diqqət yetirmişdir. “Yol iqtisadiyyat, mədəniyyət, bir sözlə, həyat deməkdir” fikri dahi şəxsiyyətin bu sahənin tərəqqisinə necə önəm verdiyinin bariz ifadəsidir.**

Görkəmli dövlət xadiminin respublikamıza rəhbərliyinin ilk dövründə mövcud avtomobil yolları şəbəkəsinin genişləndirilməsi, bərpa edilməsi və yenidən qurulması diqqət mərkəzində saxlanılmış, yol təsərrüfatında yeni sənaye sahələri yaradılmış, yolların keyfiyyətini ümumitifaq səviyyəsinə qaldırmaq üçün yol infrastrukturunun inkişafına yönəldilən kapital qoyulunun həcmi xeyli artırılmışdır. Bütün bunların nəticəsində isə respublikada yolların uzunluğunun 1,2 dəfə artması ilə yanaşı, yük gərginliyi 1,5 dəfə, hərəkətin intensivliyi isə 2 dəfə çoxalmış, 1980-ci ilə qədər bütün dövlət əhəmiyyətli yollar asfalt-beton örtüyü ilə əvəzlənmişdir.

Xalqın iradəsi və təkidlə tələbi ilə 1993-cü ildə yenidən siyasi hakimiyyətə qayıdan ulu öndər Azərbaycanı kaos və böhrandan çıxarmış, vətəndaş müharibəsinin qarşısını almış, atəşkəsə nail olmuş və beləliklə, böyük xilaskar missiyanı yerinə yetirmişdir. Eyni zamanda, ölkə iqtisadiyyatını ləbələndirən, hərç-mərclikdən xilas etmək üçün mühüm tədbirlər həyata keçirmişdir.

Ümummilli liderin rəhbərliyi ilə o dövrdə köklü iqtisadi dəyişikliklər nəticəsində həyatın bütün sahələrində olduğu kimi, yol təsərrüfatında da tənəzzülə son qoyulmuşdur.

Ulu öndərin Azərbaycana rəhbərliyinin ikinci dönəmində, 1993-2003-cü illərdə respublikanın yol təsərrüfatında uğurla reallaşdırılan islahatların bəzi məqamlarını da diqqətə çatdırmaq istərdim. Əvvəlcə isə onu qeyd edim ki, ölkənin inkişafı istiqamətində əhəmiyyətli addımlar atan ulu öndər yaxşı bilirdi ki, iqtisadiyyatın əsas sütunlarından olan yol təsərrüfatının yenidən qurulması, dirçəldilməsi həllini gözəyən ən vacib məsələlərdən biridir. Ona görə də bu sahədə vəziyyət tezliklə nəzərə götürüldü. Avtomobil yollarının tikintisi, təmiri və saxlanması ilə məşğul olan müəssisələrin sayı artırıldı. Yol təsərrüfatında aparılan struktural islahatları nəticəsində fəaliyyət mexanizmində səmərəliliyə nail olundu. Bu sahədə qanunvericilik bazasının möhkəmləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirən Prezident Heydər Əliyevin müvafiq fərmanları ilə “Dövlət Yol Fondunun yaradılması” və “Avtomobil yolları haqqında”, “Azərbaycan Respublikasının Beynəlxalq avtomobil marşrutlarının Avropa razılaşdırılmasına qoşulması haqqında” qanunlar qüvvəyə mindi.

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisi Heydər Əliyevin misilsiz idarəçilik qabiliyyəti, gərgin əməyi nəticəsində yol təsərrüfatında əldə edilmiş nailiyyətlər sonrakı illərdə ölkə iqtisadiyyatının davamlı və dinamik inkişafında önəmli rol oynamışdır. Son 15 ildə Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin düşülmüş, çevik və qətiyyətli iqtisadi siyasəti sayəsində bu sahədə qazanılmış uğurlar daha da möhkəmləndirilmiş, sosial-iqtisadi inkişafa mühüm təsir göstərən infrastrukturun, o cümlədən avtomobil magistralının tikintisi və yenidən qurulmasına, regionlarda yol şəbəkələrinin bərpasına xüsusi önəm verilmişdir.

Yuxarıdakı fikrin təsdiqi olaraq, ötən müddətdə yol təsərrüfatında baş verən mühüm dəyişikliklərin, əldə edilən

nailiyyətlərin qısa mənzərəsinə diqqət yetirmək istərdim. Əvvəlcə xatırladıam ki, Prezident İlham Əliyevin iqtisadi siyasətində ölkədə yol infrastrukturunun daha da təkmilləşdirilməsi, mövcud yolların yenidən qurulması daim diqqət mərkəzində saxlanılmışdır. Dövlət başçısının rəhbərliyi ilə bu sahədə idarəetmənin təkmilləşdirilməsinə xüsusi əhəmiyyət verilmiş, magistral yolların beynəlxalq standartlara uyğun yenidən qurulması, istismarı, tikintisi və təmiri, eyni zamanda, qorunması, təhlükəsizliyi və ətrafının yaşıllaşdırılması istiqamətində ciddi tədbirlər həyata keçirilmişdir. Ölkə rəhbəri iqtisadiyyatın inkişafında fədakar əməyi ilə

seçilən yol işçilərinin fəaliyyətini yüksək qiymətləndirərək hər il fevralın 22-sinin avtomobil yol işçilərinin peşə bayramı günü kimi təsis edilməsi haqqında fərman imzalamışdır.

Azərbaycan Prezidentinin 11 fevral 2004-cü il tarixli fərmanı ilə təsdiqlənən “Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı (2004–2008-ci illər)” çərçivəsində Bakı-Quba-Rusiya Federasiyası ilə dövlət sərhədi, Bakı-Şamaxı-Yevlax, Xocəsən-Lökbatan-Yevlax-Gəncə, Gəncə-Qazax-Gürcüstan dövlət sərhədinə avtomobil yolları yenidən qurulmuşdur. Bundan başqa, Bakı şəhərində nəqliyyat sisteminin təkmilləşdirilməsi üzrə 2006-2007-ci, həmçinin 2008-2013-cü illər üçün tədbirlər planlarına müvafiq olaraq paytaxtda 26 yol qovşağı, körpü və 88 piyada keçidi tikilmiş, paytaxtətrafı kənd və qəsəbələrin inkişafını nəzərdə tutan tədbirlər çərçivəsində Zabrat-Balaxanı-Mehdiabad-Xırdalan-Binəqədi dairəvi avtomobil yolunun salınması və yeraltı piyada keçidinin inşası, Həsən Əliyev küçəsindən Ziya Bünyadov prospektinə paralel olaraq “Koroğlu” metro stansiyasına qədər yeni avtomobil yolunun layihələndirilməsi və tikintisinin birinci hissəsi başa çatdırılmışdır. Böyükşor dairəsi-Heydər Əliyev Beynəlxalq Hava Limanı və Bakı Dairəvi-1 avtomobil yollarının yenidən qurulması işləri aparılmışdır.

Prezident İlham Əliyevin “Azərbaycan Respublikasının nəqliyyat-yol kompleksində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi tədbirləri haqqında” 28 dekabr 2015-ci il tarixli sərəncamı ilə Azərbaycanın Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin yaradılması da məhz həmin vaxt reallaşdırılan islahatların tərkib hissəsi olmuşdur. Digər tərəfdən, avtomobil yolları sahəsində idarəetməni, habelə nəzarət mexanizmini daha da təkmilləşdirmək, görülən işlərin

kilometr olan avtomobil yollarının tikintisi, yenidən qurulması və təmiri başa çatdırılmışdır. Ümumi istifadədə olan avtomobil yollarında və Bakı şəhərində 29 yeni körpü və 19 piyada keçidi tikilmişdir. Paytaxtda görülən işlərdən danışarkən, Bakı Olimpiya Stadionundan Heydər Əliyev prospektinə keçidin və müxtəlif səviyyəli yol qovşağının inşasını da xüsusi vurğulamaq lazımdır.

Bütün bu sadalananlar onu göstərir ki, son 15 ildə ölkə rəhbəri möhtərəm İlham Əliyev avtomobil yolları şəbəkəsinin və yol infrastrukturunun bərpasına, habelə yenidən qurulmasına xüsusi diqqət yetirməklə bərabər, Bakıda, digər şəhər və rayonlarda yeni avtomobil yollarının salınmasını, nəqliyyat qovşaqlarının, körpülərin tikintisini daha da sürətləndirməyi qarşıya mühüm vəzifə kimi qoymuşdur.

Bu dövrdə respublikamızın Cənub Qaz Dəhlizi və onun əsas seqmentləri olan TANAP, TAP, Cənubi Qafqaz boru kəmərinin çəkilməsində, Şimal-Cənib,

Şərq-Qərb nəqliyyat dəhlizlərinin yaradılmasında aparıcı rol oynaması, nəhəng beynəlxalq nəqliyyat və logistika layihələrinin reallaşdırılmasında fəal iştirakı Azərbaycanın nəqliyyat potensialını gücləndirmiş, eyni zamanda, ölkənin sosial-iqtisadi inkişafını daha da sürətləndirmişdir. Şübhəsiz ki, bu, respublikamızın avtomobil yolları şəbəkəsinin, həmçinin yol infrastrukturunun bərpasına və yenidən qurulmasına, sahəyə davamlı və irihəcmli investisiyalar yönəldilməsinə güclü təkan vermiş, bir sözlə, yol-nəqliyyat sahəsində müasir tələblərə uyğun islahatların davam etdirilməsini zərurətə çevirmişdir. Nəticədə ölkədə yol infrastrukturunu daha da müasirləşdirilərək, beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılmış, yol qovşaqları, körpülər tikilmiş və digər modernləşdirmə işləri aparılmışdır.

Prezident İlham Əliyevin 18 oktyabr 2017-ci il tarixli müvafiq fərmanı ilə Azərbaycanın Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin yaradılması da məhz həmin vaxt reallaşdırılan islahatların tərkib hissəsi olmuşdur. Digər tərəfdən, avtomobil yolları sahəsində idarəetməni, habelə nəzarət mexanizmini daha da təkmilləşdirmək, görülən işlərin

səmərəliliyini artırmaq qərara alınmışdır. Qarşıya yol, körpü tikintisində keyfiyyətin yüksəldilməsi, layihə işlərinin yaxşılaşdırılması, tikintilərin nəzərdə tutulan vaxtda başa çatdırılması kimi mühüm vəzifələr qoyulmuşdur.

Hazırda Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi tərəfindən respublikanın ümumi istifadədə olan 17500 kilometr uzunluğunda avtomobil yollarına və paytaxtın 1600 kilometr uzunluğundakı küçə və prospektlərinə, eləcə də bu yollar üzərində yerləşən 1400-dən yuxarı yol ötürücüsü, körpü və tunellərə xidmət göstərilir. 2015-ci ildən Dünya Yol Federasiyası, Avropa Yol Assosiasiyası və Avropa Yol Birliyinin üzvü olan agentliyin fəaliyyəti Prezident İlham Əliyevin daim diqqət mərkəzində olmuşdur. Dövlət başçısı peşi bayramı münasibətilə yol-nəqliyyat işçilərinin əməyinin qiymətləndirilməsi, onların yüksək dövlət təltifləri, orden, medal və fəxri adlarla təltif edilməsi ilə bağlı sərəncamlar imzalamışdır. Agentlik idarəetmə, məqsəd və layihələr, məsləhət və nəzarət, eləcə də informasiya sistemlərinin yüksək səviyyədə təşkili, istifadəsinə görə “Möhtəşəm 5 qitə” beynəlxalq mükafatına, ölkədə yol infrastrukturunun yenidən qurulması və inkişafına verdiyi töhfələrə görə “Uğur” milli mükafatına, habelə “Caspian Energy Award” mükafatına layiq görülmüşdür. Azərbaycanla Dünya Bankı arasında inkişafa dair əməkdaşlığın 25 illiyi münasibətilə ölkədə yol şəbəkəsinin və infrastrukturunun yüksək inkişafı üzrə göstərilən töhfələrə görə isə Dövlət Agentliyi “Magistral yol proqramı sertifikatı” ilə təltif edilmişdir.

Burada mühüm bir uğuru da xüsusi qeyd etmək istərdim. Dünya İqtisadi Forumunun reytinglərində öz yerini hər zaman möhkəmləndirən Azərbaycan bu beynəlxalq qurumun yeni dərc olunan “Global Rəqabətlik Hesabatı”na əsasən, yolların keyfiyyəti indeksinə əsasən, 34-cü yerdə qərarlaşmaqla postsovet məkanında lider ölkə olmuşdur. Yeri gəlmişkən, bu indeks üzrə ölkəmizin mövqeyi ötən ilə müqayisədə iki pillə yüksəlmişdir.

Dünyanın 140 ölkəsi arasında belə yüksək nəticənin əldə olunması son illər Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında uğurla aparılan yol infrastrukturunun genişləndirilməsi və təkmilləşdirilməsi işlərinin məntiqi nəticəsidir.

Bu sadalanan nailiyyətlər Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin kollektivini daha saygı çalışmağa, ölkəmizin iqtisadi inkişafına böyük töhfələr verməyə ruhlandırmışdır.

Dövlət başçısının birbaşa göstərişi ilə kəndlərarası, habelə Bakı şəhəri və ətraf qəsəbələrində avtomobil yollarının inşası və yenidən qurulması 2016-cı ildən başlayaraq Azərbaycan Avtomobil

Yolları Dövlət Agentliyinə həvalə olunmuşdur. Ötən müddətdə cənab İlham Əliyevin qayğısı nəticəsində respublikanın avtomobil yollarının inkişafı istiqamətində əldə edilən göstəriciləri də diqqətə çatdırmaq istərdim. Belə ki, 2016-cı ildə uzunluğu 880 kilometrlik avtomobil yolları, 14 yeni avtomobil körpüsü tikilmiş, 8-i təmir edilmiş, 700 mindən çox əhalinin yaşadığı və 159 yaşayış məntəqəsini birləşdirən uzunluğu 472,5 kilometr olan 21 kəndlərarası avtomobil yolu salınmışdır. Bu dövrdə Bakı şəhərində 513 mindən çox əhalinin

yaşadığı və 14 yaşayış məntəqəsini birləşdirən, uzunluğu 42,5 kilometr olan 7 qəsəbələrarası avtomobil yolunun inşası və yenidən qurulması da başa çatdırılmışdır.

Qeyd edilənlərlə bərabər, 2016-cı ildə Bakı-Şamaxı-Yevlax avtomobil yolunun Muğanlı-Yevlax mənzilinin 115 kilometrlik hissəsi açılmış, Ələt-Astara-İran İslam Respublikası dövlət sərhədi avtomobil yolunun Yenikənd-Salyan rayonunun ərazisindən keçən 23,4 kilometrlik hissəsi istifadəyə verilmişdir. Çoxdan gözlənilən Kür çayı üzərində uzunluğu 201 metr, eni 14,5 metr olan yeni körpünün açılışı olmuşdur. Eyni zamanda, uzunluğu 87,8 kilometr olan Bakı-Ələt-Qazax-Gürcüstan dövlət sərhədi avtomobil yolunun Kürdəmir-Ucar-Yevlax hissəsi istismara buraxılmışdır.

2017-ci il də paytaxtda və regionlarda yol layihələrinin uğurla reallaşdırılması ilə əlamətdar olmuşdur. Bakının Baş planının icrasının təmin olunması, habelə şəhərdə yol-nəqliyyat infrastrukturunun yaxşılaşdırılması, abadlıq işlərinin davam etdirilməsi məqsədilə “Sovetsk” deyilən sahədə evlərin sökülməsi, ərazinin təmizlənməsindən sonra ilkin mərhələdə 6 hektar ərazidə 7,1 kilometr uzunluğunda, asfalt-beton örtüyünün sahəsi 87,6 min kvadratmetr təşkil edən Nəriman Nərimanov, Abdulla Şaiq, Balababa Məcidov, Mirzağa Əliyev və Füzuli küçələrinin yenidən qurulması başa çatdırılmışdır.

Ötən il, eyni zamanda, “40 kənd yolu” layihəsinin icrası çərçivəsində mühüm işlər görülmüşdür. Regionların sosial-iqtisadi inkişafına mühüm təsir göstərən bu layihənin gerçəkləşdirilməsinin kənd yollarının tikintisinə və yenidən qurulmasına yönəldilməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb etmişdir. Layihəyə çərçivəsində respublikanın 34 rayonunda 1 milyon 400 min nəfər əhalinin yaşadığı 423 yaşayış məntəqəsini birləşdirən 52 kəndlərarası və Bakı şəhərinin qəsəbələrarası avtomobil yolu layihəsi, həmçinin 14 respublika əhəmiyyətli layihənin icrası uğurla reallaşdırılmışdır.

Ötən il möhtərəm Prezidentimizin təşəbbüsü ilə icra olunan layihələr sırasında Cəbrayıl rayonunun Cəbrayıl-Mercanlı kəndinə yeni yolun çəkilməsi,

sərhədi avtomobil yolunun 32,2 kilometrlik Masallı-Cəlilabad və 22,2 kilometrlik Lənkəran-Masallı hissələri də istismara buraxılmış, Bakı-Şamaxı-Muğanlı avtomobil yolunun 46 kilometrlik Cəngi-Bədəlli hissəsi, həmçinin Bakı-Quba-Rusiya Federasiyası ilə dövlət sərhədi yeni avtomobil yolunun təmələqoyulma mərasimi keçirilmişdir. Ümumilikdə 2017-ci ildə uzunluğu 1335,1 kilometr olan avtomobil yolları, Bakı və ətraf qəsəbələrindən bir sıra avtomobil yolları, prospekt və küçələr tikilmiş, yenidən qurulmuş və ya təmir olunmuşdur. Yollarda isə 13 piyada keçidi və 15 yeni körpünün inşası, 9 körpünün isə təmiri başa çatdırılmışdır.

Bu gün tam əminliklə demək olar ki, Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi qarşısına 2018-ci il üçün qoyduğu vəzifələr də uğurla yerinə yetirilmişdir. Ötən dövrdə Mingəçevir-Bəhrəmtəpə avtomobil yolunun 26 kilometrlik Aran-Qarağacı və 12 kilometrlik Qarağacı-Bəhrəmtəpə hissələri, Gəndob-Xaçmaz-Yalama-Rusiya Federasiyası ilə dövlət sərhədi avtomobil yolunun 24-48 kilometrliyini əhatə edən Xaçmaz-Xudat hissəsi istismara verilmiş, 22 kilometrlik Dəmirçi-Lahıc avtomobil yolu yenidən qurulmuş, Ələt-Astara-İran İslam Respublikası ilə dövlət sərhədi avtomobil yolunun 24,8 kilometrlik Salyan-Şorsulu hissəsi çəkilmişdir. Bunlardan əlavə, Ələt-Astara-İran dövlət sərhədi avtomobil yolunun 30,1 kilometrlik Şorsulu-Cəlilabad və 39,2 kilometrlik Lənkəran-Astara hissələrinin tikintisi də cari ildə başa çatdırılmışdır.

Prezident İlham Əliyev bu il 22 kilometrlik Quba-Xaçmaz avtomobil yolu, Şimal-Cənub Beynəlxalq nəqliyyat dəhlizinin tərkib hissəsi olan Bakı-Quba-Rusiya Federasiyası ilə dövlət sərhədi döndürən avtomobil yolunun tikintisi layihəsi ilə də tanış olmuşdur.

Xatırladıam ki, Ələtdən Astarayədək 204 kilometrlik məsafədə tam yeni və müasir yol Şimal-Cənub Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizinin bir hissəsi olmaqla bölgədə turizmin, kənd təsərrüfatının inkişafına və beynəlxalq yükdaşıma-ların həcmünün artmasına müsbət təsir göstərəcək.

Burada diqqəti bir mühüm göstəriciyə də yönəltməyi vacib bilirəm. Prezident İlham Əliyev son 2016-2018-ci illərdə 80-ə yaxın avtomobil yolu və yol qurğularının açılış, təmələqoyma və tanışlıq mərasimlərində iştirak etmişdir. Bu isə dövlət başçımızın yol infrastrukturuna ölkə iqtisadiyyatının vacib sahələrindən biri kimi yanaşdığını, eyni zamanda, vətəndaşların sosial problemlərinin həllinə həssas münasibət bəslədiyini, insanların gündəlik həyatını asanlaşdırmaq istiqamətində əhəmiyyətli addımlar atdığını göstərir.

Prezident İlham Əliyev deyir ki, yol mədəniyyət, rahatlıq, müasirlikdir, həm də ölkənin səviyyəsinin göstəricisi. Bu sözlərlə yolun insanların, ölkənin həyatında oynadığı müstəsna rolun əhəmiyyətini diqqətə çatdıran möhtərəm dövlət başçımız öz səmərəli fəaliyyəti ilə hər bir Azərbaycan vətəndaşına açıq, rahat, müasir yol şəbəkəsi təqdim edir. Bu yollar respublikamızı, həm də daha yüksək zirvələrə aparır, onun inkişafının dönməziyini şərtləndirir.

Saleh MƏMMƏDOV,
Azərbaycan Avtomobil
Yolları Dövlət Agentliyi
İdarə Heyətinin sədri

Artıq 15 ildir ki, müstəqil Azərbaycan dövlətinə İlham Əliyev rəhbərlik edir. Dünya üçün risklərlə dolu olan bir dövrdə Cənubi Qafqaz kimi mürəkkəb geosiyasi məkanda uğurlu siyasət aparmaq böyük qüdrət tələb edir. Təcrübə göstərir ki, Azərbaycan Prezidenti bu aspektdə olduqca uğurlu lider-rəhbərdir. Çünki keçən müddətdə Azərbaycan Cənubi Qafqazın lider dövlətinə çevrilib. Hazırda ölkənin beynəlxalq aləmdə nüfuzu sürətlə artır. Azərbaycanın əməkdaşlıq imkanları günü-gündən daha da genişlənilir. Ölkə ciddi beynəlxalq layihələrin həyata keçirilməsində mühüm rol oynayır. Bu istiqamətdə də inkişaf özünü göstərir. Bütövlükdə daxili və xarici siyasətin hər bir sferasında Azərbaycan nailiyyətlər əldə edir. Azərbaycanın təşəbbüsü ilə mədəniyyətlər və sivilizasiyalar arasında qurulan əməkdaşlıq və dialoq konkret məzmun kəsb edib. Məsələn geniş prizmadan yanaşdıqda, Prezident İlham Əliyevin sistemli, əhatəli və müasir tələblərə tam cavab verən siyasət həyata keçirməklə Azərbaycanı zirvələrdən-zirvələrə, uğurlardan-uğurlara apardığı aydın görünür. Bu məqam üzərində daha geniş dayanmağa ehtiyac duyuruq.

Ulu öndərin siyasi varisi: qalibiyyət formulu

Qlobal transformasiya proseslərinin mürəkkəb dövründə layiqli siyasi varis olmaq çətin vəzifədir. Xüsusilə ulu öndər Heydər Əliyev kimi müdrik liderin işlərini ləyaqətlə davam etdirmək böyük bacarıq tələb edir. Prezident İlham Əliyev sübut etdi ki, dahi siyasətçinin və böyük dövlət xadiminin ən layiqli varisidir. Bütün dünyada olduqca intensiv, gərgin, ziddiyyətli və qarışıq proseslərin getdiyi, qlobal tendrlərə qeyri-müəyyənliyin hökm sürdüyü bir mərhələdə müstəqil dövlət quruculuğu kursunu yaradıcı şəkildə inkişaf etdirmək, əlbəttə, tarixi xidmətdir. Azərbaycan xalqı özünü xoşbəxt saya bilər.

Bu, adi söz deyil. Diqqət edək, Cənubi Qafqazda geo-siyasi, iqtisadi, hərbi və siyasi vəziyyət riskli məqamlarla doludur. Gürcüstanda və Ermənistanda siyasi hakimiyyət məsələsi hələ tam sabitləşməyib. Ekspertlər qeyd edirlər ki, həmin ölkələrdə hansı siyasətçinin konkret hansı kursu götürəcəyi məlum deyil. Bu baxımdan həmin ölkələrdə siyasi və geo-siyasi prosesləri proqnozlaşdırmaqda qeyri-müəyyənlik vardır. Bu da avtomatik olaraq həmin dövlətləri tərəfdaş olaraq elə də etibarlı etmir. Çünki hazırda qlobal dünya siyasətində "sərmayə riskləri" deyilən bir ifadəyə ciddi fikir verilir. Sərmayə riski yüksək

olan ölkələrlə işbirliyi səmərə vermir.

Artıq böyük dövlətlər və iri şirkətlər sabitliyin, dayanıqlı inkişafın və konkret fəaliyyət kursunun mövcud olduğu, riskləri olmayan ölkələrlə əməkdaşlığa üstünlük verirlər. Bu baxımdan statistik məlumatlar göstərir ki, dünyanın bütün dövlətləri Cənubi Qafqazda tərəfdaş kimi ilk olaraq Azərbaycanı seçirlər. İmzalanmış sazişlər, reallaşan layihələr, logistik-tranzit göstəricilər, əməkdaşlıq formatlarının tətbiqi, xarici siyasətdə sabit mövqe və s. bu kimi parametrlərə görə Azərbaycan regionun həqiqi lideridir.

Bəs bu statusu Azərbaycan necə qazana bilər? Ekspertlərin cavabı konkretidir: Azərbaycan belə uğurları ulu öndər Heydər Əliyevin layiqli siyasi varisi Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi düşünülmüş, müasir tələblərə tam cavab verən, milli dövlətçiliyə daim üstünlük verən inkişaf kursunun sayəsində əldə edib. Faktlar da bunu tam təsdiq edir. Onların bir qisminə nəzər salaıq.

Əvvəlcə onu vurğulayaq ki, Prezident İlham Əliyevin fəaliyyəti dövründə Azərbaycanda demokratik təsisatlar çox möhkəmləndirilib. O cümlədən siyasi plüralizm, insan hüquq və azadlıqları tam təmin edilib. Ümumi səviyyədə vətəndaş cəmiyyəti institutlarının inkişafı gücləndirilməsi prosesi düşünülmüş şəkildə və sistemli aparılıb. Bunların sübutu ölkədə 55 siyasi partiya,

3 mindən çox qeyri-hökumət təşkilatı (4 mindən çox qeyri-kommersiya təşkilatı) və 5 mindən artıq kütləvi informasiya vasitələrinin mövcudluğudur.

Bunlardan başqa, Azərbaycanda sıralarında 2 milyona yaxın insanı birləşdirən həmkarlar ittifaqları sərbəst fəaliyyət göstərir. Məlumdur ki, həmkarlar təşkilatları işçilərin hüquqlarını ən şəffaf şəkildə müdafiə edən qurumlardır. Cənubi Qafqazda ən güclü həmkarlar təşkilatı Azərbaycandır.

Ayrıca vurğulayaq ki, ölkədə vətəndaş cəmiyyəti institutlarının imkanlarının artırılmasına böyük qayğı göstərilir. Məsələn, 2007-ci ildə "Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Konsepsiyası" təsdiq edilib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası yaradılıb. Vətəndaş cəmiyyəti üçün səciyyəvi olan digər institutlar da inkişafdadır. Bu kontekstdə insan haqlarının qorunması, söz və məlumat azadlığının təmin olunması, demokratik, plüralist mətbuatın formalaşması ilə bağlı atılan addımlar qeyd etmək lazımdır. Ölkədə KİV-lərin ümumi sayı 5 mini, internet saytlarının sayı isə 20 mini keçib. Azərbaycan əhalisinin 80 faizi internet istifadəçisidir. 3 milyon insan sosial şəbəkədən istifadə edir. Bu o deməkdir ki, Azərbaycan cəmiyyəti kifayət qədər fəaldır, ölkədə baş verən proseslərə reaksiya verə bilər. Belə amillər

vətəndaş cəmiyyətinin formalaşmasında mühüm rol oynayır.

Dövlət başçısı reallaşdırdığı ardıcıl, sistemli və düşünülmüş kurs nəticəsində iqtisadi sahədə də böyük nailiyyətlər əldə edib. Artıq Azərbaycanda bazar iqtisadiyyatına keçid prosesi başa çatıb. İndi ÜDM-də özəl sektorun payı 80 faizdən çoxdur. Rəqabət qabiliyyətinə görə Azərbaycan aparıcı mövqelərdən birindədir. Makroiqtisadi sabitlik bərqərar olub. İqtisadiyyatın şaxələndirilməsi istiqamətində səmərəli addımlar atılmaqda davam edir. Regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair üç dövlət proqramı icra olunub.

Qeyri-neft sənayesi də ardıcıl şəkildə inkişaf etdirilir. Müasir texnologiyalara əsaslanan minlərlə yeni müəssisə fəaliyyətə başlayıb. Çoxsaylı sənaye parkları və məhəllələri, texnoparklar

çox minik maşını alıblar. Məcburi köçkünlərin problemlərinin həlli sahəsində genişmiqyaslı işlər görüldü. Yeni salınmış 100-dən artıq qəsəbə və şəhərcikdə 265 min nəfər məskunlaşdırılıb. Cocuq Mərcanlı kəndinin bərpası ilə bağlı görülən işləri isə bütün dünya bilir. Bu kənd artıq məşhurdur.

Ölkə rəhbəri İlham Əliyevin ordu quruculuğu sahəsində həyata keçirdiyi proqramlar olduqca böyük səmərə verir. Hazırda Azərbaycan Ordusu Cənubi Qafqazın ən güclü Silahlı Qüvvələridir. Bu ordu Prezidentin qarşıya qoyduğu istənilən vəzifəni yerinə yetirməyə qadirdir. 2016-cı ilin Aprel döyüşləri və Naxçıvan əməliyyatı bunu bir daha təsdiq etdi. Təsədüfi deyil ki, Ermənistan Azərbaycan Ordusunun ən müasir silahlarla təmin edilməsindən bərk narahatdır. Ermənistan rəhbərliyi qaşqın halda hətta öz müttəfiqlərini belə ittiham edir, onları Azərbaycanla hərbi əməkdaşlıqda günahlan-

nəinki Azərbaycanda və Cənubi Qafqazda, hətta Avropada və dünyanın başqa məkanlarında bir sıra mədəni layihələrə imza atıb. Heydər Əliyev Fondunun Romada və Parisdə reallaşdırdığı proqramlar haqqında siyasi liderlər ən yüksək səviyyədə xoş fikirlər ifadə edirlər. Bu kimi hallar artıq sistemli xarakter alıb və Azərbaycan mədəniyyətini dünyada tanıtmqla yanaşı, digər xalqların da mədəni abidələrinin qorunmasında və saxlanılmasında ciddi rol oynayır. Prezident İlham Əliyevin 2016-cı ili Azərbaycanda "Multikulturalizm ili" elan etməsi də təsadüfi deyil. Multikulturalizm ölkəmizdə dövlət siyasəti səviyyəsinə yüksəldilib. İndi dünyada Azərbaycanın multikulturalizm modelindən bəhs edirlər. 2008-ci ildə İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə yaradılmış "Bakı Prosesi" isə mədəniyyətlərarası və sivilizasiyalararası dialoqun interaktiv beynəlxalq platforması kimi öz yerini tam möhkəmləndirib.

edilməsinin zəruriliyi açıq ifadə edilib. Bunlardan başqa, NATO-nun kommunikaələrində Cənubi Qafqazdakı münəqişələrin ölkələrin ərazi bütövlüyü, suverenliyi və Helsinki Yekun Aktına əsaslanaraq həll edilməsi prinsipi öz əksini tapıb.

Prezident İlham Əliyevin birbaşa fəaliyyəti nəticəsində 2011-ci ildə Azərbaycan 155 dövlətin dəstəyi ilə BMT Təhlükəsizlik Şurasına qeyri-daimi üzv seçilib. Azərbaycan Avropa İttifaqına üzv olan 9 ölkə ilə strateji tərəfdaşlıq əlaqələri qurub. Azərbaycanın uzaq Çinlə də çox yaxşı əməkdaşlığı mövcuddur. Prezident İlham Əliyevin bu ölkəyə səfərləri bu prosesdə həlledici rol oynayıb.

Azərbaycanın dövlət başçısı yeni regional əməkdaşlıq formatlarının təşəbbüskarıdır. Üçtərəfli və dördtərəfli əməkdaşlıq formullarının reallaşdırılması cənab Prezidentin adı ilə bağlıdır. Bunun nəticəsidir ki, Azərbaycan-Türkiyə-Rusiya,

İLHAM ƏLİYEV FENOMENİ – SİYASİ QƏTİYYƏT VƏ MÜDRİKLİK ÖRNƏYİ

yaradılıb, zavodlar tikilib. Yeni istehsal sahələri yaradılıb və bir sıra sahələr genişləndirilib. Qeyri-neft sənayesinin ixrac imkanları artırılıb. İnnovativ istehsal inkişaf etdirilir.

Aqrar sektorda da inkişaf göz qabağındadır. 2003-2018-ci illərdə meliorasiya tədbirlərinə ayrılan vəsaitin həcmi 6 dəfə artırılıb. Bu sahəyə əsaslı kapital qoyuluşu 21 dəfə artıb. Ölkədə 4 iri su anbarı (Taxtaköprü, Şəmkirçay, Göytəpə və Tovuzçay), 4 min kilometr suvarma kanalları, 2,4 min kilometr kollektor-drenaj şəbəkələri tikilib və bərpa olunub, 360 min hektar torpağın su təminatı, 264 min hektar sahədə meliorativ vəziyyət yaxşılaşdırılıb, 219 min hektar yeni suvarılan torpaq sahəsi əkin dövrünə daxil edilib.

Bütövlükdə götürdükdə, son 15 il ərzində Azərbaycan iqtisadiyyatı 3,2 dəfə artıb. Bu müddət ərzində qeyri-neft sektoru 2,8 dəfə, sənaye istehsalı 2,6 dəfə, kənd təsərrüfatı isə 1,7 dəfə artıb. Azərbaycanın valyuta ehtiyatları 46 milyard dollara çatdırılıb. 2003-2018-ci illərdə ölkə iqtisadiyyatına 250 milyard dollar investisiya qoyulub.

İlham Əliyevin sosial siyasəti də müsbət aspektdə çox fərqlənir. Prezidentin təşəbbüsü ilə əhalinin sosial müdafiəsini gücləndirmək istiqamətində ciddi tədbirlər həyata keçirilməkdədir. 15 il ərzində ölkədə 1,9 milyon yeni iş yeri açılıb və bu proses sürətlə davam edir. Maaşlar 5 dəfədən, pensiyalar isə 8 dəfədən çox artırılıb. Ötən müddətdə işsizlik səviyyəsi 5 faizə, yoxsulluq isə 49 faizdən 5,4 faizə endirilib. İlham Əliyevin ölkədə ictimai və sosial xidmətlər sahəsində ciddi institusional islahatlar aparmasını bütün dünya alqışlayır. "ASAN xidmət" mərkəzlərinin yaradılması bu istiqamətdə əsl inqilab hesab olunur. "ASAN xidmət" indi dünyada Azərbaycanın brendi kimi tanınır. Bundan başqa, dövlət başçısı 2018-ci ilin avqustunda əhalinin məşğulluğu, əmək və sosial müdafiəsi ilə bağlı çəvik və innovativ xidmətlər göstərilməsi üçün Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin nəzdində "Dayanıqlı və Operativ Sosial Təminat Agentliyi"-ni (DOST) yaradıb.

Həmi İlham Əliyevin şəhid ailələri, müharibə veteranları və əlillərinə necə yüksək qayğı ilə yanaşdığını çox gözəl bilir. Son 15 il ərzində şəhid ailələrinə və müharibə əlillərinə dövlət hesabına 5500-dən çox fərdi ev və mənzil verilib. Onlar 6 mindən

dırır. Ancaq həmin dövlətlər Ermənistanə nə qədər yaxın olsalar da, Prezident İlham Əliyevin haqlı mövqeyini dəstəkləyirlər. Onların Azərbaycan dövlətinin başçısı ilə çox yaxşı münasibətləri var, qarşılıqlı etimad mövcuddur və istənilən səviyyədə əməkdaşlıq etməyə hazırdırlar. Siyasi liderin gücü və qüdrəti, inamı və qətiyyəti budur!

Prezident İlham Əliyev enerji-nəqliyyat siyasətini dövlətin milli təhlükəsizliyini maksimum dərəcədə təmin etmək çərçivəsində böyük uğurla inkişaf etdirir. Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft kəməri, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu layihələri bütün regiona və Avropaya yeni gələcək vəd edir. Təkcə Cənubi Qafqazın deyil, həm də Avropanın enerji xəritəsində ciddi dəyişiklik edən Cənub Qaz Dəhlizi indi dünya ekspertlərinin analiz etdikləri və proqnozlar verdikləri əsas obyektlərdən biridir. Bu kontekstdə TAP və TANAP bütün dünyanın maraqlarını fonunda Azərbaycanın mövqeyinin konseptual səviyyədə olduğunu sübut edən məqam 1994-cü il sentyabrın 20-də Bakıda imzalanmış "Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda yerləşən "Azəri", "Çıraqlı" yataqlarının və "Günəşli" yatağının dərinlikdə yerləşən hissəsinin birgə işlənməsi və hasilatın pay bölgüsü haqqında Saziş"-in ("Əsrin müqaviləsi") müddətinin 2017-ci il sentyabrın 14-də 2050-ci ilə qədər uzadılmasıdır. Bu hadisə rəsmi Bakının sistemli, düşünülmüş və əsaslı fəaliyyət göstərdiyinin çox gözəl nümunəsidir.

Bunlarla yanaşı, dafələrlə vurğulandığı kimi, Azərbaycan Şərq-Qərb, Şimal-Cənub, Cənub-Qərb nəqliyyat dəhlizlərinin Cənubi Qafqazda qovşağıdır, onların işləməsində çox fəal iştirak etməkdədir. Bu, Prezident İlham Əliyevin birbaşa fəaliyyətinin nəticəsində mümkün olub. Hazırda Azərbaycan Avrasiya-da mühüm tranzit və logistika mərkəzlərindən birinə çevrilib.

Xarici siyasət: çəvik və səmərəli kursun bəhrələri

Bu kimi nailiyyətlərin fonunda Azərbaycan Prezidentinin sivilizasiyalar, mədəniyyətlər və dinlər arasında dialoqun təşkilinə xidmət edən proqramları ayrıca əhəmiyyət daşıyır. Azərbaycan uğurlu mədəniyyət siyasəti da həyata keçirir. Bakı

Təbii ki, Prezident İlham Əliyevin səmərəli fəaliyyətindən danışarkən, xarici siyasət kursunu ayrıca vurğulamaq lazımdır. Çünki dövlət başçısı bu istiqamətdə çox böyük uğurlar əldə edib və bu proses davam edir. Hər şeydən əvvəl, İlham Əliyevin xarici siyasət kursunun əsasını ulu öndər Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi xarici siyasət xətti təşkil edir. Dövlət başçısı sürətlə dəyişən geosiyasi mühitdə ziddiyyətli və riskli dönmədə xarici siyasəti səmərəli istiqamətdə inkişaf etdirir. Bunu həm Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münəqişəsinin həlli ilə bağlı atılan addımlar, həm də xarici siyasətin bütün prioritet istiqamətləri üzrə həyata keçirilən proqramlar sübut edir.

Dövlət başçısı Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münəqişəsi ilə bağlı prinsipi-al mövqeyini belə ifadə edib: "Azərbaycan heç vaxt öz ərazi bütövlüyünün pozulması ilə barışmayacaq, torpaqlarında ikinci erməni dövlətinin yaranmasına yol verməyəcəkdir. Ölkəmizin ərazi bütövlüyü tam bərpa edilməli, azərbaycanlılar azəli yurdlarına qayıtmalıdır". Prezident İlham Əliyev bütün fəaliyyəti boyu bu prinsipin həyata keçirilməsinə var gücü ilə çalışıb və bir sıra uğurlar əldə edib.

Beynəlxalq təşkilatlar Prezident İlham Əliyevin diplomatik müdrikliyi nəticəsində Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyən sənədlər qəbul edərək münəqişənin beynəlxalq hüquq normaları çərçivəsində həll edilməsi zərurətini vurğulayıblar. Artıq münəqişənin yalnız bu variantda həll oluna biləcəyi bütün səviyyələrdə vurğulanır. Bu, Ermənistan diplomatiyasına vurulan ağır zərbədir. Bir daha xatırladaq ki, həmin prosesdə İlham Əliyevin bir neçə il öncə yaratdığı hücum diplomatiyası ciddi rol oynayıb.

Artıq BMT Baş Assambleyası və Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrində, AŞPA-nın, Avropa Parlamentinin qətnamələrində, Avropa İttifaqının "Şərq tərəfdaşlığı" sammitinin bəyannaməsində və Avropa İttifaqı-Azərbaycan "Tərəfdaşlıq Prioritetləri" razılaşmasında, Qoşulmama Hərəkatı dövlət və hökumət başçıların XVI (Tehran, 2012) və XVII (Marqarita, 2016) sammitlərinin, İƏT-in XI (Seneqal, 2008) və XII (Misir, 2013) zirvə toplantılarının yekun sənədlərində, ECO-nun 13-cü sammitinin (İslamabad, 2017) yekun bəyanatında Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin

Azərbaycan-Türkiyə-İran, Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə, Azərbaycan-Rusiya-İran, Azərbaycan-Türkiyə-Türkmənistan kimi üçtərəfli əməkdaşlıq formatları real səmərəli nəticələr verməkdədir. Azərbaycan Prezidentinin dördtərəfli əməkdaşlıq formulu da konkret bəhrələrini verir.

Bunlardan başqa, dövlət başçısı Cənub Qaz Dəhlizi layihəsi çərçivəsində beynəlxalq əməkdaşlıq qrupunun yaradılmasının təşəbbüskarıdır. Bu format bütün dünya tərəfindən olduqca səmərəli model kimi qəbul edilir. Şübhə yoxdur ki, yeni əməkdaşlıq formatları çoxlu sayda xalqın rifahının yüksəldilməsində, sülh və barışın təmin edilməsində əvəzəilməz rolunu oynamaqda davam edəcək. Böyük dövlətlərin liderləri bunu açıq ifadə edirlər.

İlham Əliyevin fəaliyyəti göstərir ki, Azərbaycanda dövlət quruculuğu çox etibarlı əllərdədir. Bütün istiqamətlərdə yüksək səviyyədə nailiyyətlər əldə edilib və Azərbaycan hazırda regionun lider dövləti statusundadır. Ekspertlər Azərbaycanı "sabitlik adası" adlandırırlar. XXI əsr həm də sürətlə dəyişən proseslərə xarakterizə olunduğundan, insan amilinə diqqət daha böyük qayğı tələb edir. İnsanın inkişafı bütövlükdə dünyanın başlıca problemə çevrilib. İlham Əliyevin inkişaf konsepsiyasında insan kapitalının inkişafı başlıca məqsəd olaraq göstərilir. Bu o deməkdir ki, bütün inkişaf konsepsiyasının mərkəzində insan amili dayanır. Bu baxımdan Azərbaycan yüksək hədəfləri olan müstəqil dövlətdir. Onun gələcəyi haqqında olduqca nikbin proqnozlar verilir.

İlham Əliyev həm də XXI əsrin siyasi liderləri üçün zəruri olan strateji və kreativ təfəkkür sahibidir. Bu yüzildə millətlərin təhqiqəsi həmin keyfiyyətlərə malik liderlərin olmasından çox asılı olacaq. Azərbaycanda dövlət quruculuğu yuxarıda vurğulanan məqamlara görə daha da uğurlu məzmun kəsb edəcək. Ən çətin və mürəkkəb zamanlarda burada sistemli və ardıcıl siyasət həyata keçirilib və bundan sonra da belə olacaq. Azərbaycan xalqı öz liderinə arxadır. İlham Əliyevin atdığı hər bir addımı cəmiyyət tam olaraq dəstəkləyir. Bu həmrəylik şəraitində dünyanın Azərbaycan adlanan müstəqil dövləti gələcəyə və daha yüksək zirvələrə doğru öz rəhbərinin seçdiyi kursla inamla irəliləməkdədir.

Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 5-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Madde 1. Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinin gəlirləri 23 168 000,0 min manat, xərcləri 25 190 000,0 min manat (o cümlədən mərkəzləşdirilmiş gəlirləri 22 429 234,0 min manat, yerli gəlirləri 738 766,0 min manat, mərkəzləşdirilmiş xərcləri 24 347 188,0 min manat, yerli xərcləri 842 812,0 min manat) məbləğində təsdiq edilsin.

Madde 2. Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinin gəlirləri mədəxil mənbələri üzrə aşağıdakı məbləğlərdə nəzərdə tutulsun:

Sıra №-si	Gəlirlərin mənbələri	Məbləğ (min manat-la)
1	2	3
2.1.	Fiziki şəxslərin gəlir vergisi	880 000,0
2.2.	Hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi	2 670 400,0
2.3.	Hüquqi şəxslərin torpaq vergisi	45 000,0
2.4.	Hüquqi şəxslərin əmlak vergisi	211 000,0
2.5.	Əlavə dəyər vergisi	4 194 000,0
2.5.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə əlavə dəyər vergisi	2 390 000,0
2.6.	Sadələşdirilmiş vergi	322 000,0
2.7.	Aksizlər	982 000,0
2.7.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə aksizlər	380 000,0
2.8.	Yol vergisi	114 000,0
2.8.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə idxal olunan yanacaq-ğa görə və xarici dövlətlərin avtonəqliyyat vasitələri sahibləri tərəfindən ödənilən yol vergisi	32 000,0
2.9.	Mədən vergisi	133 000,0
2.10.	Gömrük rüsumları	900 000,0
2.11.	Azərbaycan Respublikasında istehsal edilən və qiymətləri tənzimlənən məhsulların kontrakt (satış) qiyməti ilə (ixrac xərcləri çıxılmaqla) ölkədaxili topdansa-tış qiyməti arasındakı fərqdən yığım-lar	136 000,0
2.12.	Xarici dövlətlərə verilmiş kreditlər üzrə daxilolmalar	69 148,0
2.13.	Səhmlərində dövlətin payı olan müəssisələrdən alınan dividendlər	3 920,0
2.14.	Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqandan (qurumdan) daxilolmalar (transfərtin yuxarı həddi)	11 364 300,0
2.15.	Dövlət əmlakının, özəlləşdirilən dövlət müəssisə və obyektlərinin altındakı torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalar	8 000,0
2.16.	Dövlət mülkiyyətində olan torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalar	8 000,0
2.17.	Dövlət rüsumu	190 000,0
2.18.	Büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən daxilolmalar	626 600,0
2.19.	Vergi orqanlarının xətti ilə toplanan sair daxilolmalar	232 600,0
2.20.	Sair daxilolmalar	78 032,0

Madde 3. Müəyyən edilsin ki, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondu dövlət büdcəsinin aşağıdakı mədəxil mənbələri hesabına formalaşır:

		(min manatla)
3.1.	Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondu	322 000,0
3.1.1.	yol vergisi	114 000,0
3.1.2.	mülkiyyətində və ya istifadəsində olan avtonəqliyyat vasitələri ilə sərnişin və yük daşımalarını həyata keçirən şəxslər tərəfindən ödənilən sadələşdirilmiş vergi	7 000,0
3.1.3.	idxal olunan minik avtomobillərinə tətbiq edilən aksizlər	31 000,0
3.1.4.	idxal olunan avtonəqliyyat vasitələrinə tətbiq edilən gömrük rüsumu	50 000,0
3.1.5.	Azərbaycan Respublikasının ərazisində beynəlxalq avtomobil daşımalarını tənzimləyən icazənin verilməsi üçün tutulan dövlət rüsumu	15 600,0
3.1.6.	nəqliyyat vasitələrinin, o cümlədən motonəqliyyat vasitələrinin, qoşquların və yarımqoşquların texniki baxışdan keçirilməsi üçün tutulan dövlət rüsumu	16 200,0
3.1.7.	Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş gəlirlərindən ayrılan vəsait	88 200,0

Madde 4. Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinə vergi daxilolmaları Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş vergi dərəcələrinə uyğun olaraq hesablanır.

Madde 5. Azərbaycan Respublikasında istehsal edilən və qiymətləri tənzimlənən məhsulların ixracı zamanı məhsulların kontrakt (satış) qiyməti ilə (ixrac-la bağlı xərclər çıxılmaqla) ölkədaxili topdansa-tış qiyməti arasında-kı fərqdən dövlət büdcəsinə 30 faiz həcmdə yığım tutulur və bu yığım-lar vergidödəyicisinin vergilər, faizlər, maliyyə sanksiyaları və inzibati cərimələr üzrə digər borclarının ödənilməsinə aid edilmir.

Madde 6. Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş gəlirləri aşağıdakı mənbələri hesabına formalaşdırılır:

6.1. bu Qanunun 10-cu maddəsi ilə 2019-cu il üçün hər bir şəhər və rayon üzrə müəyyən edilmiş gəlirlərin müvafiq şəhər və rayonların yerli xərclərindən artıq olan hissəsi (müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fonduna aid edilənlərdən başqa);

6.2. gömrük rüsumları, Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxa-lına görə əlavə dəyər vergisi və aksiz (Naxçıvan Muxtar Respublikasının gömrük orqanları tərəfindən toplanılanlardan başqa), dövlət əmlakının, özəlləşdirilən dövlət müəssisə və obyektlərinin altındakı torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalar, xarici dövlətlərə verilmiş kreditlər üzrə daxilolmalar, səhmlərində dövlətin payı olan müəssisələrdən alınan dividendlər, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqandan (qurumdan) daxilolmalar, sair daxilolma-lar, dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş xərclərindən maliyyələşdirilən büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən daxilolmalar, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondunun gəlirləri tam həcmdə.

Madde 7. Bu Qanunun 10-cu maddəsi ilə 2019-cu il üçün hər bir şəhər və rayon üzrə müəyyən edilmiş gəlirlərin müvafiq şəhər və rayonların yerli xərclərindən artıq olmayan hissəsi onların yerli gəlirlərinin formalaşdırılmasına yönəldilir.

Madde 8. Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinin xərcləri funksional təsnifatın bölmə və köməkçi bölmələri səviyyəsində aşağıdakı məqsədlərə yönəldilir:

Sıra №-si	Xərclərin istiqamətləri	Məbləğ (manatla)
1	2	3
8.1.	Ümumi dövlət xidmətləri	3.886.753.836,0
8.1.1.	qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanlarının saxlanılma-sı xərcləri	827.188.839,0
8.1.2.	beynəlxalq fəaliyyət və beynəlxalq təşkilatlara üzvlükhə-qı xərcləri	191.500.000,0
8.1.3.	elm xərcləri	136.290.498,0
8.1.4.	başqa kateqoriyalara aid edilməyən ümumi dövlət xidməti xərcləri	90.926.731,0
8.1.5.	dövlət borcuna və öhdəliklərinə xidmət edilməsi ilə bağlı xərclər	2.334.787.768,0

8.1.6.	yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən dotasiya	4.700.000,0
8.1.7.	yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən subvensiya	1.000.000,0
8.1.8.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə verilən dotasiya	300.360.000,0
8.2.	Müdafiə	3.037.618.152,0
8.2.1.	müdafiə qüvvələri	1.494.074.656,0
8.2.2.	milli təhlükəsizlik	156.989.306,0
8.2.3.	müdafiə və təhlükəsizlik sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	2.800.878,0
8.2.4.	digər kateqoriyalara aid edilməyən xərclər	1.383.753.312,0
8.3.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq	1.563.486.357,0
8.3.1.	məhkəmə hakimiyyəti	65.291.503,0
8.3.2.	hüquq-mühafizə	1.153.795.408,0
8.3.3.	prokurorluq	64.166.317,0
8.3.4.	digər kateqoriyalara aid edilməyən xidmətlər	280.233.129,0
8.4.	Təhsil	2.285.884.349,0
8.4.1.	məktəbəqədər təhsil	233.823.590,0
8.4.2.	ümumi təhsil	1.289.076.843,0
8.4.3.	peşə təhsili	39.669.994,0
8.4.4.	orta ixtisas təhsili	44.847.216,0
8.4.5.	ali təhsil	46.128.523,0
8.4.6.	əlavə təhsil	2.247.302,0
8.4.7.	təhsil sahəsində digər müəssisə və tədbirlər	630.090.881,0
8.5.	Səhiyyə	1.042.488.474,0
8.5.1.	poliklinikalar və ambulatoriyalar	117.655.553,0
8.5.2.	xəstəxanalar	374.057.416,0
8.5.3.	səhiyyə sahəsində digər xidmətlər	6.816.380,0
8.5.4.	səhiyyə sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	5.211.716,0
8.5.5.	səhiyyə sahəsinə aid edilən digər xidmətlər	538.747.409,0
8.6.	Sosial müdafiə və sosial təminat	2.620.387.016,0
8.6.1.	sosial müdafiə xərcləri	2.577.355.340,0
8.6.1.1.	sosial təminatı və müdafiəni həyata keçirən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının büdcəsinin balanslaşdı-rılması məqsədilə dövlət büdcəsinin öhdəliklərinin maliyyələşdirilməsi üçün ayrılan vəsait	1.502.732.410,0
8.6.2.	sosial təminat xərcləri	42.971.676,0
8.6.3.	sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə tətbiqi tədqiqatlar	60.000,0
8.7.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət	359.075.799,0
8.7.1.	mədəniyyət və incəsənət sahəsində fəaliyyət	144.020.165,0
8.7.2.	radio, televiziya və nəşriyyat	63.697.421,0
8.7.3.	bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və turizm	83.445.406,0
8.7.4.	digər kateqoriyalara aid edilməyən fəaliyyət	67.912.807,0
8.8.	Mənzil və kommunal təsərrüfatı	362.330.273,0
8.8.1.	mənzil təsərrüfatı	54.404.847,0
8.8.2.	kommunal təsərrüfatı	285.029.291,0
8.8.3.	su təsərrüfatı	4.561.000,0
8.8.4.	mənzil və kommunal təsərrüfatı ilə bağlı digər xidmətlər	18.335.135,0
8.9.	Yanacaq və enerji	7.800.000,0
8.9.1.	enerji kompleksi	6.300.000,0
8.9.2.	yanacaq və enerji kompleksi sahəsi üzrə təcrübə və tətbiqi tədqiqatlar	1.500.000,0
8.10.	Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi	874.230.368,0
8.10.1.	kənd təsərrüfatı	836.359.322,0
8.10.2.	meşə təsərrüfatı	12.448.243,0
8.10.3.	balıqçılıq və ovçuluq	2.996.802,0
8.10.4.	ətraf mühitin mühafizəsi	14.684.206,0
8.10.5.	hidrometeorologiya tədbirləri	7.741.795,0
8.11.	Sənaye, tikinti və faydalı qazıntılar	6.390.661.800,0
8.11.1.	tikinti	6.373.761.800,0
8.11.1.1.	dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri)	6.371.200.000,0
8.11.2.	faydalı qazıntılar	12.900.000,0
8.11.3.	geodeziya və xəritəçəkmə	4.000.000,0
8.12.	Nəqliyyat və rabitə	175.784.753,0
8.12.1.	nəqliyyat	125.298.148,0
8.12.2.	rabitə	50.486.605,0
8.13.	İqtisadi fəaliyyət	393.183.000,0
8.13.1.	iqtisadi və kommersiya fəaliyyəti	231.200.000,0
8.13.1.1.	sahibkarlığa dəstək	69.200.000,0
8.13.1.2.	Azərbaycan Respublikasında əhalinin mənzilə olan tələbatının ödənilməsi və vətəndaşların güzəştli şərtlərlə mənzil əldə etməsi xərcləri	162.000.000,0
8.13.2.	iqtisadi fəaliyyətin digər sahələri	161.983.000,0
8.14.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər	2.190.315.823,0
8.14.1.	məqsədli büdcə fondları	322.000.000,0
8.14.1.1.	müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondu	322.000.000,0
8.14.2.	ehtiyat fondları	400.000.000,0
8.14.2.1.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondu	300.000.000,0
8.14.2.2.	Dövlət büdcəsinin ehtiyat fondu	100.000.000,0
8.14.3.	əsas bölmələrə aid edilməyən sair xərclər	1.468.315.823,0
8.14.3.1.	beynəlxalq və ölkə səviyyəli tədbirlərin keçirilməsi ilə bağlı xərclər	75.000.000,0
8.14.3.2.	fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı xərclər	20.000.000,0
8.14.3.3.	sosial-iqtisadi islahatlar və digər tədbirlər üzrə xərclər	1.373.315.823,0

Madde 9. Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinin xərcləri funksional və iqtisadi təsnifatın paraqrafları səviyyəsində bu Qanunun əlavəsində verilmiş məbləğlərdə təsdiq edilsin.

Madde 10. Azərbaycan Respublikasının şəhər və rayonları üzrə gəlirlər 7.316.000.000,0 manat, o cümlədən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fonduna aid olan məbləğ 120.800.000,0 ma-nat, yerli xərclər 842.812.000,0 manat, gəlirlərin yerli xərclərdən artıq olan və mərkəzləşdirilmiş gəlirlərə aid edilən hissəsinin məbləği 6.456.434.000,0 manat, yerli gəlir və xərcləri tənzimləmək üçün mərkəzləşdirilmiş xərclərdən ayrılması nəzərdə tutulan vəsaitin yuxarı həddi 104.046.000,0 manat məbləğində təsdiq edilsin.

o cümlədən: (manatla)					
№	Şəhər və rayonların adı	Gəlirlər		Yerli xərclər	Gəlirlərin yerli xərclərdən artıq olan və mərkəzləşdi-rilmiş gəlirlərə aid edilən hissəsinin aşağı həddi
		Cəmi	o cümlədən		
			Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fonduna aid olan məbləğ		
	Şəhərlər:				
1	Bakı	6 662 321 000	95 057 000	239 880 000	6 327 384 000
2	Gəncə	47 888 000	996 000	40 890 000	6 002 000

3	Lənkeran	17 980 000	860 000	17 120 000	0	0
4	Mingəçevir	21 405 000	68 000	14 184 000	7 153 000	0
5	Naftalan	4 196 000	4 000	2 957 000	1 235 000	0
6	Sumqayıt	89 998 000	1 312 000	53 879 000	34 807 000	0
7	Şəki	20 301 000	917 000	18 271 000	1 113 000	0
8	Şirvan	18 406 000	721 000	9 218 000	8 467 000	0
9	Yevlax	14 997 000	1 060 000	6 848 000	7 089 000	0
10	Xankəndi					
	Rayonlar:					
11	Abşeron	40 902 000	144 000	15 993 000	24 765 000	0
12	Ağcabədi	12 047 000	724 000	10 995 000	328 000	0
13	Ağdam	4 563 000	34 000	11 638 000	0	7 109 000
14	Ağdaş	5 554 000	26 000	5 528 000	0	0
15	Ağstafa	4 755 000	56 000	8 945 000	0	4 246 000
16	Ağsu	4 468 000	422 000	6 509 000	0	2 463 000
17	Astara	12 451 000	5 014 000	7 437 000	0	0
18	Balakən	5 303 000	1 472 000	7 692 000	0	3 861 000
19	Beyləqan	8 770 000	37 000	7 082 000	1 651 000	0
20	Bərdə	12 956 000	56 000	12 900 000	0	0
21	Biləsuvar	8 094 000	1 697 000	6 397 000	0	0
22	Cəbrayıl	1 085 000	28 000	3 099 000	0	2 042 000
23	Cəllilabad	7 896 000	42 000	11 564 000	0	3 710 000
24	Daşkəsən	2 735 000	4 000	4 332 000	0	1 601 000
25	Füzuli	6 067 000	19 000	11 126 000	0	5 078 000
26	Gədəbəy	4 928 000	22 000	9 681 000	0	4 775 000
27	Goranboy	4 325 000	10 000	9 900 000	0	5 585 000
28	Göyçay	10 319 000	37 000	10 282 000	0	0
29	Göygöl	4 159 000	9 000	6 879 000	0	2 729 000
30	Hacıqabul	5 892 000	13 000	4 371 000	1 508 000	0
31	Xaçmaz	22 512 000	3 000 000	12 981 000	6 531 000	0
32	Xızı	1 964 000	4 000	3 145 000	0	1 185 000
33	Xocalı	414 000	4 000	1 673 000	0	1 263 000
34	Xocavənd	557 000	36 000	2 665 000	0	2 144 000
35	İmişli	22 660 000	348 000	7 689 000	14 623 000	0
36	İsmayilli	7 770 000	19 000	7 483 000	268 000	0
37	Kəlbəcər	1 149 000	2 000	3 953 000	0	2 806 000
38	Kürdəmir	7 265 000	17 000	7 248 000	0	0
39	Qax	3 951 000	22 000	9 615 000	0	5 686 000
40	Qazax	10 964 000	39 000	10 925 000	0	0
41	Qəbələ	14 946 000	37 000	7 922 000	6 987 000	0
42	Qobustan	2 807 000	6 000	3 851 000	0	1 050 000
43	Quba	14 471 000	65 000	10 042 000	4 364 000	0
44	Qubadlı	2 515 000	2 000	2 278 000	235 000	0
45	Qusar	7 363 000	30 000	7 333 000	0	0
46	Laçın	1 557 000	73 000	6 215 000	0	4 731 000
47	Lerik	2 143 000	8 000	5 855 000	0	3 720 000
48	Masallı	9 611 000	42 000	9 569 000	0	0
49	Nəftçala	7 531 000	32 000	7 499 000	0	0
50	Oğuz	2 763 000	32 000	6 080 000	0	3 349 000
51	Saatlı	8 936 000	10 000	8 644 000	282 000	0
52	Sabirabad	10 972 000	21 000	9 309 000	1 642 000	0
53	Salyan	11 725 000	27 000	11 698 000	0	0
54	Samux	2 897 000	24 000	5 556 000	0	2 683 000
55	Siyəzən	3 727 000	15 000	3 712 000	0	0
56	Şabran	4 846 000	20 000	4 826 000	0	0
57	Şamaxı	8 817 000	29 000	8 788 000	0	0
58	Şəmkir	13 631 000	60 000	19 875 000	0	6 304 000
59	Şuşa	1 030 000	4 000	2 229 000	0	1 203 000
60	Tərtər	4 819 000	15 000	8 934 000	0	4 130 000
61	Tovuz	16 084 000	5 746 000	15 648 000	0	5 310 000
62	Ucar	3 951 000	22 000	7 248 000	0	3 319 000
63	Yardımlı	2 206 000	8 000	4 911 000	0	2 713 000
64	Zaqatala	8 084 000	100 000	12 411 000	0	4 427 000
65	Zəngilan	1 726 000	4 000	2 257 000	0	535 000
66	Zərdab	2 875 000	16 000	7 148 000	0	4 289 000
	Cəmi:	7 316 000 000	120 800 000	842 812 000	6 456 434 000	104 046 000

“Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında”

Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi ilə bağlı bir sıra məsələlər barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, “Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 30 noyabr tarixli 1349-VQ nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. “Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 8-ci maddəsi ilə funksional təsnifatın bölmə və köməkçi bölmələri səviyyəsində ayrılan vəsaitin məbləği inzibati təsnifata uyğun olaraq dövlət büdcəsindən maliyyələşən, maliyyə yardımı alan təşkilatlar və tədbirlər üzrə aşağıdakı qaydada təsdiq edilsin:

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.1.	Ümumi dövlət xidmətləri	3 886 753 836,0	3 775 968 914,0	110 784 922,0
1.1.1.	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanlarının saxlanması xərcləri	827 188 839,0	717 198 140,0	109 990 699,0
1.1.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi	27 869 600,0	27 869 600,0	
1.1.1.2.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası	98 488 130,0	98 488 130,0	
1.1.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti	8 685 179,0	8 685 179,0	
1.1.1.4.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	9 298 685,0	9 298 685,0	
1.1.1.5.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	5 046 009,0	5 046 009,0	
1.1.1.6.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti	3 124 285,0	3 124 285,0	
1.1.1.7.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Xidməti	506 424,0	506 424,0	
1.1.1.8.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	7 233 961,0	3 168 588,0	4 065 373,0
1.1.1.9.	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi	11 212 631,0	11 212 631,0	
1.1.1.10.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	8 055 694,0	8 055 694,0	
1.1.1.11.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Agentliyi			
1.1.1.12.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	15 188 254,0	15 188 254,0	
1.1.1.13.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi	741 087,0	741 087,0	
1.1.1.14.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Baytarlıq Xidməti	575 496,0	575 496,0	
1.1.1.15.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Fitosanitar Xidməti	445 248,0	445 248,0	
1.1.1.16.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Bitki Sortlarının Qeydiyyatı və Toxum Nəzarəti üzrə Dövlət Xidməti	470 299,0	470 299,0	
1.1.1.17.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	20 306 354,0	20 306 354,0	
1.1.1.18.	Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Borcunun İdarə Edilməsi Agentliyi	505 525,0	505 525,0	
1.1.1.19.	Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Xəzinədarlığı Agentliyi	3 278 646,0	3 278 646,0	
1.1.1.20.	Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Maliyyə Nəzarəti Xidməti	1 723 279,0	1 723 279,0	
1.1.1.21.	Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Qiymətli Metallara və Qiymətli Daşlara Nəzarət Dövlət Xidməti	758 970,0	758 970,0	
1.1.1.22.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	5 909 629,0	5 909 629,0	
1.1.1.23.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidməti	728 329,0	728 329,0	
1.1.1.24.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi	3 800 292,0	3 800 292,0	
1.1.1.25.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin Dövlət Avtomobil Nəqliyyatı Xidməti	2 160 022,0	2 160 022,0	
1.1.1.26.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Elektron Təhlükəsizlik Xidməti	320 965,0	320 965,0	
1.1.1.27.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında İnformasiya Texnologiyalarının İnkişafı Dövlət Fondu	107 170,0	107 170,0	
1.1.1.28.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	2 283 168,0	2 100 804,0	182 364,0
1.1.1.29.	Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi	3 359 222,0	3 359 222,0	
1.1.1.30.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	10 333 259,0	4 788 247,0	5 545 012,0
1.1.1.31.	Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi	24 425 790,0	24 425 790,0	
1.1.1.32.	Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi	1 547 275,0	1 547 275,0	
1.1.1.33.	Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi	1 852 960,0	1 852 960,0	
1.1.1.34.	Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi	2 712 027,0	2 712 027,0	
1.1.1.35.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	2 666 449,0	2 666 449,0	
1.1.1.36.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi	17 295 933,0	17 295 933,0	
1.1.1.37.	Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi	8 986 571,0	8 986 571,0	

1.1.1.38.	Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi yanında Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidməti	1 283 385,0	1 283 385,0	
1.1.1.39.	Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi yanında Daşınmaz Əmlakın Kadastrı və Ünvan Reyestri Xidməti	976 313,0	976 313,0	
1.1.1.40.	Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi yanında Torpaqların Dövlət İdarəetməsinin Təşkili üzrə Dövlət Agentliyi	759 685,0	759 685,0	
1.1.1.41.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	2 705 359,0	2 705 359,0	
1.1.1.42.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyası	1 486 046,0	1 486 046,0	
1.1.1.43.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Dəniz Agentliyi	2 266 814,0	2 266 814,0	
1.1.1.44.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyi	820 924,0	820 924,0	
1.1.1.45.	Azərbaycan Respublikasının Milli Arxiv İdarəsi	556 439,0	556 439,0	
1.1.1.46.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Xüsusi Tibb Xidməti	3 852 328,0	3 852 328,0	
1.1.1.47.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi	28 183 220,0	28 183 220,0	
1.1.1.48.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Geodeziya və Kartografiya üzrə Dövlət Agentliyi	616 878,0	616 878,0	
1.1.1.49.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi yanında Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi	704 682,0	704 682,0	
1.1.1.50.	Azərbaycan Respublikasının Korupsiyaya qarşı Mübarizə üzrə Komissiyasının Katibliyi	160 418,0	160 418,0	
1.1.1.51.	Tarif (qiymət) Şurasının Katibliyi	616 604,0	616 604,0	
1.1.1.52.	Dövlət mükafatlarının və təltiflərin maliyyə təminatı	250 000,0	250 000,0	
1.1.1.53.	Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı yanında Gəncə Avtomobil Nəqliyyatı ilə Səmirdaşımaya İdarəsi	119 810,0		119 810,0
1.1.1.54.	Sumqayıt Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı yanında Sumqayıt Avtomobil Nəqliyyatı ilə Səmirdaşımaya İdarəsi	130 993,0		130 993,0
1.1.1.55.	Şəhər və rayon icra hakimiyyəti orqanlarının saxlanması	99 947 147,0		99 947 147,0
1.1.1.56.	Azərbaycan Respublikasının digər mərkəzi təşkilatlarının saxlanması	11 003 712,0	11 003 712,0	
1.1.1.56.1.	Azərbaycan Respublikasının İnsan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman)	2 267 848,0	2 267 848,0	
1.1.1.56.2.	Azərbaycan Respublikasının Hesablama Palatası	4 368 941,0	4 368 941,0	
1.1.1.56.3.	Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası	2 724 362,0	2 724 362,0	
1.1.1.56.4.	Məhkəmə-Hüquq Şurası	714 441,0	714 441,0	
1.1.1.56.5.	Azərbaycan Respublikasının Milli Televiziya və Radio Şurası	928 120,0	928 120,0	
1.1.1.57.	Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi	10 201 599,0	10 201 599,0	
1.1.1.58.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	1 834 710,0	1 834 710,0	
1.1.1.59.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Baş Dövlət Texniki Nəzarət Xidməti	1 557 489,0	1 557 489,0	
1.1.1.60.	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanlarının təşkilati strukturunun təkmilləşdirilməsi	27 568 862,0	27 568 862,0	
1.1.1.61.	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	500 000,0	500 000,0	
1.1.1.62.	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanları üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənəknar xərcləri	314 059 570,0	314 059 570,0	
1.1.2.	Beynəlxalq fəaliyyət və beynəlxalq təşkilatlara üzvlük haqqı xərcləri	191 500 000,0	191 500 000,0	
1.1.2.1.	Beynəlxalq maliyyə-kredit təşkilatlarına və ictimai-siyasi təşkilatlara üzvlük haqqı	47 000 000,0	47 000 000,0	
1.1.2.2.	Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqları	115 000 000,0	115 000 000,0	
1.1.2.3.	Beynəlxalq fəaliyyət və bu qəbildən olan digər tədbirlər	25 800 000,0	25 800 000,0	
1.1.2.4.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi (Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən səfirlik və konsulluqlarında ticarət nümayəndələri)	3 700 000,0	3 700 000,0	
1.1.3.	Elm xərcləri	136 290 498,0	135 496 275,0	794 223,0
1.1.3.1.	Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası və onun tabeliyində olan müəssisələrin saxlanması	89 496 822,0	89 496 822,0	
1.1.3.2.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondu	4 036 756,0	4 036 756,0	
1.1.3.3.	"Azərbaycan Milli Ensiklopediyası" Elmi Mərkəzi	2 150 836,0	2 150 836,0	
1.1.3.4.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Strateji Araşdırmalar Mərkəzi	2 271 488,0	2 271 488,0	
1.1.3.5.	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi	4 651 090,0	4 651 090,0	
1.1.3.6.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	536 930,0	536 930,0	

1.1.3.7.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	1 076 508,0	1 076 508,0	
1.1.3.8.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	890 001,0	890 001,0	
1.1.3.9.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	12 767 957,0	12 767 957,0	
1.1.3.10.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	653 718,0	653 718,0	
1.1.3.11.	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Sənayesi Nazirliyi	4 976 574,0	4 976 574,0	
1.1.3.12.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	170 544,0	170 544,0	
1.1.3.13.	Azərbaycan Respublikasının Milli Arxiv İdarəsi	4 885 858,0	4 091 635,0	794 223,0
1.1.3.14.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Bilik Fondu	835 316,0	835 316,0	
1.1.3.15.	Elm sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	1 003 200,0	1 003 200,0	
1.1.3.16.	Elm sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmir	2 006 400,0	2 006 400,0	
1.1.3.17.	Elm sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənəknar xərcləri	3 880 500,0	3 880 500,0	
1.1.4.	Başqa kateqoriyalara aid edilməyən ümumi dövlət xidməti xərcləri	90 926 731,0	90 926 731,0	
1.1.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi	21 788 375,0	21 788 375,0	
1.1.4.2.	Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası	69 138 356,0	69 138 356,0	
1.1.4.2.1.	Seçici siyahılarının daqiqləşdirilməsi	6 626 209,0	6 626 209,0	
1.1.4.2.2.	Dairə seçki komissiyalarının saxlanması	8 583 732,0	8 583 732,0	
1.1.4.2.3.	Azərbaycan Respublikasının bələdiyyə orqanlarına seçkilərin keçirilməsi	53 928 415,0	53 928 415,0	
1.1.5.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi (dövlət borcuna və öhdəliklərinə xidmət edilməsi ilə bağlı xərclər)	2 334 787 768,0	2 334 787 768,0	
1.1.6.	Yerli bələdlərə (bələdiyyələrə) verilən dotasiya	4 700 000,0	4 700 000,0	
1.1.7.	Yerli bələdlərə (bələdiyyələrə) verilən subvensiya	1 000 000,0	1 000 000,0	
1.1.8.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə verilən dotasiya	300 360 000,0	300 360 000,0	
1.2.	Müdafiə	3 037 618 152,0	3 037 618 152,0	
1.2.1.	Müdafiə qüvvələri	1 494 074 656,0	1 494 074 656,0	
1.2.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyi	1 225 984 456,0	1 225 984 456,0	
1.2.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti	196 706 744,0	196 706 744,0	
1.2.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti	23 149 398,0	23 149 398,0	
1.2.1.4.	Müdafiə sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	14 774 058,0	14 774 058,0	
1.2.1.5.	Müdafiə qüvvələri üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	20 000 000,0	20 000 000,0	
1.2.1.6.	Müdafiə sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənəknar xərcləri	13 460 000,0	13 460 000,0	
1.2.2.	Milli təhlükəsizlik	156 989 306,0	156 989 306,0	
1.2.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Təhlükəsizlik Xidməti	119 669 695,0	119 669 695,0	
1.2.2.2.	Azərbaycan Respublikasının Xarici Kişiyat Xidməti	37 319 611,0	37 319 611,0	
1.2.3.	Müdafiə və təhlükəsizlik sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	2 800 878,0	2 800 878,0	
1.2.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Sənayesi Nazirliyi	2 800 878,0	2 800 878,0	
1.2.4.	Digər kateqoriyalara aid edilməyən xərclər	1 383 753 312,0	1 383 753 312,0	
1.2.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Sənayesi Nazirliyi	3 376 812,0	3 376 812,0	
1.2.4.2.	Xüsusi müdafiə təyinatlı layihələr və tədbirlər üzrə xərclər	1 380 376 500,0	1 380 376 500,0	
1.3.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq	1 563 486 357,0	1 563 486 357,0	
1.3.1.	Məhkəmə hakimiyyəti	65 291 503,0	65 291 503,0	
1.3.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Məhkəməsi	4 546 850,0	4 546 850,0	
1.3.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsi	10 699 205,0	10 699 205,0	
1.3.1.3.	Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	5 515 703,0	5 515 703,0	
1.3.1.4.	Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	2 138 133,0	2 138 133,0	
1.3.1.5.	Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	1 653 485,0	1 653 485,0	
1.3.1.6.	Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	1 720 327,0	1 720 327,0	
1.3.1.7.	Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	1 272 959,0	1 272 959,0	
1.3.1.8.	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi (maliyyə təminatı Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilən məhkəmələr)	37 744 841,0	37 744 841,0	
1.3.2.	Hüquq-mühafizə	1 153 795 408,0	1 153 795 408,0	
1.3.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	537 376 363,0	537 376 363,0	
1.3.2.2.	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunların Baş İdarəsi	159 037 054,0	159 037 054,0	
1.3.2.3.	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi	32 240 377,0	32 240 377,0	
1.3.2.4.	Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidməti	106 916 608,0	106 916 608,0	
1.3.2.4.1.	Xidmətin və onun tabeliyində olan müəssisələrin saxlanması	68 770 216,0	68 770 216,0	
1.3.2.4.2.	Penitensiar fəaliyyəti	38 146 392,0	38 146 392,0	
1.3.2.5.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	182 309 374,0	182 309 374,0	
1.3.2.6.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	20 068 200,0	20 068 200,0	
1.3.2.7.	Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidməti	100 664 527,0	100 664 527,0	
1.3.2.8.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidməti	15 182 905,0	15 182 905,0	

“Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında”

Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi ilə bağlı bir sıra məsələlər barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

(əvvəli 8-ci səhifədə)

1.3.2.8.1.	Xidmətin və onun tabeliyində olan müəssisələrin saxlanması	14 694 955,0	14 694 955,0	
1.3.2.8.2.	Miqrasiya fəaliyyəti	487 950,0	487 950,0	
1.3.3.	Prokurorluq	64 166 317,0	64 166 317,0	
1.3.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu	53 055 845,0	53 055 845,0	
1.3.3.2.	Azərbaycan Respublikasının Hərbi Prokurorluğu	11 110 472,0	11 110 472,0	
1.3.4.	Digər kateqoriyalara aid edilməyən xidmətlər	280 233 129,0	280 233 129,0	
1.3.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Sırrının Mühafizəsi Üzrə İdarələrarası Komissiya nın işçi qrupu	153 581,0	153 581,0	
1.3.4.2.	Əsir və İtkin Düşmüş, Girov Gö-türülmüş Vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının işçi qrupu	325 175,0	325 175,0	
1.3.4.3.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	1 833 173,0	1 833 173,0	
1.3.4.4.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq orqan-ları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	31 250 000,0	31 250 000,0	
1.3.4.5.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq orqan-ları üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkenar xərcləri	246 671 200,0	246 671 200,0	
1.4.	Təhsil	2 285 884 349,0	2 047 460 881,0	238 423 468,0
1.4.1.	Məktəbəqədər təhsil	233 823 590,0		233 823 590,0
1.4.2.	Ümumi təhsil	1 289 076 843,0	1 289 076 843,0	
1.4.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	1 287 684 357,0	1 287 684 357,0	
1.4.2.2.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	1 067 335,0	1 067 335,0	
1.4.2.3.	Bakı Dövlət Universiteti	325 151,0	325 151,0	
1.4.3.	Peşə təhsili	39 669 994,0	39 669 994,0	
1.4.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	3 002 308,0	3 002 308,0	
1.4.3.2.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	35 833 859,0	35 833 859,0	
1.4.3.3.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	833 827,0	833 827,0	
1.4.4.	Orta ixtisas təhsili	44 847 216,0	44 847 216,0	
1.4.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	6 968 495,0	6 968 495,0	
1.4.4.2.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	2 432 767,0	2 432 767,0	
1.4.4.3.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	34 135 879,0	34 135 879,0	
1.4.4.4.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	323 206,0	323 206,0	
1.4.4.5.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	986 869,0	986 869,0	
1.4.5.	Ali təhsil	46 128 523,0	46 128 523,0	
1.4.5.1.	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi	2 438 127,0	2 438 127,0	
1.4.5.2.	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi	1 836 404,0	1 836 404,0	
1.4.5.3.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	2 047 794,0	2 047 794,0	
1.4.5.4.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	484 108,0	484 108,0	
1.4.5.5.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	2 588 077,0	2 588 077,0	
1.4.5.6.	Azərbaycan Respublikasının Pre-zidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	226 121,0	226 121,0	
1.4.5.7.	ADA Universiteti	17 556 000,0	17 556 000,0	
1.4.5.8.	M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filiali	11 530 743,0	11 530 743,0	
1.4.5.9.	I.M.Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filiali	5 398 820,0	5 398 820,0	
1.4.5.10.	Azərbaycan İlahiyyət İnstitutu	2 022 329,0	2 022 329,0	
1.4.6.	Əlavə təhsil	2 247 302,0	2 247 302,0	
1.4.6.1.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	1 407 845,0	1 407 845,0	
1.4.6.2.	Bakı Dövlət Universiteti	394 313,0	394 313,0	
1.4.6.3.	Azərbaycan Tibb Universiteti	445 144,0	445 144,0	
1.4.7.	Təhsil sahəsində digər müəssisə və tədbirlər	630 090 881,0	625 491 003,0	4 599 878,0
1.4.7.1.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	284 888 777,0	284 888 777,0	
1.4.7.2.	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	13 161 945,0	13 161 945,0	
1.4.7.3.	Azərbaycan Respublikasının Eko-logiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	170 643,0	170 643,0	
1.4.7.4.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	5 818 049,0	5 818 049,0	
1.4.7.5.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	429 305,0	429 305,0	
1.4.7.6.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	77 963 928,0	77 963 928,0	
1.4.7.7.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi	314 438,0	314 438,0	
1.4.7.8.	Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi	1 098 956,0	1 098 956,0	
1.4.7.9.	Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu	1 431 511,0	1 431 511,0	
1.4.7.10.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzi publik hüquqi şəxs	8 025 600,0	8 025 600,0	
1.4.7.11.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	496 702,0	496 702,0	
1.4.7.12.	Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunların Baş İdarəsi	4 320 965,0	4 320 965,0	
1.4.7.13.	Yerli icra hakimiyyəti orqanları	4 599 878,0		4 599 878,0
1.4.7.14.	Dövlət sifarişli ilə ali təhsilin maliyyələşdirilməsi və təhsil sahəsində digər tədbirlər	187 985 434,0	187 985 434,0	
1.4.7.15.	Təhsil sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	16 954 080,0	16 954 080,0	
1.4.7.16.	Təhsil sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkenar xərcləri	22 430 670,0	22 430 670,0	
1.5.	Səhiyyə	1 042 488 474,0	811 012 485,0	231 475 989,0
1.5.1.	Poliklinikalar və ambulatoriyalar	117 655 553,0	58 812 920,0	58 842 633,0
1.5.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	117 655 553,0	58 812 920,0	58 842 633,0
1.5.2.	Xəstəxanalar	374 057 416,0	209 279 745,0	164 777 671,0
1.5.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	302 612 561,0	137 834 890,0	164 777 671,0
1.5.2.2.	Azərbaycan Respublikası Prezi-dentinin Xüsusi Tibb Xidməti	6 368 344,0	6 368 344,0	
1.5.2.3.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	996 973,0	996 973,0	

1.5.2.4.	Azərbaycan Tibb Universiteti	818 324,0	818 324,0	
1.5.2.5.	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin akademik Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmo-logiya Mərkəzi	5 491 739,0	5 491 739,0	
1.5.2.6.	“Talassemiya Mərkəzi” publik hüquqi şəxs	12 334 560,0	12 334 560,0	
1.5.2.7.	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Milli Onkolo-giya Mərkəzi	41 079 025,0	41 079 025,0	
1.5.2.8.	“Bakı Sağlamlıq Mərkəzi” publik hüquqi şəxs	4 355 890,0	4 355 890,0	
1.5.3.	Səhiyyə sahəsində digər xidmətlər	6 816 380,0	5 830 118,0	986 262,0
1.5.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	2 329 580,0	1 343 318,0	986 262,0
1.5.3.2.	“Azərbaycan Dəmir Yolları” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Həkim-Sanitar Xidməti	4 486 800,0	4 486 800,0	
1.5.4.	Səhiyyə sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	5 211 716,0	5 211 716,0	
1.5.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	3 659 734,0	3 659 734,0	
1.5.4.2.	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin akademik Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmo-logiya Mərkəzi	654 548,0	654 548,0	
1.5.4.3.	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Milli Onkolo-giya Mərkəzi	897 434,0	897 434,0	
1.5.5.	Səhiyyə sahəsinə aid edilən digər xidmətlər	538 747 409,0	531 877 986,0	6 869 423,0
1.5.5.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	236 005 087,0	229 135 664,0	6 869 423,0
1.5.5.2.	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	13 436 137,0	13 436 137,0	
1.5.5.3.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	3 292 477,0	3 292 477,0	
1.5.5.4.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	1 363 614,0	1 363 614,0	
1.5.5.5.	Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidməti	9 354 273,0	9 354 273,0	
1.5.5.6.	Azərbaycan Respublikası Prezi-dentinin Xüsusi Tibb Xidməti	7 762 535,0	7 762 535,0	
1.5.5.7.	Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunların Baş İdarəsi	2 778 671,0	2 778 671,0	
1.5.5.8.	İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi publik hüquqi şəxs	239 576 198,0	239 576 198,0	
1.5.5.9.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	3 009 600,0	3 009 600,0	
1.5.5.10.	Səhiyyə sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	16 188 817,0	16 188 817,0	
1.5.5.11.	Səhiyyə sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkenar xərcləri	5 980 000,0	5 980 000,0	
1.6.	Sosial müdafiə və sosial təminat	2 620 387 016,0	2 620 387 016,0	
1.6.1.	Sosial müdafiə xərcləri	2 577 355 340,0	2 577 355 340,0	
1.6.1.1.	Azərbaycan Respublikası-nın Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	712 180 937,0	712 180 937,0	
1.6.1.2.	Azərbaycan Respublikası-nın Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	262 062 565,0	262 062 565,0	
1.6.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi	1 940 428,0	1 940 428,0	
1.6.1.4.	Azərbaycan Respublikası-nın Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun büdcəsinin balanslaşdırılması məqsədilə dövlət büdcəsinin öhdəliklərinin maliyyələşdirilməsi	1 502 732 410,0	1 502 732 410,0	
1.6.1.5.	Sosial təminat sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	98 439 000,0	98 439 000,0	
1.6.2.	Sosial təminat xərcləri	42 971 676,0	42 971 676,0	
1.6.2.1.	Azərbaycan Respublikası-nın Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	20 160 031,0	20 160 031,0	
1.6.2.2.	Azərbaycan Respublikası-nın Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabi-litasiya Xidməti	21 997 325,0	21 997 325,0	
1.6.2.3.	Azərbaycan Respublikasının keçmiş prezidentinin və onun ailə üzvlərinin təminatı	312 720,0	312 720,0	
1.6.2.4.	Azərbaycan Respublikası-nın Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi (paralimpiya oyunlarının keçirilməsi, hazırlıq və digər təşkilati işlər)	501 600,0	501 600,0	
1.6.2.4.1.	Əqli qüsurlu idmançılar üzrə	250 800,0	250 800,0	
1.6.2.4.2.	Fiziki qüsurlu idmançılar üzrə	250 800,0	250 800,0	
1.6.3.	Sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə tətbiqi tədqiqatlar	60 000,0	60 000,0	
1.6.3.1.	Sosial təminat sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkenar xərcləri	60 000,0	60 000,0	
1.7.	Mədəniyyət, incəsənət, informa-siya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət	359 075 799,0	350 435 157,0	8 640 642,0
1.7.1.	Mədəniyyət və incəsənət sahəsində fəaliyyət	144 020 165,0	142 693 025,0	1 327 140,0
1.7.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	121 444 013,0	121 444 013,0	
1.7.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	372 580,0	372 580,0	
1.7.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	501 787,0	501 787,0	
1.7.1.4.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	856 489,0	856 489,0	
1.7.1.5.	“İçərişəhər” Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi” publik hüquqi şəxs	5 496 283,0	5 496 283,0	
1.7.1.6.	“Dənizkənarı Bulvar İdarəsi” publik hüquqi şəxs	428 414,0	428 414,0	
1.7.1.7.	“Bakı Kristal Zalı” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti	2 900 000,0	2 900 000,0	
1.7.1.8.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpa-sı üzrə Dövlət Xidməti	1 447 334,0	1 447 334,0	
1.7.1.9.	Azərbaycan Respublika-sı Mədəniyyət Nazirliyinin Mirzə Fətəli Axundzadə adına Azərbaycan Milli Kitabxanası	6 523 667,0	6 523 667,0	
1.7.1.10.	Beynəlxalq Muğam Mərkəzi	1 095 227,0	1 095 227,0	

1.7.1.11.	Azərbaycan Respublikasının Əqli Mülkiyyət Agentliyi	698 422,0	698 422,0	
1.7.1.12.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	928 809,0	928 809,0	
1.7.1.13.	Yerli icra hakimiyyəti orqanları	1 327 140,0		1 327 140,0
1.7.2.	Radio, televiziya və nəşriyyat	63 697 421,0	63 672 888,0	24 533,0
1.7.2.1.	"Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyi (AZƏRTAC)" publik hüquqi şəxs	8 049 030,0	8 049 030,0	
1.7.2.2.	"Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilən maliyyə yardımı	32 082 940,0	32 082 940,0	
1.7.2.3.	Azərbaycan Respublikası İctimai Televiziya və Radio Yayımları Şirkətinə verilən maliyyə yardımı	17 048 440,0	17 048 440,0	
1.7.2.4.	"Azərbaycan" nəşriyyatı (dövlət sifarişlərinin yerinə yetirilməsi)	1 705 440,0	1 705 440,0	
1.7.2.5.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu	4 062 960,0	4 062 960,0	
1.7.2.6.	"Mir" Dövlətlərarası Teleradio Şirkətinin Azərbaycan Milli Nümayəndəliyinə verilən sub-sidiya	534 622,0	534 622,0	
1.7.2.7.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	189 456,0	189 456,0	
1.7.2.8.	Radio və televiziya redaksiyaların saxlanılması	24 533,0		24 533,0
1.7.3.	Bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və turizm	83 445 406,0	76 499 863,0	6 945 543,0
1.7.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	34 758 418,0	27 812 875,0	6 945 543,0
1.7.3.1.1.	Bədən tərbiyəsi və idmanın təşkil	24 829 507,0	19 486 315,0	5 343 192,0
1.7.3.1.2.	Gənclər siyasəti	9 928 911,0	8 326 560,0	1 602 351,0
1.7.3.2.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	395 152,0	395 152,0	
1.7.3.3.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	48 291 836,0	48 291 836,0	
1.7.4.	Digər kateqoriyalara aid edilməyən fəaliyyət	67 912 807,0	67 569 381,0	343 426,0
1.7.4.1.	Heydər Əliyev Mərkəzi	9 579 240,0	9 579 240,0	
1.7.4.2.	Azərbaycan Respublikasının Əqli Mülkiyyət Agentliyi	1 223 056,0	1 223 056,0	
1.7.4.3.	Azərbaycanda Atatürk Mərkəzi	344 767,0	344 767,0	
1.7.4.4.	Azərbaycan Dövlət Tərcümə Mərkəzi	1 818 966,0	1 818 966,0	
1.7.4.5.	Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi	1 157 295,0	1 157 295,0	
1.7.4.6.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	1 906 080,0	1 906 080,0	
1.7.4.7.	Azərbaycan Respublikası Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövryyəsinə qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyasının daimi fəaliyyət göstərən işçi qrupu	214 989,0	214 989,0	
1.7.4.8.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası	5 670 086,0	5 670 086,0	
1.7.4.9.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Gənclər Fondu	8 915 680,0	8 915 680,0	
1.7.4.10.	Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi	3 511 200,0	3 511 200,0	
1.7.4.11.	Dövlət büdcəsindən verilən maliyyə yardımları	7 583 296,0	7 583 296,0	
1.7.4.11.1.	Qeyri-dövlət təşkilatlarına verilən maliyyə yardımı	3 580 096,0	3 580 096,0	
1.7.4.11.2.	Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi (dini mərkəzlərə (idarələrə) verilən maliyyə yardımı)	1 003 200,0	1 003 200,0	
1.7.4.11.3.	Siyasi partiyalara verilən maliyyə yardımı	3 000 000,0	3 000 000,0	
1.7.4.12.	"Bakı Konqres Mərkəzi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti	7 196 200,0	7 196 200,0	
1.7.4.13.	Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin tabeliyində Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondu	8 226 240,0	8 226 240,0	
1.7.4.14.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	192 846,0	192 846,0	
1.7.4.15.	Yerli İcra hakimiyyəti orqanları	343 426,0		343 426,0
1.7.4.16.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	3 009 600,0	3 009 600,0	
1.7.4.17.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmir	3 210 240,0	3 210 240,0	
1.7.4.18.	Mədəniyyət, incəsənət informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənəknər xərcləri	3 809 600,0	3 809 600,0	
1.8.	Mənzil və kommunal təsərrüfatı	362 330 273,0	129 425 435,0	232 904 838,0
1.8.1.	Mənzil təsərrüfatı	54 404 847,0	31 100 000,0	23 304 847,0
1.8.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi (məcburi köçkünlər üçün salınmış qəsəbələrdə dövlət mənzil fondunun istismarı və saxlanılması)	1 100 000,0	1 100 000,0	
1.8.1.2.	Mənzil və kommunal təsərrüfatı sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər	30 000 000,0	30 000 000,0	
1.8.1.3.	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşən müəssisə və təşkilatlar	23 304 847,0		23 304 847,0
1.8.2.	Kommunal təsərrüfatı	285 029 291,0	75 980 300,0	209 048 991,0
1.8.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi (məcburi köçkünlər üçün salınmış qəsəbələrdə abadlıq, yaşllaşdırma işlərinin görülməsi və kommunal xidmətlərlə bağlı digər tədbirlər)	4 980 300,0	4 980 300,0	
1.8.2.2.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	200 000,0	200 000,0	
1.8.2.3.	"Təmiz Şəhər" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə verilən sub-sidiya	37 800 000,0	37 800 000,0	
1.8.2.4.	"AzərİstİtkəTchizat" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə verilən maliyyə yardımı	33 000 000,0	33 000 000,0	
1.8.2.5.	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşən müəssisə və təşkilatlar	209 048 991,0		209 048 991,0

“Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında”
Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi ilə bağlı bir sıra məsələlər barədə
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

(əvvəli 9-cu səhifədə)

1.8.3.	Su təsərrüfatı	4 561 000,0	4 561 000,0	
1.8.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	4 561 000,0	4 561 000,0	
1.8.4.	Mənzil və kommunal təsərrüfatı ilə bağlı digər xidmətlər	18 335 135,0	17 784 135,0	551 000,0
1.8.4.1.	"İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi" publik hüquqi şəxs	5 046 000,0	5 046 000,0	
1.8.4.2.	"Dənizkənarı Bulvar İdarəsi" publik hüquqi şəxs	12 738 135,0	12 738 135,0	
1.8.4.3.	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşən müəssisə və təşkilatlar	551 000,0		551 000,0
1.9.	Yanacaq və enerji	7 800 000,0	7 800 000,0	
1.9.1.	Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyinin tabeliyində "Azərbaycan Respublikasının Alternativ və Bərpa Olunan Enerji Mənbələri üzrə Dövlət Agentliyi" publik hüquqi şəxs	4 600 000,0	4 600 000,0	
1.9.2.	Azərbaycan Respublikasının Neqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi ("Milli Nüvə Tədqiqatları Mərkəzi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin nizamnamə kapitalı)	1 500 000,0	1 500 000,0	
1.9.3.	"Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyinin tabeliyində Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyi" publik hüquqi şəxs	1 700 000,0	1 700 000,0	
1.10.	Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi	874 230 368,0	874 230 368,0	
1.10.1.	Kənd təsərrüfatı	836 359 322,0	836 359 322,0	
1.10.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	11 077 307,0	11 077 307,0	
1.10.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Bitki Sortlarının Qeydiyyatı və Toxum Nəzarəti üzrə Dövlət Xidməti	1 573 066,0	1 573 066,0	
1.10.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Baytarlıq Xidməti	25 773 080,0	25 773 080,0	
1.10.1.4.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Fitosanitar Xidməti	4 087 284,0	4 087 284,0	
1.10.1.5.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi (kənd təsərrüfatı əmlakının sığortalanması üçün sığorta haqqının dövlət büdcəsi hesabına ödənilən hissəsi)	1 000 000,0	1 000 000,0	
1.10.1.6.	Azərbaycan Respublikasında ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ilə bağlı tədbirlər	419 600 000,0	419 600 000,0	
1.10.1.7.	Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi	25 000 000,0	25 000 000,0	
1.10.1.8.	Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyəti	333 095 125,0	333 095 125,0	
1.10.1.9.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası (Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsinin tabeliyində "Aqrokompleks")	4 000 000,0	4 000 000,0	
1.10.1.10.	Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənəkar xərcləri	11 153 460,0	11 153 460,0	
1.10.2.	Meşə təsərrüfatı	12 448 243,0	12 448 243,0	
1.10.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	12 448 243,0	12 448 243,0	
1.10.3.	Balıqçılıq və ovçuluq	2 996 802,0	2 996 802,0	
1.10.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2 996 802,0	2 996 802,0	
1.10.4.	Ətraf mühitin mühafizəsi	14 684 206,0	14 684 206,0	
1.10.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	12 634 206,0	12 634 206,0	
1.10.4.2.	Su təchizatı qurğularının istismarı və onlara xidmətlə bağlı bələdiyyələrə verilən maliyyə yardımı	2 050 000,0	2 050 000,0	
1.10.5.	Hidrometeorologiya	7 741 795,0	7 741 795,0	
1.10.5.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	7 741 795,0	7 741 795,0	
1.11.	Sənaye, tikinti və faydalı qazıntılar	6 390 661 800,0	6 390 661 800,0	
1.11.1.	Tikinti	6 373 761 800,0	6 373 761 800,0	
1.11.1.1.	Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri)	6 371 200 000,0	6 371 200 000,0	
1.11.1.1.1.	Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin nizamnamə kapitalının artırılması	481 600 000,0	481 600 000,0	
1.11.1.1.1.1.	Regionların qazlaşdırılması ilə bağlı xərclər	53 500 000,0	53 500 000,0	
1.11.1.1.1.2.	Digər xərclər	428 100 000,0	428 100 000,0	
1.11.1.1.2.	Digər layihələr üzrə dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri)	5 889 600 000,0	5 889 600 000,0	
1.11.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	1 061 800,0	1 061 800,0	
1.11.1.3.	Müfəssəl ərazi planlaşdırılması sənədlərinin hazırlanması	1 500 000,0	1 500 000,0	
1.11.2.	Faydalı qazıntılar	12 900 000,0	12 900 000,0	
1.11.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	6 100 000,0	6 100 000,0	
1.11.2.2.	Azərbaycan Respublikası Ərazilərinin Minalardan Təmizlənməsi üzrə Milli Agentlik	6 800 000,0	6 800 000,0	
1.11.3.	Geodeziya və xəritəçəkmə	4 000 000,0	4 000 000,0	
1.11.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Geodeziya və Kartografiya üzrə Dövlət Agentliyi	4 000 000,0	4 000 000,0	
1.12.	Neqliyyat və rabitə	175 784 753,0	175 284 753,0	500 000,0
1.12.1.	Neqliyyat	125 298 148,0	124 798 148,0	500 000,0
1.12.1.1.	"Azərbaycan Hava Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilən subsidiya	10 010 000,0	10 010 000,0	
1.12.1.2.	"Bakı Metropoliteni" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilən subsidiya	45 000 000,0	45 000 000,0	
1.12.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Neqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Dəniz Agentliyi	4 572 553,0	4 572 553,0	

1.12.1.4.	"Bakı Neqliyyat Agentliyi" publik hüquqi şəxs	48 120 000,0	48 120 000,0	
1.12.1.5.	Azərbaycan Respublikasının Neqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi	3 310 000,0	3 310 000,0	
1.12.1.6.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	9 785 595,0	9 785 595,0	
1.12.1.7.	Neqliyyat sahəsi üzrə islahatların aparılması və digər tədbirlər	4 000 000,0	4 000 000,0	
1.12.1.8.	Yerli icra hakimiyyəti orqanları (Sumqayıt və Gəncə şəhərləri üzrə avtomobil neqliyyatı fəaliyyətinin tənzimlənməsi)	500 000,0		500 000,0
1.12.2.	Rabitə	50 486 605,0	50 486 605,0	
1.12.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Neqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi	2 486 605,0	2 486 605,0	
1.12.2.1.1.	Universal poçt rabitəsi xidmətinin göstərilməsi və digər tədbirlərlə bağlı yaranan zərərin örtülməsi	1 000 000,0	1 000 000,0	
1.12.2.1.2.	Xüsusi yayım avadanlıqlarına xidmət	1 400 000,0	1 400 000,0	
1.12.2.1.3.	Informasiya ehtiyatları və fərdi məlumatların informasiya sistemlərinin dövlət reyestrinin aparılması	86 605,0	86 605,0	
1.12.2.2.	"Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti (nizamnamə kapitalının artırılması yolu ilə borc öhdəliklərinin tənzimlənməsi)	48 000 000,0	48 000 000,0	
1.13.	İqtisadi fəaliyyət	393 183 000,0	393 183 000,0	
1.13.1.	İqtisadi və kommersiya fəaliyyəti	231 200 000,0	231 200 000,0	
1.13.1.1.	Sahibkarlığa dəstək	69 200 000,0	69 200 000,0	
1.13.1.1.1.	Dövlət əmlakının özəlləşdirilməsinin təşkili və mülkiyyət hüquqlarının qorunması	20 000 000,0	20 000 000,0	
1.13.1.1.2.	Qeyri-neft məhsullarının ixracının təşviqi, stimullaşdırılması və bu qəbildən olan digər tədbirlər	19 200 000,0	19 200 000,0	
1.13.1.1.3.	Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində "Azərbaycan Respublikası Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi" publik hüquqi şəxs	30 000 000,0	30 000 000,0	
1.13.1.2.	Azərbaycan Respublikasında əhalinin mənzilə olan tələbatının ödənilməsi və vətəndaşların güzəştli şərtlərlə mənzil əldə etməsi xərcləri	162 000 000,0	162 000 000,0	
1.13.2.	İqtisadi fəaliyyətin digər sahələri	161 983 000,0	161 983 000,0	
1.13.2.1.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	25 000 000,0	25 000 000,0	
1.13.2.1.1.	Xarici qrantlar hesabına həyata keçirilən layihələr	25 000 000,0	25 000 000,0	
1.13.2.2.	Azərbaycan Respublikasının Neqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi (İnnovasiyalar Agentliyinə verilən maliyyə yardımı)	833 000,0	833 000,0	
1.13.2.3.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi ("Şahdağ Turizm Mərkəzi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti)	12 000 000,0	12 000 000,0	
1.13.2.4.	Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi	1 650 000,0	1 650 000,0	
1.13.2.4.1.	Azərbaycan Respublikasında Ünvan Reyestrinin fəaliyyətini təmin edən informasiya sisteminin yaradılması	1 000 000,0	1 000 000,0	
1.13.2.4.2.	"Qəbələ radiolokasiya stansiyasının inzibati təsərrüfat zonası və texniki mövqe" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti	650 000,0	650 000,0	
1.13.2.5.	"Azərbaycan Respublikasının Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi" publik hüquqi şəxs	1 500 000,0	1 500 000,0	
1.13.2.6.	Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi	6 000 000,0	6 000 000,0	
1.13.2.7.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Monitorinq Xidməti publik hüquqi şəxs	5 000 000,0	5 000 000,0	
1.13.2.8.	Bir sıra dövlət müəssisələrində islahatların aparılması ilə bağlı texniki iqtisadi əsaslandırmanın hazırlanması və güzəştlərə dair reyestrlerin yaradılması xərcləri	5 000 000,0	5 000 000,0	
1.13.2.9.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi ("Elektron Hökumət İnkişafı Mərkəzi" publik hüquqi şəxsə verilən maliyyə yardımı)	5 000 000,0	5 000 000,0	
1.13.2.10.	İqtisadi fəaliyyət üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər	100 000 000,0	100 000 000,0	
1.14.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər	2 190 315 823,0	2 170 233 682,0	20 082 141,0
1.14.1.	Məqsədli büdcə fondları	322 000 000,0	322 000 000,0	
1.14.1.1.	"Avtomobil yolları" Məqsədli Büdcə Fondu	322 000 000,0	322 000 000,0	
1.14.2.	Ehtiyat fondları	400 000 000,0	400 000 000,0	
1.14.2.1.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondu	300 000 000,0	300 000 000,0	
1.14.2.2.	Dövlət büdcəsinin Ehtiyat Fondu	100 000 000,0	100 000 000,0	
1.14.3.	Əsas bölmələrə aid edilməyən sair xərclər	1 468 315 823,0	1 448 233 682,0	20 082 141,0
1.14.3.1.	Beynəlxalq və ölkə səviyyəli tədbirlərin keçirilməsi ilə bağlı xərclər	75 000 000,0	75 000 000,0	
1.14.3.1.1.	Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəliklərinin və konsulluqlarının fəaliyyəti ilə bağlı digər xərclər	10 000 000,0	10 000 000,0	
1.14.3.1.2.	Beynəlxalq, ölkə səviyyəli və bu qəbildən olan digər tədbirlər	65 000 000,0	65 000 000,0	
1.14.3.2.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi (fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması)	20 000 000,0	20 000 000,0	
1.14.3.3.	Sosial-iqtisadi islahatlar və digər tədbirlər üzrə xərclər	1 373 315 823,0	1 353 233 682,0	20 082 141,0
1.14.3.3.1.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası (insan hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsi qarşısında Azərbaycan Respublikasının maraqlarının müdafiəsi və həmin Məhkəmənin qərarlarının icrası, dövlət təltiflərinin hazırlanması)	4 861 298,0	4 861 298,0	

1.14.3.3.2.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi (yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələrinin, biometrik pasportların, orderlərin, medalların hazırlanması və lisenziya blanklarının çap edilməsi)	18 025 025,0	18 025 025,0	
1.14.3.3.3.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	74 269 314,0	69 462 826,0	4 806 488,0
1.14.3.3.3.1.	Xüsusi müdafiə olunan və digər sənədlərin çap edilməsi və onların dövryyəsinə nəzarət sisteminin tətbiqi ilə bağlı tədbirlər	45 500 000,0	45 500 000,0	
1.14.3.3.3.2.	valyuta konvertasiyası	4 000 000,0	4 000 000,0	
1.14.3.3.3.3.	Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq kredit reytinginin müəyyən olunması, digər işlərin qiymətləndirilməsi üçün ekspertlərin cəlb edilməsi və informasiya idarəetmə sisteminin saxlanılması	9 462 826,0	9 462 826,0	
1.14.3.3.3.4.	beynəlxalq mühasibat uçotu standartlarının tətbiqi	500 000,0	500 000,0	
1.14.3.3.3.5.	məhkəmə qərarlarının icrası, məhkəmə prosesləri ilə bağlı göstərilən hüquqi yardım və digər sosial-iqtisadi tədbirlər	14 806 488,0	10 000 000,0	4 806 488,0
1.14.3.3.4.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər üzrə büdcədənəkar xərclər	5 095 000,0	5 095 000,0	
1.14.3.3.5.	Ünvanlı dövlət sosial yardım alan azəminatlı ailələrin əmlakının, dövlətə məxsus əmlakın və dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatlara məxsus neqliyyat vasitələrinin icbari sığortası	11 000 000,0	11 000 000,0	
1.14.3.3.6.	Dövlət maddi və material ehtiyatlarının yaradılması	5 000 000,0	5 000 000,0	
1.14.3.3.7.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	3 189 533,0	3 189 533,0	
1.14.3.3.8.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər	21 600 000,0	21 600 000,0	
1.14.3.3.9.	İslahatlarla bağlı xərclər	935 000 000,0	935 000 000,0	
1.14.3.3.10.	Sosial-iqtisadi və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi	280 000 000,0	280 000 000,0	
1.14.3.3.11.	Yerli xərclərdə nəzərdə tutulmayan sosial-iqtisadi və digər təyinatlı tədbirlər	11 669 059,0		11 669 059,0
1.14.3.3.12.	Şəhər və rayonlarda yerləşən səfərbərlik ehtiyatları anbarlarının, ehtiyat idarəetmə məntəqələrinin saxlanılması və digər tədbirlər	3 606 594,0		3 606 594,0

2. İcmal büdcənin qeyri-neft baza kəşirinin qeyri-neft ümumi daxili məhsula nisbətinin 2019-cu il üçün göstəricisi 31,1 faiz, 2020-ci il və növbəti iki il üçün hədəf göstəriciləri müvafiq olaraq 30,1, 29,1 və 28,1 faiz müəyyən edilsin.

3. Müəyyən edilsin ki, bu Fərmanın 1.11.1.1.2-ci (Digər layihələr üzrə dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri), 1.13.2.10-cu (İqtisadi fəaliyyət üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər), 1.14.3.3.9-cu (İslahatlarla bağlı xərclər) və 1.14.3.3.10-cu (Sosial-iqtisadi və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi) yarımbəndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirsin.

4. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

4.1. "Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə dövlət büdcəsinin gəlirləri və xərcləri üzrə təsdiq olunmuş göstəricilərin yerinə yetirilməsinə nəzarət etsin;

4.2. bu Fərmanın 1.2.1.5-ci (Müdafiə qüvvələri üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi), 1.2.4.2-ci (Xüsusi müdafiə təyinatlı layihələr və tədbirlər üzrə xərclər), 1.3.4.4-cü (Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi), 1.10.1.6-cı (Azərbaycan Respublikasında ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ilə bağlı tədbirlər) və 1.13.1.2-ci (Azərbaycan Respublikasında əhalinin mənzilə olan tələbatının ödənilməsi və vətəndaşların güzəştli şərtlərlə mənzil əldə etməsi xərcləri) yarımbəndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü və həmin bölgüdə ediləcək dəyişiklikləri, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla həyata keçirsin;

4.3. bu Fərmanın 1.1.2.1-ci (Beynəlxalq maliyyə-kredit təşkilatlarına və ictimai-siyasi təşkilatlara üzvlük haqqı), 1.1.2.3-cü (Beynəlxalq fəaliyyət və bu qəbildən olan digər tədbirlər), 1.1.6-cı (Yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən dotasiya), 1.1.7-ci (Yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən subvensiya), 1.14.3.1.2-ci (Beynəlxalq, ölkə səviyyəli və bu qəbildən olan digər tədbirlər) və 1.14.3.3.6-cı (Dövlət maddi və material ehtiyatlarının yaradılması) yarımbəndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin xərc istiqamətləri və tədbirlər üzrə bölgüsünü həyata keçirsin;

4.4. bu Fərmanın 1.1.2.2-ci (Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqları) yarımbəndində nəzərdə tutulan vəsaitin Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqları üzrə manat və müvafiq xarici valyutalarda bölgüsünü və həmin bölgüdə ediləcək dəyişiklikləri həyata keçirsin;

4.5. bu Fərmanın 1.1.1.60-cı, 1.1.3.16-cı, 1.4.7.14-cü, 1.11.1.3-cü, 1.13.1.1.1-ci və 1.14.2.2-ci yarımbəndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü həyata keçirsin;

4.6. Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikası Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin, Azərbaycan Respublikası Ərazilərinin Minalardan Təmizlənməsi üzrə Milli Agentliyinin Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırılmış təklifləri əsasında, dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşən geoloji-kəşfiyyat, xəritəçəkmə, şəhərsalma və ərazilərin minalardan təmizlənməsi işlərinin dövlət sifarişimi kimi iki ay müddətində təsdiq etsin;

4.7. "2019-cu il və ortamüddətli dövr üçün makroiqtisadi və maliyyə sabitliyinin təmin olunması üzrə tədbirlər planı"nı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla, bir ay müddətində təsdiq etsin və tədbirlər planına uyğun olaraq icrasını təmin etsin;

4.8. altı ay müddətində: Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin, Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin və Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının təklifləri əsasında, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla,

4.8.1. qabaqcıl beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla, dövlət büdcəsinin gəlirlərinin, o cümlədən dövlət büdcəsinin qeyri-neft gəlirlərinin və dövlət büdcəsinin neft gəlirlərinin proqnozlaşdırılması qaydasını təsdiq etsin;

4.8.2. neft-qaz sektoruna aid edilən iqtisadi fəaliyyət növlərinin siyahısını "İqtisadi Fəaliyyət Növləri Təsnifatı"nın (AZT029-2008) beşrəqəmli altısinif kodları səviyyəsində müəyyən edərək təsdiq etsin;

4.8.3. vergi və gömrük sahəsində verilmiş güzəşt və azadolmaların dövlət büdcəsinin gəlirlərinə təsirinin qiymətləndirilməsi metodologiyasını və həmin güzəşt və azadolmaların reyestrinin aparılması qaydasını təsdiq etsin.

5. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Sabitliyi Şurası 2019-cu il üçün pul proqramını Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla bir ay müddətində təsdiq etsin və icrasını təmin etsin.

6. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi:

6.1. 2019-cu il dövlət büdcəsində Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi üzrə nəzərdə tutulan daxilolmaların aylıq və rüblük bölgüsünü, həmin orqanlarla razılaşdırmaqla, on beş gün müddətində təsdiq etsin;

6.2. bu Fərmanın 1.1.3.15-ci, 1.2.1.4-cü, 1.3.4.3-cü, 1.4.7.15-ci, 1.5.5.10-cu

“Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi ilə bağlı bir sıra məsələlər barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

(*əvvəli 10-cu səhifədə*)

6.3.1. bu Fərmanın 1.1.1.61-ci yarımbəndində (Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi), 1.8.1.2-ci yarımbəndində (Mənzil və kommunal təsərrüfatı sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər) nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü və həmin bölgüdə ediləcək dəyişiklikləri həyata keçirsin;

6.3.2. bu Fərmanın 1.1.1.62-ci, 1.1.3.17-ci, 1.2.1.6-cı, 1.3.4.5-ci, 1.4.7.16-cı, 1.5.5.11-ci, 1.6.3.1-ci, 1.7.4.18-ci, 1.10.1.10-cu və 1.14.3.3.4-cü yarımbəndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin (dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənəkan xərcləri) gəlir və xərclər smetasının aidiyyəti təşkilatlar üzrə təsdiqini iki ay müddətində həyata keçirsin;

6.4. “Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 11-ci, 14-cü və 15-ci maddələrindən irəli gələn vəzifələrin yerinə yetirilməsini təmin etsin;

6.5. “Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 13-cü maddəsi ilə təsdiq edilmiş daxili və xarici borcalmanın, il ərzində veriləcək dövlət zəmanətlərinin məbləğinin yuxarı həddi (limit) çərçivəsində bazar kon-yunkturundan asılı olaraq milli və xarici valyutada borcalmanın, o cümlədən dövlət istiqrazlarının buraxılışının həyata keçirilməsi üçün tədbirlər görsün;

6.6. “Büdcə sistemi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 7-ci maddəsində nəzərdə tutulan xərc maddələri istisna olmaqla, 2019-cu il ərzində və növbəti illərdə

büdcə təşkilatlarına maliyyə vəsaitləri ayrılarkən, kommunal xidmətlərdən (elektrik və istilik enerjisindən, təbii qazdan, sudan və tullantı sularının axıdılmasından) istifadə haqlarının, ilk növbədə, (o cümlədən müəyyən edilmiş limitdən artıq istifadəyə görə yaranmış borcların digər xərclər hesabına) ödənilməsinə təmin etsin.

7. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondu Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə nəzərdə tutulan transfer-tin yuxarı həddinin aylıq və rüblük bölgü əsasında həyata keçirilməsini Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi və Azərbaycan Respublikası-nın Mərkəzi Bankı ilə əlaqələndirməklə təmin etsin.

8. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına tövsiyə olunsun ki:

8.1. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə birlikdə, Azərbaycan Respublikası Maliyyə Sabitliyi Şurasının 2019-cu il üçün təsdiq etdiyi pul proqramına uyğun olaraq, pul və fiskal siyasətlərin daha sıx əlaqələndirilməsi istiqamətində tədbirlər görsün;

8.2. inflyasiyanın effektiv idarə edilməsi məqsədilə pul-kredit siyasəti rejiminin təkmilləşdirilməsi istiqamətində tədbirlər görsün.

9. Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ölkədə əmək ehtiyatla-rından səmərəli istifadə edilməsi, əhalinin məşğulluq imkanlarının genişləndirilməsi, əmək bazarında aktiv-liyin və regionlarda iş yerlərinin artırıl-ması məqsədilə “Məşğulluq haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq haqqı ödənilən ictimai işlərin təşkilini təmin etsin.

10. Azərbaycan Respublikasının

Mədəniyyət Nazirliyi bu Fərmanın 1.7.4.11.1-ci (Qeyri-dövlət təşkilatlarına verilən maliyyə yardımı) yarımbəndində nəzərdə tutulan vəsaitin aidiyyəti təşkilatlar arasında bölgüsünü, Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla, həyata ke-çirsin və maliyyələşdirməni təmin etsin.

11. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi:

11.1. bu Fərmanın 1.1.2.4-cü (Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi (Azərbaycan Respublika-sının xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən səfirlik və konsulluqlarında ticarət nümayəndələri) yarımbəndində nəzərdə tutulan vəsaitin ticarət nümayəndələri üzrə bölgüsünü və həmin bölgüdə ediləcək dəyişiklikləri, Azərbaycan Res-publikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaş-dırmaqla həyata keçirsin;

11.2. bu Fərmanın 1.13.1.1.2-ci (Qeyri-neft məhsullarının ixracının təşviqi, stimullaşdırılması və bu qəbildən olan digər tədbirlər) yarımbəndində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü həyata keçirsin;

11.3. bu Fərmanın 1.11.1.1.2-ci (Digər layihələr üzrə dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) yarımbəndində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü ilə bağlı təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

11.4. dövlət investisiyalarının səmərəliliyini artırmaq məqsədilə, beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla, dövlət investisiya proqramının tərtibi, icrası, monitorinq və qiymətləndirilməsi qaydasının təkmilləşdirilməsinə dair təkliflərini bir ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin.

12. Azərbaycan Respublikası-

nın Xarici İşlər Nazirliyi bu Fərmanın 1.14.3.1.1-ci (Azərbaycan Res-publikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəliklərinin və konsulluqla-rının fəaliyyəti ilə bağlı digər xərclər) yarımbəndində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü bir ay müddətində həyata keçirsin;

13. Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi “Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti ilə razılaşdırmaqla bu Fərmanın 1.10.4.2-ci (Su təchizatı qurğularının istismarı və onlara xidmətlə bağlı bələdiyyələrə verilən maliyyə yardımı) yarımbəndində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü həyata keçirsin və maliyyələşdirməni təmin etsin.

14. Növbəti illər üçün dövlət büdcəsinin gəlirlərinin proqnozlaşdırıl-ması məqsədilə:

14.1. Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi:

14.1.1. 2018-ci ildə əlavə dəyər ver-gisi ödəyiciləri üzrə (fəaliyyət göstərdiyi şəhər və rayonları göstərilməklə) hesab-lanmış və dövlət büdcəsinə daxil olmuş vergilərə dair məlumatları 2019-cu il aprel ayının 1-dək;

14.1.2. “Dövlət rüsumu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunun-da nəzərdə tutulan xidmətlər və hüquqi hərəkətləri həyata keçirən ayrı-ayrı dövlət orqanları üzrə dövlət büdcəsinə təmin edilmiş dövlət rüsumuna dair aylıq məlumatları hesabat ayından sonrakı ayın 20-dək Azərbaycan Respublikası-nın Maliyyə Nazirliyinə təqdim etsin;

14.2. 2019-cu il aprel ayının 1-dək aşağıda qeyd olunan məlumatlar Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə və Azərbaycan Respublikası-nın Maliyyə Nazirliyinə təqdim edilsin:

14.2.1. Azərbaycan Respublikasının

Dövlət Gömrük Komitəsi tərəfindən – ölkə ərazisinə idxal olunan mallar üzrə tətbiq edilən əlavə dəyər vergisindən və gömrük rüsumlarından 2018-ci ildə azad olunmuş hüquqi və fiziki şəxslərə və onların idxal göstəricilərinə dair məlumatları;

14.2.2. Azərbaycan Respublikası-nın Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi tərəfindən – 2018-ci ildə dövlət mülkiyyətinin və torpaqların hər bir hü-quqi şəxsə və hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan hər bir fiziki şəxsə icarəyə verilməsi ilə bağlı hesablanmış və dövlət büdcəsinə daxil olmuş vəsaitlərə dair məlumatları.

15. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabineti, mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti or-qanları, büdcədən maliyyələşən və maliyyə yardımı alan təşkilatlar və digər dövlət orqanları maliyyə intizamının gücləndirilməsi, israfçılığa, izafi xərclərə yol verilməməsi və büdcə vəsaitindən qənaətlə istifadə olunması istiqamətində təsirli tədbirlər görsünlər.

16. Azərbaycan Respublika-sının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi 2019-cu il dövlət büdcəsinin kəsirinin maliyyələşdirilməsi ilə bağı-lı özəlləşdirmədən daxilolmalar üzrə nəzərdə tutulmuş proqnozun tam məbləğdə büdcəyə təmin edilməsi üçün təsirli tədbirlər görsün.

17. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi və Azərbaycan Res-publikasının Vergilər Nazirliyi şəhər və rayonlar üzrə vergi orqanlarının xətti ilə dövlət büdcəsinə nəzərdə tutulan daxil-olmalardan büdcə ilinin sonuna artıq daxil olan vəsaitin müəyyən hissəsinin həmin şəhər və rayonların sərəncamında saxla-nılması və istifadəsinə dair təkliflərini bəş

ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin.

18. Müəyyən edilsin ki:

18.1. “Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu-nun 2.14-cü, 6.2-ci (birinci halda) və 17-ci maddələrində nəzərdə tutulan müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respubli-kasının Prezidenti həyata keçirir, “orqan (qurum)” dedikdə Azərbaycan Respub-likasının Dövlət Neft Fondu nəzərdə tutulur;

18.2. həmin Qanunun 3-cü, 3.1-ci, 6.1-ci, 6.2-ci (ikinci halda), 8.14.1.1-ci və 10-cu maddələrində nəzərdə tutu-lan müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublika-sının Prezidenti həyata keçirir, “məqsədli büdcə fondu” dedikdə “Avtomobil Yolları” Məqsədli Büdcə Fondu nəzərdə tutulur;

18.3. həmin Qanunun 8.6.1.1-ci maddəsində “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı” dedikdə Azərbaycan Respublika-sının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondu nəzərdə tutulur;

18.4. həmin Qanunun 11-ci maddəsində nəzərdə tutulan mü-vafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respubli-kasının Prezidenti həyata keçirir, “orqan (qurum)” dedikdə Azərbaycan Respubli-kasının Maliyyə Nazirliyi nəzərdə tutulur.

19. Bu Fərmanın 1-ci hissəsi 2019-cu il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 22 dekabr 2018-ci il

“Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 30 noyabr tarixli 1362-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi və “Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 6 mart tarixli 377 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, “Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Res-publikasının 2018-ci il 30 noyabr tarixli 1362-VQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

1.1. üç ay müddətində:

1.1.1. Azərbaycan Respublikası qanunla-rının və Azərbaycan Respublikası Preziden-tinin aktlarının “Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Res-publikasının Qanununa uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini hazırlayıb Azərbaycan Respub-likasının Prezidentinə təqdim etsin;

1.1.2. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.1.3. “Əmək pensiyaları haqqında”

Azərbaycan Respublikası Qanununun 5.3-cü maddəsinə uyğun olaraq, əmək pensiyalarının təyin edilməsi, hesablanması və yenidən he-sablanması, bir növdən başqa növə keçirilməsi və ödənilməsi qaydasını Azərbaycan Respub-likasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla təsdiq etsin;

1.2. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının “Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanu-nunda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması-nı nəzərdə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikası-nın Prezidentinə məlumat versin;

1.3. həmin Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi “Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respubli-kasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanunundan irəli gələn məsələləri həll etsin.

3. “Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublika-

sı Prezidentinin 2006-cı il 6 mart tarixli 377 nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respubli-kasının Qanunvericilik Toplusu, 2006, № 3, maddə 228; 2009, № 11, maddə 883; 2013, № 6, maddə 631; 2016, № 9, maddə 1467; 2017, № 5, maddə 756; 2018, № 2, maddə 185) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

3.1. 2.2-ci bənddə “9.1-ci” sözlərindən əvvəl “5.3-cü,” sözləri əlavə edilsin;

3.2. 2.3-cü bənddə “31.2-ci” sözlərindən əvvəl “31.1-ci,” sözləri əlavə edilsin.

4. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xa-rakterli aktların “Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Res-publikasının Qanununa uyğunlaşdırılmasın-ı təmin edib Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

5. Bu Fərman 2019-cu il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 21 dekabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 22 aprel tarixli 744 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Giriş-çıxış və qeydiyyat” idarələrarası avtomatlaşdırılmış məlumat-axtarış sistemi haqqında Əsasnamə”də dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, “Lisenzialar və icazələr” portalının fəaliyyətini təmin etmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 22 aprel tarixli 744 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunverici-lik Toplusu, 2008, № 4, maddə 258, № 12, maddə 1058; 2009, № 2, maddə 75, № 7, maddə 532, № 8, maddə 618, № 10, maddə 776; 2010, № 2, maddə 88, № 7, maddə 610, № 8, maddə 717, № 9, maddə 770; 2011, № 4, maddə 282, № 10, maddə 891; 2012, № 8, maddə 787; 2013, № 9, maddə 1046, № 11, maddələr 1321, 1339; 2014, № 2, maddə 122, № 9, maddələr 1027, 1062; 2015, № 2, maddə 121, № 5, maddələr 521, 543, № 9, maddə 989; 2016, № 2 (II kitab), maddə 228, № 3, maddə 470, № 5, maddələr 869, 879, № 9, maddə 1464, № 10, maddə 1643, № 11, maddə 1816; 2017, № 2, maddələr 173, 185, № 5, maddələr 776, 817, № 8, maddə 1521; 2018, № 2, maddə 189, № 3, maddə

449, № 4, maddələr 662, 682, № 8, maddə 1688, № 9, maddə 1840, № 10, maddə 1985; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 20 noyabr tarixli 351 nömrəli Fərmanı) ilə təsdiq edilmiş “Giriş-çıxış və qeydiyyat” idarələrarası avtomatlaşdırılmış məlumat-axtarış sistemi haqqında Əsasnamə”nin 11.13-cü bəndinin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 11.14-cü bənd əlavə edilsin:

“11.14. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi – operatoru olduğu “Lisenzia-lar və icazələr” portalı vasitəsilə lisenziaların və icazələrin verilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının şəxsiyyət vəsiqələri, əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin Azərbaycan Respublikası ərazisində müvəqqəti və ya daimi yaşamaq hüququnu təsdiq edən sənədlər üzrə məlumatlar.”.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 21 dekabr 2018-ci il

“İşsizlikdən sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 30 noyabr tarixli 1361-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi və “İşsizlikdən sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il 30 iyun tarixli 765-VQX nömrəli Qanununun tətbiqi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 5 avqust tarixli 1569 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Kons-titusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, “İşsizlikdən sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanu-nunda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 30 noyabr tarixli 1361-VQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

1.1. Azərbaycan Respublikası qanunla-rının və Azərbaycan Respublika-sı Prezidentinin aktlarının “İşsizlikdən sığorta haqqında” Azərbaycan Res-publikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respub-likasının Qanununa uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikası-nın Prezidentinə təqdim etsin;

1.2. Azərbaycan Respublikası

Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaş-dırılmasını üç ay müddətində təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.3. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktla-rının həmin Qanuna uyğunlaşdırıl-masını nəzərdə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.4. həmin Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi:

2.1. Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla “İşsizlikdən sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 6.2.11-ci maddəsinə uyğun olaraq, hesabatın formasını bir ay müddətində müəyyən etsin;

2.2. “İşsizlikdən sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanu-nunda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanunundan irəli gələn məsələləri həll etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi “İşsizlikdən sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanu-nunda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qa-nunundan irəli gələn məsələləri həll etsin.

4. “İşsizlikdən sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il 30 iyun tarixli 765-VQX nömrəli Qa-nununun tətbiqi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 5 avqust tarixli 1569 nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respublika-sının Qanunvericilik Toplusu, 2017, № 8, maddə 1516) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

4.1. 2.1-ci bənddə “16-cı” sözləri “6.2.11-ci (hər iki halda), 7.1.1-ci, 7.1.3-cü, 7.1.3.1-ci, 10.2-ci, 16-cı, 19.0.5-ci” sözləri ilə əvəz edilsin;

4.2. 2.3-cü bənddən “, 23-cü maddəsinin adında və birinci cümləsində (birinci halda)” sözləri çıxarılsın;

4.3. 2.6-cı bəndə “işçilərinə” sözdündən sonra “və vergi orqanları işçilərinə” sözləri əlavə edilsin;

4.4. 2.7-ci bəndə “Administrasiya” sözdündən sonra “, Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi” sözləri əlavə edilsin;

4.5. 2.8-ci bənddən “10.2-ci maddəsində və” sözləri çıxarılsın;

4.6. 2.9-cu bənd aşağıdakı redak-siyada verilsin:

“2.9. həmin Qanunun 19.0.5-ci maddəsində “orqan” dedikdə Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Məşğulluq Xidməti

qismində Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi və Azərbaycan Respublikası-nın Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dayanıqlı və Operativ Sosial Təminat Agentliyi qismində Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi nəzərdə tutulur;;”.

4.7. 2.10-cu bəndə “işçiləri” sözdündən sonra “və vergi orqanlarının işçiləri” sözləri əlavə edilsin;

4.8. 2.10-cu bəndin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 2.11-ci və 2.12-ci bəndlər əlavə edilsin:

“2.11. həmin Qanunun 23-cü maddəsinin adında və birinci cümləsində (birinci halda) nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi

həyata keçirirler;

2.12. həmin Qanunun 6.2.11-ci (hər iki halda), 7.1.1-ci, 7.1.3-cü, 7.1.3.1-ci və 10.2-ci maddələrində “orqan” dedikdə Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi nəzərdə tutulur.”.

5. Azərbaycan Respublikası-nın Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların “İşsizlikdən sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanu-nunda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanu-nuna uyğunlaşdırılmasını təmin edib Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

6. Bu Fərman 2019-cu il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 21 dekabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı

№ 550

Bakı şəhəri, 19 dekabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 12 dekabr tarixli 498 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Ümumi təhsil pilləsində təhsilalanların yekun qiymətləndirilməsinin (attestasiyasının) aparılması Qaydaları”nda dəyişikliklər edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikası Dövlət İmtahan Mərkəzinin təklifinə əsasən Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **QƏRARA ALIR**:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 12 dekabr tarixli 498 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 12, maddə 2217; 2018, № 4, maddə 814) ilə təsdiq edilmiş “Ümumi təhsil pilləsində təhsilalanların yekun qiymətləndirilməsinin (attestasiyasının) aparılması Qaydaları”nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 1.4-cü bənd aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“1.4. Təhsilalanların yekun qiymətləndirilməsi (attestasiyası) üçün Mərkəz tərəfindən buraxılış imtahanı keçirilir. Buraxılış imtahanının məzmunu, yeni təhsilalanlara təqdim edilən tapşırıqların növü və qiymətləndirilmə qaydası Mərkəz və Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi tərəfindən birgə müəyyən edilir və hər il tədris ilinin başlanılmasından 1 ay müddət keçənədək elan edilir. Tapşırıqların məzmunu “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 29.0.12-ci maddəsinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilmiş dövlət təhsil standartlarına və proqramlarına (kurikulumlara) uyğun müəyyən edilir.”;

1.2. 1.7-ci bənddə “Ümumi orta təhsil səviyyəsi üzrə dövlət təhsil sənədinə yazılacaq yekun qiymət” sözləri “Təhsil sənədinə yazılacaq yekun qiymət (qiymətlər)” sözləri ilə əvəz edilsin;

1.3. 1.8-ci, 1.9-cu və 1.14-cü bəndlər ləğv edilsin;

1.4. 1.13-cü bənddə “Ümumi orta təhsil səviyyəsi üzrə psixoloji-tibbi-pedaqoji” sözləri “Psixoloji-tibbi-pedaqoji” sözləri ilə əvəz edilsin;

1.5. 2-ci hissə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“2. Buraxılış imtahanı

2.1. Təhsilalanların yekun qiymətləndirilməsinə (attestasiyasına) hazırlıq məqsədilə buraxılış imtahanlarında iştirak edəcək şagirdlər haqqında məlumatlar “Şagird-məzun” dövlət elektron məlumat sisteminin verilənlər bazasına Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi (ümumi təhsil müəssisələri üzrə) tərəfindən təhsilalanların fərdi identifikasiya nömrəsi (Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları üçün şəxsiyyət vəsiqəsinin FİN kodu, əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər üçün Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidməti tərəfindən verilmiş müvəqqəti və ya daimi yaşamaq üçün icazə vəsiqələrinin FİN kodu) göstəriləmkle, daxil edilən məlumatlar əsasında Mərkəz tərəfindən formalaşdırılır.

2.2. Ümumi orta təhsil səviyyəsi üzrə buraxılış imtahanı tədris Azərbaycan, rus və gürcü dillərində aparılan ümumi təhsil müəssisələrində təhsil alan şagirdlər üçün - tədris dili, xarici dil və riyaziyyat, tədris ingilis, fransız və digər dillərdə aparılan ümumi təhsil müəssisələrində təhsil alan şagirdlər üçün - xarici dil və riyaziyyat fənlərindən olmaqla, Mərkəz tərəfindən mərkəzləşdirilmiş qaydada aşağıdakı iki mərhələdə keçirilir:

2.2.1. birinci mərhələdə şagirdlərə tədris dili fənnindən 20, xarici dil fənnindən 15 və riyaziyyat fənnindən 10 olmaqla, ümumilikdə 45 tapşırıq təqdim edilir. Bu mərhələdə şagirdlərin toplaya biləcəyi maksimal bal hər fənn üzrə 30 olmaqla, cəmi 90 baldır.

2.2.2. ikinci mərhələdə şagirdlərə tədris dili fənnindən 30, xarici dil fənnindən 30 və riyaziyyat fənnindən 30 olmaqla, ümumilikdə 90 tapşırıq təqdim edilir. Bu mərhələdə şagirdlərin toplaya biləcəyi maksimal bal hər fənn üzrə 70 bal olmaqla, cəmi 210 baldır.

İmtahanın davamətmə müddəti 3 saatdır; Buraxılış imtahanını yalnız xarici dil və riyaziyyat fənlərindən verən şagirdlər üçün imtahanın davamətmə müddəti 2 saatdır.

2.3. Tam orta təhsil səviyyəsi üzrə buraxılış imtahanı tədris Azərbaycan, rus və gürcü dillərində aparılan ümumi təhsil müəssisələrində təhsil alan şagirdlər üçün - tədris dili, xarici dil və riyaziyyat, tədris ingilis, fransız və digər dillərdə aparılan ümumi təhsil müəssisələrində təhsil alan şagirdlər üçün - xarici dil və riyaziyyat fənlərindən olmaqla, Mərkəz tərəfindən mərkəzləşdirilmiş qaydada keçirilir. Buraxılış imtahanında şagirdlərə tədris dili fənnindən 30, xarici dil fənnindən 30 və riyaziyyat fənnindən 30 olmaqla, ümumilikdə 90 tapşırıq təqdim edilir. Bu mərhələdə şagirdlərin toplaya biləcəyi maksimal bal hər fənn üzrə 70 bal olmaqla, cəmi 210 baldır.

№ 551

Bakı şəhəri, 19 dekabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 8 fevral tarixli 37 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tam orta təhsil bazasında tələbə qəbulu Qaydaları”nda dəyişikliklər edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikası Dövlət İmtahan Mərkəzinin təklifinə əsasən Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **QƏRARA ALIR**:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 8 fevral tarixli 37 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017, № 2, maddə 290; 2018, № 2, maddə 349, № 4, maddə 815) ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tam orta təhsil bazasında tələbə qəbulu Qaydaları”nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 1.6-ci bənddə “carl” sözü “müvafiq” sözü ilə, “90” rəqəmləri “300” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

2. 3-cü hissə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“3. Qəbul imtahanı

3.1. Bu Qaydaların 3.5-ci bəndində nəzərdə tutulan abituriyentlər istisna olmaqla, tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulu üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün abituriyentlər orta ixtisas təhsili pilləsində təhsil almaq istədikləri tədris dilinə uyğun olaraq Azərbaycan dili və ya rus dili, xarici dil və riyaziyyat fənlərindən qəbul imtahanı verirlər.

3.2. Qəbul imtahanı Mərkəz tərəfindən mərkəzləşdirilmiş qaydada keçirilir. İmtahanda abituriyentlərə Azərbaycan (rus) dili fənnindən 30, xarici dil fənnindən 30 və riyaziyyat fənnindən 25 olmaqla, ümumilikdə 85 tapşırıq təqdim edilir. Qəbul imtahanında abituriyentlərin toplaya biləcəyi maksimal bal hər fənn üzrə 100 bal olmaqla, cəmi 300 baldır.

İmtahanın davamətmə müddəti 3 saatdır.

3.3. Qəbul imtahanını rus dilində verən abituriyentlər Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənnindən ayrıca test imtahanı verirlər. İmtahanda

3.3.1. buraxılış imtahanı aparılan hər bir fənn üzrə şagirdin buraxılışdan əvvəlki və buraxılış siniflərinin yekun (illik) və buraxılış imtahanının qiymətlərinin ədədi ortası (bu zaman, buraxılış imtahanında iştirak etməyən şagirdin buraxılış imtahanının qiyməti kimi 2 qiyməti götürülür);

3.3.2. buraxılış imtahanı aparılmayan hər bir fənn üzrə şagirdin buraxılışdan əvvəlki və buraxılış siniflərinin yekun (illik) qiymətlərinin ədədi ortası.”;

1.9. aşağıdakı məzmununda 3.3-1-ci bənd əlavə edilsin:

“3.3-1. Qiymətlərin ədədi ortası tam ədəd olmazsa, tam ədədə yuvarlaqlaşdırılır. Bu zaman, atılan rəqəm 5-dən kiçik olarsa, ondan əvvəlki rəqəm dəyişmir, 5 və ya daha böyük olarsa, ondan əvvəlki rəqəm bir vahid artırılır.”.

2. Müəyyən edilsin ki, Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən ümumi təhsil pilləsində təhsilalanların yekun qiymətləndirilməsinin (attestasiyasının) aparılmasının dövlət büdcəsindən iştirak etməyən şagirdin yekun qiymətləndirilməsi (attestasiyası) aparılır.

2.7. Buraxılış imtahanı zamanı şagirdin aşağıdakı hərəkətlərə yol verməsi qadağandır:

2.7.1. saxta və ya başqasına aid sənəd təqdim etmək, imtahana öz yerinə başqasını göndərmək və ya sərxoş vəziyyətdə gəlmək;

Novruz MƏMMƏDOV
Azərbaycan Respublikasının
Baş naziri

tinin 2002-ci il 31 oktyabr tarixli 809 nömrəli Fərmanında dəyişikliklər edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 24 avqust tarixli 234 nömrəli Fərmanının 1.2-ci bəndinə əsasən Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **QƏRARA ALIR**:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2004-cü il 24 may tarixli 75 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2004, № 5, maddə 391; 2005, № 4, maddə 377, № 6, maddə 548; 2007, № 2, maddələr 197, 201; 2008, № 2, maddə 105, № 9, maddə 862; 2009, № 11, maddə 936; 2012, № 1, maddə 44; 2014, № 2, maddə 201; 2016, № 5, maddə 955, № 9, maddə 1596; 2017, № 6, maddə 1237, № 10, maddə 1934, № 11, maddələr 2153, 2159; 2018, № 4, maddə 782; Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 27 oktyabr tarixli 468 nömrəli Qərarı) ilə təsdiq edilmiş “Dövlət büdcəsinin tərtibi və icrası Qaydaları”nın 6.4-cü bəndi ləğv edilsin.

Novruz MƏMMƏDOV
Azərbaycan Respublikasının
Baş naziri

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı

№ 551

Bakı şəhəri, 19 dekabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 8 fevral tarixli 37 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tam orta təhsil bazasında tələbə qəbulu Qaydaları”nda dəyişikliklər edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikası Dövlət İmtahan Mərkəzinin təklifinə əsasən Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **QƏRARA ALIR**:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 8 fevral tarixli 37 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017, № 2, maddə 290; 2018, № 2, maddə 349, № 4, maddə 815) ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tam orta təhsil bazasında tələbə qəbulu Qaydaları”nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 1.6-ci bənddə “carl” sözü “müvafiq” sözü ilə, “90” rəqəmləri “300” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

2. 3-cü hissə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“3. Qəbul imtahanı

3.1. Bu Qaydaların 3.5-ci bəndində nəzərdə tutulan abituriyentlər istisna olmaqla, tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulu üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün abituriyentlər orta ixtisas təhsili pilləsində təhsil almaq istədikləri tədris dilinə uyğun olaraq Azərbaycan dili və ya rus dili, xarici dil və riyaziyyat fənlərindən qəbul imtahanı verirlər.

3.2. Qəbul imtahanı Mərkəz tərəfindən mərkəzləşdirilmiş qaydada keçirilir. İmtahanda abituriyentlərə Azərbaycan (rus) dili fənnindən 30, xarici dil fənnindən 30 və riyaziyyat fənnindən 25 olmaqla, ümumilikdə 85 tapşırıq təqdim edilir. Qəbul imtahanında abituriyentlərin toplaya biləcəyi maksimal bal hər fənn üzrə 100 bal olmaqla, cəmi 300 baldır.

İmtahanın davamətmə müddəti 3 saatdır.

3.3. Qəbul imtahanını rus dilində verən abituriyentlər Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənnindən ayrıca test imtahanı verirlər. İmtahanda

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı

№ 552

Bakı şəhəri, 19 dekabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 8 fevral tarixli 38 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının orta ixtisas təhsili müəssisələrinə ümumi orta təhsil bazasında tələbə qəbulu Qaydaları”nda dəyişikliklər edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikası Dövlət İmtahan Mərkəzinin təklifinə əsasən Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **QƏRARA ALIR**:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 8 fevral tarixli 38 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017, № 2, maddə 291; 2018, № 2, maddə 350, № 4, maddə 816) ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının orta ixtisas təhsili müəssisələrinə ümumi orta təhsil bazasında tələbə qəbulu Qaydaları”nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 1.6-ci bənddə “carl” sözü “müvafiq” sözü ilə, “200” rəqəmləri “300” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

2. 3-cü hissə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“3. Qəbul imtahanı

3.1. Bu Qaydaların 3.6-cı bəndində nəzərdə tutulan abituriyentlər istisna olmaqla, ümumi orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulu üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün abituriyentlər orta ixtisas təhsili pilləsində təhsil almaq istədikləri tədris dilinə uyğun olaraq Azərbaycan dili və ya rus dili, xarici dil və riyaziyyat fənlərindən qəbul imtahanı verirlər.

3.2. Qəbul imtahanı Mərkəz tərəfindən mərkəzləşdirilmiş qaydada aşağıdakı iki mərhələdə keçirilir:

3.2.1. birinci mərhələdə abituriyentlərə Azərbaycan və ya rus dili fənnindən 20, xarici dil fənnindən 15 və riyaziyyat fənnindən 10 olmaqla, ümumilikdə 45 tapşırıq təqdim edilir. Bu mərhələdə abituriyentlərin toplaya biləcəyi maksimal bal hər fənn üzrə 30 bal olmaqla, cəmi 90 baldır.

İmtahanın davamətmə müddəti 3 saatdır;

3.2.2. ikinci mərhələdə abituriyentlərə Azərbaycan və ya rus dili fənnindən 30, xarici dil fənnindən 30 və riyaziyyat fənnindən 30 olmaqla, ümumilikdə 90 tapşırıq təqdim edilir. Bu mərhələdə abituriyentlərin toplaya biləcəyi maksimal bal hər fənn üzrə 70 bal olmaqla, cəmi 210 baldır.

İmtahanın davamətmə müddəti 3 saatdır.

3.3. Qəbul imtahanını rus dilində

abituriyentlərə Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənnindən 30 tapşırıq təqdim edilir. Abituriyentlərin toplaya biləcəyi maksimal bal 30 baldır.

İmtahanın davamətmə müddəti 45 dəqiqədir.

Bu imtahanın nəticəsi “məqbul” və ya “qeyri-məqbul”la qiymətləndirilir və “məqbul” alanlar müvafiq tədris ili üçün keçirilən müsabiqələrdə qəbul imtahanlarına (ixtisas seçiminə) buraxılırlar.

3.4. İmtahanın məzmunu, yeni təhsilalanlara təqdim edilən tapşırıqların növü və qiymətləndirilmə qaydası Mərkəz tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi ilə razılaşdırılmaqla müəyyən olunur və hər il tədris ilinin başlanılmasından 1 ay müddət keçənədək elan edilir.

İmtahan suallarının məzmunu Mərkəz tərəfindən hazırlanmış və Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi ilə razılaşdırılmaqla təsdiq edilmiş imtahan fənləri üzrə qəbul proqramlarına uyğun müəyyən edilir.

İmtahanların keçiriləcəyi günlər və imtahanların aparılması texnologiyası Mərkəz tərəfindən müəyyənləşdirilir.

3.5. Müvafiq tədris ili üzrə müsabiqədə abituriyentlər tam orta təhsil səviyyəsi üzrə buraxılış imtahanında əldə etdikləri nəticələr əsasında iştirak edirlər və qəbul imtahanını, eləcə də bu Qaydaların 3.3-cü bəndində nəzərdə tutulan Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənnindən imtahan vermirlər.

Azərbaycan dili istisna olmaqla, tədris digər dillərdə aparılan ümumi təhsil müəssisələrində təhsil alan şagirdlər buraxılış imtahanının nəticələrinə əsasən orta ixtisas təhsili müəssisələrinin tədris rus dilində aparılan ixtisasları üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün buraxılış imtahanı çərçivəsində imtahan verdikləri Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənnindən Mərkəz tərəfindən müəyyən edilən şərtə uyğun nəticə əldə etməlidirlər.

3.6. Azərbaycan və rus dilləri istisna olmaqla, tədris ingilis, gürcü və digər dillərdə aparılan ümumi təhsil müəssisələrində təhsil alan şagirdlər buraxılış imtahanı alan şagirdlər buraxılış imtahanının nəticələrinə əsasən orta ixtisas təhsili müəssisələrinin tədris Azərbaycan dilində aparılan ixtisasları üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün buraxılış imtahanı çərçivəsində orta ixtisas təhsili pilləsində təhsil almaq istədikləri tədris dilinə uyğun olaraq, Azərbaycan

dili və ya rus dili fənnindən də imtahan verməlidirlər.

Tədris Azərbaycan dilində aparılan ümumi təhsil müəssisələrində təhsil alan şagirdlər buraxılış imtahanının nəticələrinə əsasən orta ixtisas təhsili müəssisələrinin tədris Azərbaycan dilində aparılan ixtisasları üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün Azərbaycan dili fənnindən imtahan verməlidirlər.

3.7. Qəbul (buraxılış) imtahanlarının nəticələri 2 il qüvvədə olur, cari və növbəti tədris illərində abituriyentə orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tam orta təhsil bazasında keçirilən tələbə qəbulu üzrə müsabiqədə iştirak etmək hüququ verir.

Abituriyent öz istəyinə uyğun olaraq, müsabiqədə iştirak etmək üçün müvafiq tədris ilində yenidən qəbul imtahanında iştirak edə bilər.

Bu zaman abituriyent müsabiqədə hansı imtahanın nəticəsi ilə iştirak edəcəyini özü müəyyən edir.

3.8. Qəbul imtahanlarında əlliliyi olan şəxslərin iştirakının təmin edilməsi üçün Mərkəz tərəfindən əlverişli şərait yaradılır.

I qrup gözdən əlliliyi olan abituriyentlərə fərdi nəzarətçi təyin edilir və onlar üçün imtahanın davamətmə müddəti 1 saat artırılır.”.

3. 6.4.1-ci yarımbəndə “göndərmək” sözdündən sonra “və ya sərxoş vəziyyətdə gəlmək” sözləri əlavə edilsin.

6. 4.4.5-ci yarımbəndə hər iki halda “kartına” sözdündən sonra “(vərəqinə)” sözü əlavə edilsin.

5. 6.4.7-ci yarımbəndə “kartını” sözdündən sonra “(vərəqini)” sözü əlavə edilsin.

6. “Qeyd” aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“Qeyd. Bu Qaydalarda “müvafiq tədris ili” dedikdə, buraxılış imtahanının nəticələrinin qüvvədə olduğu tədris ili (cari və növbəti) nəzərdə tutulur.”.

Novruz MƏMMƏDOV
Azərbaycan Respublikasının
Baş naziri

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı

№ 554

Bakı şəhəri, 20 dekabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2004-cü il 24 may tarixli 75 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Dövlət büdcəsinin tərtibi və icrası Qaydaları”nda dəyişiklik edilməsi barədə

“Büdcə sistemi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 29 iyun tarixli 1198-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi və “Büdcə sistemi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Preziden-

tinin 2002-ci il 31 oktyabr tarixli 809 nömrəli Fərmanında dəyişikliklər edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 24 avqust tarixli 234 nömrəli Fərmanının 1.2-ci bəndinə əsasən Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **QƏRARA ALIR**:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2004-cü il 24 may tarixli 75 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2004, № 5, maddə 391; 2005, № 4, maddə 377, № 6, maddə 548; 2007, № 2, maddələr 197, 201; 2008, № 2, maddə 105, № 9, maddə 862;

2009, № 11, maddə 936; 2012, № 1, maddə 44; 2014, № 2, maddə 201; 2016, № 5, maddə 955, № 9, maddə 1596; 2017, № 6, maddə 1237, № 10, maddə 1934, № 11, maddələr 2153, 2159; 2018, № 4, maddə 782; Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 27 oktyabr tarixli 468 nömrəli Qərarı) ilə təsdiq edilmiş “Dövlət büdcəsinin tərtibi və icrası Qaydaları”nın 6.4-cü bəndi ləğv edilsin.

Novruz MƏMMƏDOV
Azərbaycan Respublikasının
Baş naziri

Elçin ƏHMƏDOV: Müstəqil xarici siyasət yürüdən Azərbaycana qarşı əsassız iddialar növbəti qarayaxma kampaniyasıdır

□ **Müasir dövrdə Azərbaycan Cənubi Qafqaz regionunda əsas söz sahibi olan dövlət kimi çətin və müəkkəb geosiyasi şəraitdə müstəqil xarici siyasət həyata keçirir. Bu gün Azərbaycan regionun yeganə ölkəsidir ki, düşünülmüş daxili və xarici siyasəti ilə həm inkişaf edir, iqtisadi sistemini təkmilləşdirir, həm də regional təhlükəsizliyin təmin olunması istiqamətində ardıcıl və sistemli addımlar atır. Hazırda Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi enerji layihələri, regional integrasiyaya xidmət edən əməkdaşlıq formatları Cənubi Qafqazda sabitliyin təmin edilməsində mühüm rol oynayır. Bununla yanaşı, Azərbaycan dünyada sülhyaratma prosesində fəal iştirak edir, səmərəli təklif və təşəbbüslərlə çıxış edir, öz praktik fəaliyyəti ilə sülhün və təhlükəsizliyin möhkəmlənməsinə dəyərli töhfələr verir.**

Bu fikirləri açıqlamasında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının professoru, siyasi elmlər doktoru Elçin Əhmədov dekabrın 21-də "The Guardian" qəzetində dərc olunmuş qərəzli yazıya münasibət bildirərkən deyib.

O bildirib ki, "The Guardian" nəşrinə bu cür böhtan xarakterli materialın verilməsi növbəti, məqsədyönlü, sifariş xarakterli və çirkin addımlardan biridir. "Şübhəsiz ki, əvvəllər də Azərbaycana və onun dövlət rəsmilərinə qarşı ayrı-ayrı vaxtlarda həyata keçirilən qarayaxma kampaniyası Azərbaycan dövlətinin müstəqil xarici siyasəti ilə bağlıdır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən uğurla həyata keçirilən xarici siyasət strategiyası dövlətlərarası regional və beynəlxalq əlaqələrə daha yaxından qatılaraq, Şərq və Qərb dəyərlərinin sintezindən yaranmış cəhətləri özündə əxz edərək, dünya birliyinə sıx inteqrasiya olunmaq xəttini seçib. Bu seçimi reallaşdırmaq üçün Azərbaycan dövləti bir tərəfdən dünya təcrübəsini öyrənərək özünün iqtisadi və siyasi inkişaf modelini müəyyənləşdirir, digər tərəfdən isə beynəlxalq aləmdə qəbul edilmiş prinsiplərə uyğun olaraq öz milli maraqlarını qoruyaraq dövlətlərarası əlaqələrə girir. Bütün qeyd edilənlər onu deməyə əsas verir ki, həyata keçirilən global miqyaslı tədbirlər bu gün Azərbaycanın dünya miqyasında nüfuzunu xeyli artırıb, ölkəmizin Cənubi

Qafqaz regionunda lider dövlətə çevrilməsini şərtləndirib.

Bununla yanaşı, Azərbaycan regionda yeni əməkdaşlıq formatlarının əsas təşəbbüskarı kimi çıxış edir və ölkə rəhbərliyinin bütün səyləri regionun inkişafına və xalqların rifahına yönəlib. Azərbaycan-Türkiyə-Gürcüstan, Azərbaycan-Rusiya-İran, Azərbaycan-Rusiya-Türkiyə və digər üçtərəfli və dördtərəfli əməkdaşlıq formatları buna əyani sübutdur. Eləcə də ölkəmiz Avropa təhlükəsizlik arxitekturasının etibarlı tərəfdışı kimi qitənin enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında əhəmiyyətli rol oynayır. Azərbaycan xarici ölkələrin iqtisadiyyatına sərmayə yatırın, Avropanın enerji təhlükəsizliyində mühüm rol oynayan dövlətə, sivilizasiyalararası

dialogun, global siyasi, iqtisadi, mədəni problemlərin müzakirə olunduğu məkana çevrilib.

Bu baxımdan, "The Guardian" nəşrinə verilən belə qərəzli yazılar müstəqil və prinsipial xarici siyasət yürüdən Azərbaycan Respublikasına, onun region dövlətləri, o cümlədən Rusiya və MDB ölkələri, Türkiyə, İran və digər ölkələrlə gündən-günə inkişaf edən, qarşılıqlı maraqlara və mehriban qonşuluq prinsipinə əsaslanan əlaqələrinə təzyiq xarakterli daşıyır.

Bununla yanaşı, hazırda Azərbaycanın beynəlxalq aləmdəki nüfuzunun artmasının və gənc müstəqil dövlətimizin regionda söz sahibinə çevrilməsinin dünyadakı anti-Azərbaycan qüvvələri ciddi şəkildə narahat etdiyi təkbidedilməz faktıdır. Məhz bu səbəbdən də Azərbaycanın dinamik inkişafı erməni lobbisini və onun nəzarətində olan qüvvələri də narahat edir. Onlar Azərbaycanın ünvanına heç bir əsası olmayan cəfəngiyyatlar səsləndirməkdə davam edirlər. Həmçinin "The Guardian"-da dərc olunmuş məqalənin arxasında da müəyyən anti-Azərbaycan qüvvələr durur. Bu cür yazıların dünya mediasında geniş yayılmasında da erməni lobbisi, onun təsiri altında olan anti-Azərbaycan dairələr və KİV nümayəndələri yaxından iştirak edirlər. Biz ayrı-ayrı beynəlxalq qurumların, KİV-lərin, qeyri-hökumət təşkilatlarının fəaliyyətində bunun vaxtaşırı şahidi oluruq. Azərbaycanı davamlı təsir dairəsində saxlamağa çalışan qüvvələr var və onlar da bu kampaniyanı dəstəkləyirlər. Lakin bu cür iftirlər müxtəlif xarici KİV-lər tərəfindən əvvəlki dövrdə də irəli sürülüb, lakin təsdiqini tapmayıb. Çünki Azərbaycan dövləti heç vaxt imkan vermez ki, onların bu kimi ədalətsiz, qərəzli və subyektiv iddiaları dünya ictimaiyyətinə təlqin olunsun və real həqiqət kimi zorla insanların şüuruna yeridilsin.

AZƏRTAC

İsveçrədə Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Gününə həsr olunmuş tədbir

□ **Azərbaycan Respublikasının İsveçrədəki Səfirliyi və Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin birgə təşkilatçılığı ilə İsveçrənin paytaxtı Bern şəhərində Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Gününə həsr olunmuş tədbir keçirilib.**

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsindən aldığımız məlumatda bildirilir ki, Azərbaycan diasporunun və yerli ictimaiyyət nümayəndələrinin iştirak etdiyi tədbiri ölkəmizin İsveçrədəki səfiri Xanım İbrahimova açaraq bu bayramın əsasının ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulduğunu xatırladı.

Daha sonra Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü-nün əhəmiyyətinə toxunan səfir, bu tarixin azərbaycanlıların milli birliyinin formalaşmasının başlanğıcı və bu birliyin simvolik günü olduğunu söyləyib. Səfir X.İbrahimova azərbaycanlıları Bern şəhərində bu ilin avqust ayından

fəaliyyət göstərən, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi və Xarici İşlər Nazirliyinin birgə layihəsi kimi, yerli ölkənin təhsil sistemində inteqrasiya olunmuş nadir Azərbaycan məktəblərindən olan "Qarabağ" məktəbinin fəaliyyətini dəstəkləməyə, eləcə də ümummilli məqsədlər naminə bütün fikir ayrılıqlarını kənara qoyaraq vahid qüvvə kimi çalışmağa çağırıb.

"İsveçrə Azərbaycanlıları Mədəniyyət Mərkəzi"-nin rəhbəri,

İsveçrə Azərbaycanlılarının Koordinasiya Şurasının əlaqələndiricisi Qasım Nəsirov "Qarabağ məktəbi"-nin fəaliyyəti barədə iştirakçıları məlumatlandıraraq, qonaqları məktəbin tanıtımı məqsədilə təşkil olunaçaq seminarla iştiraka dəvət edib.

Tədbirdə Ehtiram Hüseynov və Günay İmamverdiyevanın ifasında Azərbaycan muğam musiqisinin inciləri səsləndirilib.

"Xalq qəzeti"

Seçenov Universitetinin Bakı filialında "Müasir şüa diaqnostikasının aktual məsələləri" mövzusunda konfrans keçirilib

□ **İ.M.Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filialında "Müasir şüa diaqnostikasının aktual məsələləri" mövzusunda elmi-praktik konfrans keçirilib. Tədbirdə 100-dən çox həkim, habelə gənc mütəxəssislər və Seçenov Universiteti Bakı filialının tələbələri iştirak ediblər.**

Tədbiri giriş sözü ilə açan tədris və müalicə məsələləri üzrə prorektor, tibb elmləri doktoru Novruz Hacıyev Seçenov Universiteti Bakı filialının rektoru, professor Əziz Əliyevin adından konfrans iştirakçılarına salamlayıb. Diqqətə çatdırılıb ki, elmi-praktik konfrans Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən akkreditə olunub. Konfransda qeyd olunub ki, əhaliyə göstərilən səhiyyə xidmətinin keyfiyyəti və səhiyyə sisteminin ehtiyatlarından səmərəli istifadə edilməsi üçün kadrların hazırlıq səviyyəsindən birbaşa asılıdır. Bununla əlaqədar dünyanın aparıcı ölkələrində istifadə edilən fasiləsiz tibb təhsili daha yüksək səviyyəli tibbi yardımın təmin olunması üçün zəmin yaradır. Həkimlərin bilik və bacarıq səviyyələrinin elmin və səhiyyənin

sürətli inkişafına uyğun olaraq artırılması böyük əhəmiyyət kəsb edir. Fasiləsiz tibb təhsilinin əsas məqsədi əhaliyə göstərilən səhiyyə xidmətinin yüksək səviyyəsinin təmin olunmasıdır. Eyni zamanda, bu sistem həkimlərin peşə biliklərinin təkmilləşdirilməsi, həmçinin onların məsuliyyətinin artırılmasına kömək edir.

Konfransın elmi hissəsi tematik məruzələrlə davam edib. Yauzadakı Klinik Hospitalın şüa diaqnostikası bölməsinin müdiri Anton Silin "Kardiologiyada maqnit-rezonans tomoqrafiyası" məruzəsi işə çıxış edib.

Tədbir həmin hospitalın həkim-rentgenoloqu Andrey Meşeryakovun ağciyər xərçənginin skriningində az dozalı KT skanlaşdırılması imkanları ilə əlaqədar çıxışı ilə davam edib. Həkim

"KT – kolonoqrafiya" və "Ağciyər qovşaqlarının menecmenti" mövzularında məruzələrini də təqdim edib.

Milli Onkologiya Mərkəzinin həkim-rentgenoloqu Sədi Sədiyev məruzəsində KT tomoqrafiyanın ağciyər xərçənginin diaqnostikasında rolu haqqında məlumat verilib.

Azərbaycan Tibb Universitetinin şüa diaqnostikası və şüa terapiyası kafedrasının müdiri, dosent Mələhət Sultanova "Koronar KT anqioqrafiyası metodunun koronar aterosklerozun diaqnostikasında əhəmiyyəti" mövzusunda məruzə edib.

Sonra məruzələr ətrafında diskussiyalar və konfrans iştirakçıları arasında fikir mübadiləsi aparılıb.

Tədbirin sonunda konfransın işində fəal iştirak etdikləri üçün bütün iştirakçılara sertifikatlar təqdim olunub və konfransın yekunlarına dair onlara 8 kredit balı hesablanıb.

AZƏRTAC

Milli atçılıq mədəniyyətimizin London təntənəsi

□ **Londonda ənənəvi olaraq təşkil edilən və 111 illik tarixə malik Olimpiya Beynəlxalq Atçılıq Şousunda Azərbaycan təmsilçilərinin valehedici çıxışları tamaşaçıları rıqqətə gətirib, ingilərlə atçılıq idmanı həvəskarlarının qəlbində Qarabağ atlarının coşqusunu alovlandırıb.**

Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) mətbuat mərkəzindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, bu ilin avqustunda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə "Əməkdar bədən tərbiyəsi və idman xadimi" fəxri adına layiq görülmüş Azər Həməzəyevin rəhbərlik etdiyi DSX-nin süvarilər dəstəsinin Qarabağ atları üzərində əzəmətli musiqimizin sədaları altında Xidmətin rəqs ansamblının müğayitəsi ilə möhtəşəm çıxışları "BBS Red Button" telekanalında canlı nümayiş etdirilib. Azərbaycan təmsilçilərinin nümunəvi çıxışları, o cümlədən atçılıq həvəskarları olan sosial şəbəkə istifadəçilərinin və ixtisaslaşmış informasiya resurslarının əsas mövzusunda çevrilib.

Londondakı tədbirin rəsmi internet sahifəsi olan "www.olimpiya-horshow.com" saytında Azərbaycan atçılarının "Odlar Yurdu Azərbaycan və Qarabağ atları" adlı şou-proqramının izləyicilərin qəlblərini fəth edəcək çıxışlar kimi təqdim

olunması təkcə təşkilatçıların deyil, britaniyalı bütün at sevrələrinin füsunkar Qarabağ atlarına heyranlığının və məftunluğunun növbəti ifadəsi olub.

Odlar Yurdundan mədəni dəyərlərinin carçısı olmaqla, Qərb sivilizasiyasının mühüm mərkəzlərindən olan Londonda Şərq dünyasının qədimliyini və özünəməxsus gözəlliyini tərənnüm edən Qarabağ atlarının Böyük Britaniya atçılığının ən mötəbər tədbirində möhtəşəm şou-proqramın əsas hissəsi kimi təqdim edilməsi milli at cinslərimizin dünya miqyasında daha da məşhurlaşdırılması istiqamətində son illər həyata keçirilən məqsədyönlü tədbirlərin məntəqi nəticəsidir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin xüsusi diqqət və qayğısı sayəsində milli atçılığımızın inkişafında önəmli nəticələr əldə edilməsi, o cümlədən yeni atçılıq zavodlarının fəaliyyəti başlanması, atçılıq idmanı üzrə

Azərbaycan təmsilçilərinin mühüm qələbələrə imza atmaları, təkcə 2018-ci ildə polo üzrə yüksək səviyyəli iki beynəlxalq turnirin mükafatçıları sıralarında yer tutması, çövkən kimi milli atçılıq oyunlarımızın inkişaf etdirilməsi, Böyük Britaniya taxt-tacının sahibi II Elizabetin doğum günü münasibətilə təşkil olunan atçılıq tədbirlərində Qarabağ atlarının artıq ənənə halını almış çıxışları, bu ilin mayında keçirilmiş bu cür sonuncu tədbirdə Böyük Britaniya Kraliçasının məhz Qarabağ atlarının çıxışını izləmək üçün bir neçə dəfə tədbirə təşrif buyurması milli at cinslərimizin tanınılması üzrə həyata keçirilən fəaliyyətin uğurlu nəticəsi

olmaqla yanaşı, həm də Qarabağın Azərbaycanın əzəli və ayrılmaz hissəsi olmasının düşüncələrə həkk edilməsi üçün ciddi əhəmiyyət kəsb edir. Böyük Britaniya kral ailəsi üzvlərinin mütəmül iştirakı ilə keçirilən "Olimpiya Beynəlxalq Atçılıq Şousu"-nda dekabrın 21-də yeddi mindən çox tamaşaçının günün birinci və ikinci yarısında iki dəfə izlədiyi "Odlar Yurdu Azərbaycan və Qarabağ atları" adlı şou-proqramı Böyük Britaniya aristokratiyasının və məşhurlarının böyük marağına səbəb olub. Onlar maraqlı şouya görə Azərbaycan nümayəndə heyətinə minnətdarlıqlarını bildiriblər.

"Azercell"-in Barama Mərkəzindən "Mayak" layihəsinə dəstək

□ **Ölkəmizdə biznes sahəsində yeniliklərə təkan verməyə, rəqəmsal dünya və sahibkarlıq ekosistemini inkişaf etdirməyə yönəlmis layihələrdə iştirak edən "Azercell Telekom" MMC-nin "Barama" İnnovasiya və Sahibkarlıq Mərkəzi daha bir startapa dəstək oldu.**

Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi tərəfindən startap hərəkatının genişləndirilməsinə və vətəndaşların innovativ ideyalarının reallaşdırılmasına dəstək məqsədilə həyata keçirilən "İdeyadan biznesə" layihəsinin final turunda çıxış edən "Mayak" layihəsinin öz fəaliyyətini uğurla davam etdirməsi üçün "Barama" mərkəzi yardımçı qismində çıxış edir. Mərkəzdə startap komandasına xüsusi yer ayıran "Barama" rəhbərliyi layihə yaradıcılarını inkubasiya proqramına da dəvət edərək, mərkəz tərəfindən təşkil olunan bütün tədbir və təlimlərdə iştirakını təmin edib. Dekabrın 21-də "Azercell" şirkətinin əməkdaşları, "YT Park"-ın nümayəndəsi "Mayak" layihəsinin yaradıcıları ilə görüşüblər. "Azercell" şirkətinin korporativ ünsiyyət şöbəsinin rəhbəri N. Şixlinskaya, "Ba-

rama" mərkəzinin rəhbəri İ. Bağirov, "İdeyadan biznesə" layihəsində, eləcə də "Bakutel" sərgisində uğurlu iştirakına görə komandanı təbrik edib, onlara hədiyyələr verib.

Məlumat üçün bildirik ki, "Mayak" layihəsinin məqsədi gəncləri təhsil sahəsindəki yeniliklər barədə məlumatlandırmaq, eləcə də qrantlar, təqədd, təcrübə və könüllülük proqramları, layihələr, təlimlər, konfranslar, tədris kursları haqqında informasiyaları portal vasitəsi ilə topluma çatdırmaqdır.

Əsas məqsədi startapçıların bizneslərini qurmasına, müasir xidmətlər göstərməsinə və yeni müştərilər əldə etməsinə kömək etmək olan "Barama" 2015-ci ildən etibarən ölkənin aparıcı şirkətlərindən biri olan PAŞA Bank tərəfindən dəstəklənir. İlk biznes inkubatoru olan "Barama"-da 9 il ərzində 80-dən çox layihə fəaliyyətə başlayıb ki, onlardan 20-si hazırda müstəqil şirkətlərdir.

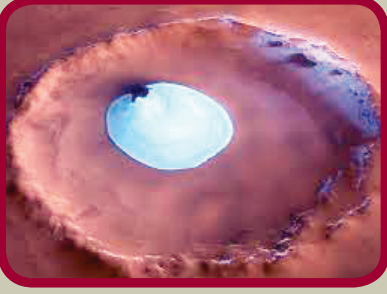
"Xalq qəzeti"

Xarici xəbərlər

ABS

Marsda həyat mövcuddurmu?!

ABŞ Milli Aero-kosmik Tədqiqatlar Agentliyi (NASA) Marsda yerləşən Korolyov krateri ilə bağlı yeni iddialar irəli sürüb. NASA mütəxəssislərinin qənaətinə görə, krater 82 kilometr diametri, 2 kilometr dərinliyi olan buz

gölüdür. Alimlər güman edirlər ki, "qırmızı planet"də suyun olduğu ərazidə həyat mövcuddur. Mütəxəssislər qeyd ediblər ki, bunu sübut etmək isə gələcək illərin məsələsidir.

Xəbəri CNN verib.

Texnoloji yenilik

Harvard Universiteti-nin tədqiqatçıları maqnit ayaqlara malik kiçik robotlar ixtira ediblər. Bildirilir ki, cihaz daha əvvəl yaradılmış HAMR mikro robotunun əsasında hazırlanıb. Məlumatda görə, yeni qurğudan reaktiv mühərriklərin diaqnostikasında istifadə olunacaq.

Məlumatı "Hi-News" yayıb.

Şəkərin orqanizmə ziyanı

Şəkər tozu bağırsağ mikroflorasının inkişafı üçün vacib olan zülalın formalaşmasını ləngidir. ABŞ-in Yel Universitetinin alimləri belə nəticəyə gəliblər. Alimlər yüksək qlükoza və fruktozadan

ibarət pəhrizin orqanizmdə faydalı "Bacteroides thetaiotaomicron" bakteriyasına təsirlərini araşdırdıqdan sonra bu qənaətə gəliblər.

Xəbəri "MED daily" verib.

Çin

Uğurlu sınaq

Çin ordusu Rusiyadan alınan "S-400" zenit-raket kompleksinin ilk uğurlu sınaq atışlarını həyata keçirib. Bildirilir ki, raket saniyədə 3 kilometr sürətlə ucan ballistik hədəfi 250 kilometr məsafədə vurub.

Qeyd edək ki, Çin Rusiyanın "S-400" "Triumf" zenit-raket komplekslərini alan ilk xarici ölkədir.

Məlumatı TASS yayıb.

İtaliya

"Yuventus" 408 milyon avro qazanacaq

"Yuventus" klubu "Adidas" şirkəti ilə sponsorluq müqaviləsinin müddətini 2027-ci ilədək uzadıb. Yeni müqaviləyə əsasən, şirkət 2027-ci ilə qədər hər mövsümdə Turin təmsilçisinə 51 milyon avro ödəyəcək. Bu müqavilə ilə 8 mövsüm ərzində "Yuventus" klubunun ümumi qazancı 408 milyon avro olacaq.

Məlumatı "La Gazzetta" yayıb.

Hazırladı:

Elçin ABBASOV, "Xalq qəzeti"

Rusiya Azərbaycandan keçən bir sıra daşımalar üzrə tarifləri azaldacaq

□ "Rusiya Dəmir Yolları" 2019-2020-ci illərdə Azərbaycana qara metal və taxıl daşımaları tarifini 50 faiz azaldacaq.

Bu barədə "Trend" şirkəti istinadən məlumat verir.

Məlumatda qeyd olunur ki, söhbət Şimali Qafqaz dəmir yolunun "Samur" ötürmə stansiya-sından keçməklə Böyük Kəsik – Qardabani (Gürcüstan) yolu ilə daşınan yüklərdən gedir.

Şirkətdən bildiriblər ki, tariflərin formalaşması dəmiryolu daşımalarının rəqəbatqabiliyyətliyinin

artırılmasını nəzərdə tutan marketing qiymətləndirilməsinə

əsaslanıb və bu qərar uzunmüddətli xarakter daşıyacaq.

Parisdə "sarı jiletliilər" in aksiyası keçirilib

□ Dünən Fransanın paytaxtı Parisdə keçirilən aksiyalara 1000-ə yaxın insan qatılıb.

Nümayişçilərin əksəriyyəti Monmartr rayonundakı Sakre-Ker kilsəsi ətrafında toplaşılıb.

Qeyd edək ki, Fransada noyabrın 17-dən yanacağın qiymətinin artırılması ilə əlaqədar genişmiqyaslı etiraz aksiyaları keçirilir. Bu hərəkət "sarı jiletliilər" adlandırılıb.

Tovuzun 5 kəndində yeni su təchizatı infrastrukturu yaradılıb

□ "Azərsu" ASC-nin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Əhalinin içməli su ilə təminatının yaxşılaşdırılmasına dair əlavə tədbirlər haqqında" 2018-ci il 9 aprel tarixli sərəncamına uyğun olaraq Tovuz rayonunda həyata keçirilən layihələr uğurla icra olunub. Cəbhə bölgəsində yerləşən Tovuz rayonunun 5 kəndində yeni su təchizatı infrastrukturu yaradılıb və kənd sakinlərinin keyfiyyətli suya çıxışı təmin edilib.

Bu münasibətlə Tovuz rayonunun Xatınlı kəndində keçirilən açılış mərasimində Tovuz Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Məmməd Məmmədov son illər rayonda həyata keçirilən sosial infrastruktur layihələri barədə məlumat verib. O qeyd edib ki, Tovuz şəhəri üçün yeni su mənbəyinin yaradılması ilə yanaşı, kəndlərdə də su layihələri icra olunub. Sudan əziyyət çəkən kəndlərdə icra olunan layihə mühüm hadisədir və əhalinin sosial-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılmasında içməli su ilə təminat mühüm yer tutur.

"Azərsu" ASC-nin sədr müavini Seymur Seyidov Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham

Əliyevin kənd əhalisinin içməli su təchizatının yaxşılaşdırılmasını xüsusi diqqətdə saxladığını xatırladaraq bu sahədə işlərin davam etdirildiyini vurğulayıb. Bildirib ki, 2017-ci ildə 170, 2018-ci ildə isə 41 kənddə içməli su layihələri icra olunub. Bu il icra edilən layihələr çərçivəsində kəndlərdə 300 kilometrədən artıq magistral və paylayıcı su xətləri çəkilib, 14 subartezian quyusu qazılıb, əhalinin ümumi istifadəsi məqsədilə 1000-dən artıq bulaq quraşdırılıb.

Tədbirdə çıxış edən kənd sakinləri bildiriblər ki, indiyədək içməli suya olan tələbatlarını keyfiyyətli suya və uzaq məsafələrdən daşınan artezian

suları ilə ödəyirdilər. Xüsusilə, yay aylarında su təminatında çətinliklər yaranırdı. Sakinlər bu sahədəki problemlərin həllinə göstərilən diqqət və qayğıya görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Tovuz rayonunda həyata keçirilən layihələr rayonun Qədirli, Xatınlı, Çilovdarlı, Qaraxanlı və Əlimərdanlı kəndlərini əhatə edib. Su təchizatı layihələrinin icrasına 2018-ci ilin yayında başlanılıb. Kənd sakinlərinin içməli su ilə təminatı üçün su ilə təmin etmək üçün su mənbəyi subartezian quyuları seçilib. Layihəyə uyğun olaraq 2 subartezian quyusu qazılıb, hər birinin tutumu 600 kubmetr olan 2 mövcud su anbarı yenidən qurularaq istismara verilib. Eyni zamanda, anbar ərazisində müasir hidrofor tipli nasos stansiyası quraşdırılıb. Kəndlərdə müxtəlif diametrlili borularla 42 kilometr su xətləri çəkilib və əhalinin ümumi istifadəsi üçün 184 bulaq quraşdırılıb. Artıq kəndlərdə suyun verilməsinə başlanılıb. Tovuz rayonunun 5 kəndində icra olunan içməli su layihəsindən 12 mindən çox sakin faydalanıb. Su təchizatı vasitəsilə aparıldığından əhəldən ödəniş tələb olunmur.

Qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyevin "Əhalinin içməli su ilə təminatının yaxşılaşdırılmasına dair əlavə tədbirlər haqqında" sərəncamı, eləcə də dövlət investisiya proqramı çərçivəsində 2018-ci ildə 19 rayonunun 41 yaşayış məntəqəsində su layihələri icra edilib. Bu layihələr 58 mindən çox sakinin içməli su təchizatının yaxşılaşdırılmasına hesablanıb.

Hava proqnozu

☞ Dekabrın 23-də

☞ Bakıda və Abşeron yarımadasında dəyişkən buludlu olacaq, aralıq tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Cənub-qərb küləyi əsəcək, gündüz aralıq güclənəcək. Gecə 4-6, gündüz 7-11, Bakıda gecə 4-6, gündüz 8-10 dərəcə isti olacaq. Atmosfer təzyiqi normadan yüksək 767 mm cive sütunundan 763 mm cive sütununa enəcək, nisbi rütubət gecə 70-80, gündüz 55-60 faiz olacaq.

☞ Naxçıvan Muxtar Respublikasında əsasən yağmursuz keçəcək. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, ayrı-ayrı yerlərdə aralıq güclənəcək. Gecə 2 dərəcə şaxtadan 3 dərəcəyədək isti, dağlıq ərazilərdə 6-8 dərəcə şaxta, gündüz 5-10 dərəcə isti olacaq.

☞ Yuxarı Qarabağ: Xankəndi, Şuşa, Xocalı, Xocavənd, Qubadlı, Zəngilan, Laçın, Kəlbəcər, həmçinin Daşkəsən-Gədəbəy rayonlarında əsasən yağmursuz keçəcək. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, ayrı-ayrı yerlərdə aralıq güclənəcək. Gecə 0-5 dərəcə şaxta, gündüz 3-6 dərəcə isti olacaq.

☞ Qazax, Gəncə, Goranboy, Tərtər, Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl rayonlarında əsasən yağmursuz keçəcək. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, ayrı-ayrı yerlərdə aralıq güclənəcək. Gecə 1-6, gündüz 7-10 dərəcə isti olacaq.

☞ Balakən, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsmayilli, Ağsu, Şamaxı, Siyazan, Şabran, Xızı, Quba, Xaçmaz, Qusar rayonlarında əsasən yağmursuz keçəcək. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, ayrı-ayrı yerlərdə aralıq güclənəcək. Gecə 2 dərəcə şaxtadan 3 dərəcəyədək isti, gündüz 5-9 dərəcə isti, dağlarda gecə 3-8 dərəcə şaxta, gündüz 0-3 dərəcə isti olacaq.

☞ Mərkəzi Aran: Mingəçevir, Yevlax, Göyçay, Ağdas, Kürdəmir, İmişli, Ağcabədi, Beyləqan, Sabirabad, Biləsuvar, Saatlı, Şirvan, Hacıqabul, Salyan, Neftçala rayonlarında əsasən yağmursuz keçəcək. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, ayrı-ayrı yerlərdə aralıq güclənəcək. Gecə 2-5, gündüz 8-13 dərəcə isti olacaq.

☞ Masallı, Yardımlı, Lerik, Lənkəran, Astara rayonlarında əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gecə bəzi yerlərdə yağış yağacağı gözlənilir. Dağlarda duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, ayrı-ayrı yerlərdə aralıq güclənəcək. Gecə 4-6, gündüz 8-10 dərəcə isti, dağlarda gecə 3 dərəcə şaxtadan 2 dərəcəyədək isti, gündüz 3-5 dərəcə isti olacaq.

BMT Yəmənə müşahidəçilər göndərəcək

BMT Təhlükəsizlik Şurası (TŞ) dünən gərgin müzakirələrdən sonra Yəmənlin Hodeyda liman şəhərində atəşkəsin bərqərar olunması məqsədi ilə bölgəyə beynəlxalq müşahidəçilərin göndərilməsi barədə qətnamə qəbul edib. Bu barədə "Anadolu" agentliyi məlumat yayıb.

Qeyd edək ki, bu məsələni TŞ-nin müzakirəsinə Böyük Britaniya çıxarıb. Təsdiq olunan sənədə əsasən, beynəlxalq müşahidəçilər regionda qarşdakı 30 gün ərzində yerləşdiriləcəklər. Həmçinin qərara alınıb ki, BMT Baş katibi Antonio Quterreşin rəhbərliyi ilə Hodeyda bölgəsində atəşkəsə əməl olunması üçün xüsusi mexanizm işlənib hazırlansın.

Mənbə qeyd edir ki, TŞ-dəki müzakirələrdən bir gün əvvəl Yəmənə münəqişyə cəlb olunan tərəflər arasında atəşkəs məsələləri müzakirə edilib. Bu barədə danışıqlar BMT-nin himayəsi

altında işveçdə keçirilib. Belə ki, bu il dekabrın 6-dan 13-dək Stokholmda təşkil olunan müzakirələrdə tərəflər esir və məbusların azad olunması, Hodeyda limanı uğrunda gedən döyüşlərin dayandırılması, Yəmən Mərkəzi Bankının vəziyyəti, Taiza şəhərinin mühasirəsi və paytaxt Sana şəhərinə humanitar yardımın çatdırılması və başqa məsələləri müzakirə ediblər.

Xatırladaq ki, Yəmənə 2014-cü ildən başlanan kəskin silahlı münəqişədə bir tərəfdən "Ənsarullah" təşkilatının üsyançıları, eləcə də ölkənin devrilmiş prezidenti Əli Abdullah

Salehin tərəfdarları, digər tərəfdən isə hazırkı prezident Abdurab Mənsur Hadiyə loyallı hökumət qüvvələri vuruşurlar. Artıq dörd ildir ki, üsyançılar Sana şəhəri də daxil olmaqla, ölkə regionlarının bir hissəsinə nəzarət edirlər.

Yəmən hazırda humanitar fəlakət yaşayır. Ağır zorakılıqlarla münəqişə olunan münəqişə nəticəsində on minlərlə insan həlak olub. Ölkə iqtisadiyyatı, demək olar ki, tamamilə dağıdılıb, əhalinin böyük əksəriyyəti aclıq və səfəlet içindədir.

M.HACIXANLI, "Xalq qəzeti"

KİM ÇEN İNİN SEULA SƏFƏRİ BU İL BAŞ TUTMAYACAQ

□ Şimali Koreya Xalq Demokratik Respublikasının (KXDR) lideri Kim Çen İnin Seula səfəri bu il baş tutmayacaq. Bu barədə TASS informasiya agentliyi məlumat yayıb.

Mənbə qeyd edir ki, bunu Koreya Respublikası Prezidenti administrasiyasının nümayəndəsi deyib. Onun sözlərinə görə, hazırda Seul və Pxenyan bu məsələni müxtəlif kanallar vasitəsilə müzakirə edirlər.

"Vaxt azlığı səbəbindən növbəti sammit çətin ki, baş tutsun, lakin görüş yaxın zamanlarda keçiriləcək", – deyə Prezident administrasiyasının nümayəndəsi bildirib. O, həmçinin qeyd edib ki, tədbir Şimal üçün "ilkən şərt olmadan istənilən uyğun vaxtda təşkil oluna

bilər". Pxenyana hazırlıq üçün vaxt lazım olduğu başadüşüləndir.

Xatırladaq ki, bu ilin sentyabrında Pxenyanda keçirilən koreyalıların arasındakı sammit zamanı KXDR lideri yaxın vaxtlarda Cənubi Koreya paytaxtına səfər edəcəyinə vəd vermişdi.

Rövşən ATAŞİYEV, "Xalq qəzeti"

Milyarderlərin sərvəti azalıb

□ 2018-ci ildə dünyanın ən zəngin insanların sərvəti 511 milyard dollar azalıb. Bu barədə "Bloomberg" agentliyi məlumat yayıb.

Mənbə yazır ki, "Bloomberg Billionaires Index" siyahısına daxil olan ən varlı 500 biznesmenin ümumi kapitalı 4,7 trilyon dollara düşüb.

"Amazon" kompaniyasının sahibi Ceff Bezos il ərzində 53 milyard dollar zərəre düşüb. Belə ki, onun aktivləri ilin əvvəlində 168 milyard dollar həcmində

qiymətləndirilib, ilin sonunda isə biznesmenin varidatı 115 milyard dollara düşüb.

Reytingə daxil olan amerikalı milyarderlər (ABŞ-in 173 nümayəndəsi) ilin əvvəlindən bəri, ümumilikdə, 5,9 faiz kapital itirib. Onların var-dövləti hazırda 1,9 trilyon dollar həcmində qiymətləndirilir. Ən varlı asiyalı biznesmenlərin kapitalı isə 144 milyard dollar azalıb.

Analitiklər avropalı milyarderlərin aktivlərinin dəyərini də azaldığını müşahidə ediblər. Belə ki, şin istehsalı ilə məşğul olan Almaniyalı "Continental AG" kompaniyasının səhmdarları – Şeffler ailəsi üzvlərinin göstəriciləri ilin əvvəlindən bəri 17 milyard dollar aşağı düşüb.

Mahmud QƏRİBOV, "Xalq qəzeti"

Allah rəhmət eləsin

Masallı rayonu üzrə Maliyyə İdarəsinin rəisi Azər Abdullayev və idarənin kollektivi idarə rəisinin müavini Fıraqiz Həsənovaya həyat yoldaşı

CAVANŞİR MÜƏLLİMİN

vəfatından kədərli vəziyyətini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

HƏSƏN
HƏSƏNOV

TELEFONLAR:

Məsul katib: 493-61-02

Şəbələr: 493-59-03 (8 xətlə), 493-69-47, 493-34-13, 493-34-23, 493-59-47, 493-45-18, 493-33-01, 598-84-13.
Reklam və elanlar: 493-82-21, Faks: (99 412) 493-02-80, 598-28-64;
E-mail: info@xalqqazeti.com, xalqqazeti@gmail.com

"Xalq qəzeti"nin kompüter mərkəzində yığılıb və səhifələni, "Azərbaycan" nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap olunub.

ÜNVANIMIZ:

AZ-1000, Bakı şəhəri, Bülbül prospekti, 30.
Şəhadətnamə 022273

İNDEKS 0282

TİRAJ 7283

SİFARİŞ 3834

QİYMƏTİ 40 qəpik

Çapa imzalanmışdır 3:00